

Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko

Bc. Pavlína Langová

Diplomová práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Pavlína Langová**
Osobní číslo: **M17036**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte zpracování teoretických poznatků vztahujících se k cestovnímu ruchu jako nástroji rozvoje území.
- Vymezte roli destinačního managementu při rozvoji cestovního ruchu v území.

II. Praktická část

- Představte a analyzujte základní sociálně-ekonomické aspekty vybraného území.
- Zpracujte analýzu přírodních a společenských předpokladů rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Mohelnicko.
- Provedte a vyhodnoťte rozhovory s vybranými klíčovými aktéry cestovního ruchu ve vymezeném území.
- Navrhněte projekty podporující cestovní ruch na území daného mikroregionu.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

COOPER, Chris. Essentials of Tourism. 1st ed. Harlow: Pearson Education, 2012, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.
GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.
HOLEŠINSKÁ, Andrea. Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.
KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. Cestovní ruch. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 154 s. ISBN 978-80-244-5189-3.
ŠIMKOVÁ, Eva. Sustainability in Tourism and Rural Areas. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 190 s. ISBN 978-80-7435-361-1.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 14. prosince 2018
Termín odevzdání diplomové práce: 16. dubna 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen přípouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 15.4.2019

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou a aktuálními tématy rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko. Stěžejním cílem této diplomové práce je provedení komplexního zhodnocení současného stavu cestovního ruchu a následné vypracování návrhů projektů soustředících se na zlepšení situace nedostatečně obsahově a prakticky řešených žádoucích a potřebných témat v oblasti cestovního ruchu v dané lokalitě. Vytýčeného cíle bylo dosaženo využitím analýz předpokladů cestovního ruchu v území, zahrnujících seskupovací analýzu či SWOT analýzu. Za účelem dosažení stanoveného cíle bylo současně realizováno šetření provedené prostřednictvím standardizovaných rozhovorů s vybranými aktéry a stakeholdery cestovního ruchu. Na základě provedené analýzy byly realizovány konkrétní projekty, jež se zaměřují na aktivní trávení volného času a posílení sounáležitosti s domovským regionem prostřednictvím asociačních produktů, jež podpoří rozvoj cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko.

Klíčová slova: cestovní ruch, destinační management, mikroregion, projekty, rozvoj území

ABSTRACT

This diploma thesis deals with issues and current topics of tourism development in the area of the Microregion Mohelnicko. The main aim of this thesis is to provide a comprehensive assessment of the current state of tourism and the subsequent elaboration of project proposals focusing on improving the situation insufficient content and practical solutions of desirable and necessary topics in the area of tourism in the given locality. The stated aim was achieved by using analyses of tourism assumptions in the area, including group analysis or SWOT analysis. In order to achieve the stated objective, an investigation was carried out at the same time by means of standardized interviews with selected tourism actors and stakeholders. Based on the analysis, specific projects were implemented focusing on active leisure time and strengthening the solidarity with the home region through association products, which will support the development of tourism in the Microregion Mohelnicko.

Keywords: Tourism, Destination Management, Microregion, Projects, Territorial Development

Tímto bych ráda poděkovala mému vedoucímu diplomové práce RNDr. Pavlu Bednářovi Ph.D., za veškerou pomoc, odborné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování této práce.

Také bych chtěla poděkovat celému vedení Svazku obcí mikroregionu Mohelnicko za cenné rady, připomínky, ale především za poskytnuté materiály, které byly pro zpracování této práce stěžejní.

Největší poděkování však patří mé rodině a partnerovi, zejména za jejich podporu a trpělivost, které se mi dostávalo nejen při tvorbě mé diplomové práce, ale také po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU A JEHO VÝZNAM.....	13
1.2 KLASIFIKACE CESTOVNÍHO RUCHU.....	15
1.2.1 Formy cestovního ruchu.....	15
1.2.2 Druhy cestovního ruchu	17
1.3 DESTINACE A POTENCIÁL DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU	20
1.4 SOUČASNÉ TRENDY V CESTOVNÍM RUCHU.....	21
1.5 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	25
1.5.1 Selektivní předpoklady.....	25
1.5.2 Lokalizační předpoklady	26
1.5.3 Realizační předpoklady	26
1.6 SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU	26
1.6.1 Podniky služeb cestovního ruchu	28
1.6.2 Klasifikace služeb cestovního ruchu	28
2 POLITIKA CESTOVNÍHO RUCHU	29
2.1 CÍLE A NÁSTROJE POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU	30
2.2 ORGANIZACE A ŘÍZENÍ V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU	32
2.2.1 Mezinárodní organizace cestovního ruchu.....	32
2.2.2 Organizace cestovního ruchu v České republice	34
2.3 VEŘEJNÁ PODPORA V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU.....	36
2.3.1 Koncepční a strategické dokumenty	38
2.3.2 Národní dotace	39
3 DESTINAČNÍ MANAGEMENT	41
3.1 KLÍČOVÉ POJMY DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU	41
3.1.1 Vymezení destinace	41
3.1.2 Vymezení managementu	42
3.2 POJEM DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU	42
3.3 FUNKCE DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU	43
3.4 SPECIFIKA DESTINAČNÍHO MANAGEMENTU	45
3.4.1 Destinační společnosti v České republice	46
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
4 VYBRANÉ ASPEKTY SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY UZEMÍ MIKROREGIONU MOHELNICKO	48
4.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	48
4.1.1 Administrativní členění a poloha	48
4.1.2 Financování mikroregionu	49
4.1.3 Obyvatelstvo	50
4.1.4 Trh práce	52
5 ANALÝZA PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	

V MIKROREGIONU.....	54
5.1 PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY ROZVOJE.....	54
5.2 KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ PŘEDPOKLADY ROZVOJE	57
5.2.1 Kulturní a společenské akce v regionu.....	63
5.3 INFRASTRUKTURNÍ PŘEDPOKLADY	66
5.3.1 Sportovní infrastruktura a volnočasové aktivity	66
5.3.2 Technická a dopravní infrastruktura	66
5.3.3 Infrastruktura služeb.....	68
5.4 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	70
5.5 SWOT ANALÝZA	73
6 ANALÝZA ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI KLÍČOVÝMI AKTÉRY	77
6.1 VYHODNOCENÍ ROZHOVORŮ	78
6.2 ZHODNOCENÍ ROZHOVORU S AKTÉRY A STAKEHOLDERY	82
7 NÁVRHY PROJEKTŮ PODPORY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU.....	83
7.1 NAUČNÁ STEZKA LIŠKY BYSTROUŠKY	83
7.1.1 Popis a cíl projektu.....	84
7.1.2 Aktivity projektu	85
7.1.3 Cílová skupina.....	87
7.1.4 Potřebnost a návaznost na strategické dokumenty.....	87
7.1.5 Propagace	88
7.1.6 Zdroje financování	90
7.1.7 Harmonogram projektu	91
7.1.8 Riziková analýza	92
7.2 RODINNÁ ZÁBAVA S LIŠKOU BYSTROUŠKOU.....	93
7.2.1 Popis a cíl projektu.....	93
7.2.2 Mobilní aplikace.....	94
7.2.3 Náhled aplikace	95
7.2.4 Potřebnost a návaznost na strategické dokumenty.....	95
7.2.5 Cílová skupina.....	96
7.2.6 Propagace	97
7.2.7 Zdroje financování	97
7.2.8 Harmonogram projektu	98
7.2.9 Riziková analýza	99
ZÁVĚR	101
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	104
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	109
SEZNAM OBRÁZKŮ	110
SEZNAM TABULEK.....	111
SEZNAM PŘÍLOH.....	112

ÚVOD

Téma diplomové práce „Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko“ bylo zvoleno s ohledem na předcházející bakalářskou práci s názvem Strategie rozvoje cestovního ruchu v Mikroregionu Mohelnicko. V bakalářské práci byla pozornost věnována především stanovení SWOT analýzy, na jejímž základě byl vytvořen návrh strategie rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu Mohelnicko. Diplomová práce tuto práci doplňuje a nadále rozvíjí. Komplexně se však zaměřuje zejména na problematiku a aktuální témata rozvoje cestovního ruchu v území Mikroregionu Mohelnicko.

Velká část turistů v současnosti spatřuje vizi skvělé dovolené a poznání nových zajímavostí v bezpodmínečné nutnosti zamířit přes hranice svého bydliště do zahraničí. Přitom mnoho kouzelných míst, a nejen přírodních krás, mají, co by kamenem dohodil. Nalezneme je především ve venkovských oblastech nebo méně turisticky propagovaných lokalitách, jako je například území Mohelnicka, na které se tato práce soustředí. Tuto skutečnost je záhodno návštěvníkům připomenout a věnovat těmto lokalitám daleko více pozornosti, kterou si bezpochyby zaslouží. Důležité je také probudit v návštěvnících zájem o aktivní trávení volného času, neboť fenoménem dnešní doby je spíše prohlubování pasivity, konzumnosti a nenáročnosti aktivit. Významnou roli hraje taktéž navození a posílení pocitu sounáležitosti a vzájemné solidarity místních obyvatel s jejich regionem. Proto mimo struktury návštěvníků považují za důležitý měřitelný aspekt kvality a vývoje cestovního ruchu také obyvatelstvo daného regionu, na které je třeba se zaměřit a koncentrovat aktivity také tímto směrem.

Samotné území Mikroregionu Mohelnicka je velice příhodným místem pro širokospektrální rozvoj cestovního ruchu, a to nejen díky své výhodné poloze. Je jedinečný vysokou koncentrací turisticky atraktivních míst rozložených na relativně malé ploše. Nalezneme zde množství přírodních zajímavostí, kulinářských specialit a v neposlední řadě také kulturních i architektonických památek místního i nadregionálního významu. Na své si zde přijdou milovníci paměťových institucí i kulturně-společenských akcí, o které není v regionu nouze. O zásadní a svým charakterem specifické předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu zde tedy není nouze.

Z výše uvedených skutečností je tedy v práci kladen důraz zejména na podporu aktivního trávení volného času v přírodě a na posílení sounáležitosti obyvatel s jejich regionem. Eminentním aspektem je přitom implementace asociačních produktů. V případě Mikroregionu

Mohelnicko je tímto symbolem místní rodák Stanislav Lolek, s nímž je svázána Naučná stezka lišky Bystroušky.

Práce jako taková se zabývá zejména deskripcí a poznáním území Mikroregionu Mohelnicka z pohledu atraktivní turistické lokality. Stěžejní výstup této práce představují realizované projekty, jež jsou zaměřené na podporu rozvoje cestovního ruchu v lokalitě. Zohledňují jednak aktuální trendy a témata rozvoje v oblasti cestovního ruchu, ale i na samotný rozvoj specifických produktů, služeb a příležitostí, které jsou pro region charakteristické. Zároveň reagují na aktuální potřeby a požadavky ze strany Mikroregionu Mohelnicko a realizované semistrukturované rozhovory. Práce si klade za cíl zejména koordinovaný rozvoj, vylepšení image regionu jako turistické oblasti a propagaci území, jako jedinečné turistické destinace.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cíle práce

Jak již bylo uvedeno v úvodu, tato práce se zaměřuje převážně na problematiku a aktuální témata rozvoje cestovního ruchu v daném území. Stěžejním cílem této diplomové práce je provedení komplexního zhodnocení současného stavu cestovního ruchu a následné vypracování návrhů projektů soustředících se na zlepšení situace nedostatečně obsahově a prakticky řešených žádoucích a potřebných témat v oblasti cestovního ruchu v dané lokalitě.

Hlavního cíle práce je dosaženo pomocí několika dílčích cílů:

1. Představit a analyzovat základní charakteristiky Mohelnicka.
2. Vyhodnotit předpoklady cestovního ruchu a posoudit aktuální stav cestovního ruchu na území Mohelnicka.
3. Na základě zjištěných skutečností, provedených rozhovorů, reálných potřeb a dlouhodobé spolupráce s mikroregionem, navrhnout projekty na podporu rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko.

Metody práce

K pochopení stanovené problematiky cestovního ruchu jakožto nástroje rozvoje území a v návaznosti na roli destinačního managementu při rozvoji cestovního ruchu slouží teoretické poznatky obsažené v první části této práce. Pro zpracování těchto poznatků byla použita metoda literární rešerše, kde byly využity zejména literární a internetové zdroje.

Součástí prvního dílčího cíle je analýza sociálně-ekonomických aspektů území a analýza přírodních a společenských předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Sekundárním datovým podkladem pro výše zmiňované analýzy byla zejména data ze Strategie rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014-2020, interní dokumenty a veřejně dostupná statistická data z Českého statistického úřadu.

Za účelem dosažení druhého dílčího cíle práce byla provedena seskupovací analýza jednotlivých kritérií u obcí za použití Wardovy metody tak, aby bylo zřejmé, které obce se na základě jednotlivých indikátorů podobají. Dále byla použita metoda SWOT analýzy, kdy jako její základ byly použity slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby identifikované v předcházející bakalářské práci s názvem Strategie rozvoje cestovního ruchu v Mikroregionu Mo-

helnicko. Silné a slabé stránky byly zaktualizovány na základě zjištěných údajů jak ze sekundárních zdrojů, tak ze zdrojů primárních, tj. rozhovorů. Příležitosti a hrozby byly taktéž zaktualizovány na základě zjištěných skutečností, byl zde však zároveň brán zřetel na současně známé informace a podpory cestovního ruchu v ČR, a také na aktuální známé globální trendy cestovního ruchu se specifiky v ČR.

V souladu se třetím dílčím cílem byly provedeny standardizované rozhovory s vybranými aktéry a stakeholdery cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko. Provedené rozhovory představují vhodný prostředek k získání primárního datového podkladu, sloužícího pro detailnější analýzu stavu cestovního ruchu ve vybrané lokalitě. Prostřednictvím rozhovoru s aktéry dojde především k identifikaci potřeb a problémů, ale také hlavních předností, jaké mikroregion skýtá.

Na základě zjištěných skutečností, provedených rozhovorů, reálných potřeb a dlouhodobé spolupráce s mikroregionem pak budou vytvořeny projekty, jejichž realizace přispěje k rozvoji cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko. Při kompletaci této části práce, bylo přihlédnuto zejména k současným trendům v diskutované problematice, jako je např. aplikace asociačních produktů a taktéž k jedinečnosti dané lokality. Pro příklad lze uvést turistickou oblast Poodří – Moravské Kravařsko a jeho asociační produkt Pohádkové Poodří.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ CESTOVNÍHO RUCHU

V dnešní době cestovní ruch představuje velice význačné a důležité odvětví jak světového hospodářství, tak také ekonomiky. Lze ho pokládat za fenomén a neodmyslitelnou složku současné moderní společnosti. Pro velkou část populace je cestovní ruch jedním z hlavních prvků jejich životního stylu, a protože do značné míry souvisí s volným časem a příjmy obyvatel, lze ho do jisté míry také brát jako odraz životní úrovně obyvatelstva daného státu či země. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 7)

Toto tvrzení potvrzuje i Cooper (2012, s. 13), který cestovní ruch popisuje jako multidimenzionální činnost, dotýkající se širokého okruhu ekonomických aktivit a taktéž různých lidských životů.

Cestovní ruch tvoří především lidé – člověk či skupina osob, jež cestují do konkrétní lokality za účelem poznávání místní kultury a krajiny, obdivování architektonických či jiných památek, relaxace, sportování, navštěvování přátel či příbuzných. Do cestovního ruchu lze nyní i zařadit aktivity osob vztahující se k účasti na různých kongresech, konferencích nebo jiné druhy aktivit souvisejících např. s profesí, vědeckým výzkumem či studií. Pro přesuny cestující využívají různorodé dopravní prostředky, od tryskových letů na jiný kontinent, přes cestování autem, zájezdovým autobusem či karavanem, po pěší turistiku v parcích. (Goeldner a Ritchie, 2014, s. 3)

S tímto souhlasí i Šimková (2013, s. 10) a uvádí, že cestovní ruch představuje nezbytný prvek současného stylu života a lidských potřeb a zároveň tak tvoří podstatným aspekt ekonomického prostředí. Cestovní ruch je velice jedinečný druh průmyslu, který má výrazný dopad na celou řadu různorodých odvětví jako je např. stavebnictví, bankovníctví, zemědělství či doprava. Oblasti s rozvinutým cestovním ruchem vytváří perfektní příležitosti pro rozličné druhy podnikatelských činností, kulturu a jiné např. sportovní aktivity. Rozvíjí se kultura, historie, technické či přírodní zajímavosti stejně tak jako lokální tradice.

1.1 Definice cestovního ruchu a jeho význam

Dle Goeldnera a Ritchiho (2014, s. 3-5) musí jakékoliv pokusy komplexně definovat pojem cestovního ruchu, do své definice nezbytně zařadit odlišné skupiny, podílející se na tomto odvětví, a to z důvodu, že přístup těchto skupin je důležitý jak pro samotný rozvoj cestovního ruchu, tak i pro jeho úplnou definici.

Autoři Výkladového slovníku cestovního ruchu Zelenka & Pásková (2012, s. 83) definují cestovní ruch jako: „*komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovní či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.*“

Holešinská (2012, s. 11) pak uvádí, že cestovní ruch představuje určitý socioekonomický proces, který probíhá v konkrétním prostoru a čase, kdy na specifickém území a ve specifickou chvíli dochází k recipročnímu vlivu mezi lidmi. Lidé jsou bráni jako účastníci cestovního ruchu reprezentující poptávku na jedné straně a nabídku na straně druhé. Poptávkovou stranu tvoří návštěvníci a nabídkovou stranu představují poskytovatelé služeb cestovního ruchu, jež jsou bráni jako tzv. realizační faktor. Nabídka služeb však nezahrnuje jen poskytovatele, je zde nutné zařadit také nabídku ve formě lokalizačních faktorů jako např. hrady, zámky, národní parky tvořící přírodní a kulturně historické předpoklady území pro vývoj cestovního ruchu.

Indrová a kol. (2009, s. 9) popisuje, že mezi hlavní důvod složitosti pro přesné a z hlediska teorie a praxe jednomyslné definování pojmu cestovního ruchu je jeho mnohooborovost a průřezovost. Důkazem tohoto tvrzení je celá dosavadní evoluce v definování tohoto pojmu.

Na tento fakt poukazuje i Holešinská (2012, s. 17), jež uvádí, že cestovní ruch je komplexní jev, propojený s velkou řadou dalších činností. Díky velké mnohotvárnosti cestovního ruchu je k jeho formování nezbytný interdisciplinární přístup. Průřezový charakter cestovního ruchu se projevuje nejenom v oblasti vědy, ale také v oblasti ekonomické. V této oblasti je cestovní ruch brán jako zásadní odvětví hospodářství, které nicméně nelze výslovně identifikovat, a to z důvodu, že na cestovním ruchu participuje celá řada dalších ekonomických aktivit.

Z hlediska definování tohoto pojmu je také nutno rozlišit pojem cestovní ruch a cestování. Pojem cestovní ruch je derivátem od slova cestování. Pojetí slova cestování se vztahuje k cestám vázaným na přechodný pobyt na odlišném místě, pojetí cestovního ruchu je však oproti tomu daleko rozsáhlejší. O cestovním ruchu hovoříme tehdy, kdy se cestování změní

na hromadný jev a je integrováno s poskytováním specifických služeb (jako je např. ubytování, stravování či doprava), jež jsou zajištěny specializovaným druhem organizace. (Kotíková, 2013, s. 9) Kotíková se dále odkazuje na vědce Kurta Krapfa a Waltera Hunzikera – autory jedné z prvních definic cestovního ruchu, jež zní: „*Cestovní ruch představuje soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti.*“ (Kotíková, 2013, s. 15)

V publikaci Indrová a kol. (2009, s. 12) se poukazuje na důležitý fakt, a to že významným mezníkem v definování cestovního ruchu se stala Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, jež pořádala Světová organizace cestovního ruchu (WTO) v roce 1991 v Ottawě. Na této konferenci byl podán jednomyslný podnět na sjednocení základních pojmů vztahujících se k cestovnímu ruchu a byla zde formulována definice cestovního ruchu, která zní: „*Cestovní ruch je činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě.*“

1.2 Klasifikace cestovního ruchu

Cílem klasifikace cestovního ruchu je zejména jeho bližší formulace, segmentace a identifikace dle specifických znaků, tedy vytvoření funkční struktury cestovního ruchu a pojmovou formulaci jednotlivých složek cestovního ruchu. V české a slovenské odborné literatuře se nejčastěji setkáme s rozdělením cestovního ruchu na druhy a formy. Toto členění cestovního ruchu však není jednoznačné, v praxi dochází k častému prolínání této terminologie a zahraniční literatura toto označení téměř neuvádí nebo jsou formy a druhy používány jako pojmy stejného obsahu. (Kotíková a Schwartzhoffová 2017, s. 12-13)

1.2.1 Formy cestovního ruchu

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 13) uvádějí, že formy cestovního ruchu reprezentují vymezení cestovního ruchu podle určitých podmínek, ve kterých se cestovní ruch uskutečňuje – jedná se např. o krátkodobý, dlouhodobý, organizovaný, neorganizovaný cestovní ruch. Dále je zde však uvedeno, že ve starší literatuře jsou formy cestovního ruchu určovány dle motivu účastníka cestovního ruchu.

Naopak Petru (2007, s. 29-30) říká, že forma cestovního ruchu vychází především z orientace cestovního ruchu na určité potřeby účastníků. Důvodem je nanejvýš to, že potřeby účastníků mají specifický charakter a můžeme je od jiných potřeb diferencovat. Mezi elementární

formy cestovního ruchu patří rekreační, kulturně poznávací, sportovně turistický a lázeňsko – léčebný cestovní ruch. U každé formy cestovního ruchu je kladen důraz obzvláště na realizaci a na zajištění požadovaného rozsahu i kvality dané služby.

S tímto rozdělením se ztotožňuje i Syrovátková (2013, s. 16-18) a udává, že formy cestovního ruchu jsou v podstatě typy cestovního ruchu, pro jejichž stanovení je nezbytnou podmínkou motivace účastníků na cestovním ruchu. Jinak řečeno, za jakým účelem cestují a pobývají na daném místě. Jako hlavní formy cestovního ruchu autorka uvádí:

Rekreační cestovní ruch

Cestovní ruch podnikaný s cílem psychické a fyzické regenerace účastníků je jednou z nejrozšířenějších forem cestovního ruchu. Patří sem příměstská rekreace v zázemí měst, chataření a chalupaření nebo lázeňský cestovní ruch. Obecně se nejčastěji jedná o odpočinkové individuální či rodinné výlety, kdy např. lidé z města jezdí relaxovat na venkov. Odpočinek nemusí být nutně pasivní, může se jednat i o aktivní odpočinek spojený s procházkami, sportovními či kulturními aktivitami.

Kulturně poznávací cestovní ruch

Tento druh cestovního ruchu se pojí zvláště s poznáváním různých kultur, zvyků, tradic, náboženství či specifík daného místa. Rozlišujeme vzdělávací cestovní ruch zaměřený na získání nových znalostí a dovedností o daném místě a dále náboženský cestovní ruch, kde se jedná zejména o návštěvy náboženských památek.

Společensky orientovaný cestovní ruch

Mezi hlavní motiv tohoto druhu cestovního ruchu patří společenské setkání. Obvykle se jedná o návštěvy příbuzných či známých. Tento druh zahrnuje i klubový cestovní ruch, který probíhá v rámci záměrně vytvořených skupin osob s totožnými zájmy.

Sportovní cestovní ruch

Jak už z názvu vypovídá, tento druh cestovního ruchu se váže ke sportovní činnosti a je dále členěn na aktivní a pasivní. Jedná se o cestování za účelem sportu či účasti na konání dané sportovní události. Do sportovního cestovního ruchu řadíme např. pěší turistiku, cykloturistiku, horskou turistiku, mototuristiku nebo kempování. Pod aktivní formou si představíme cestovní ruch soustředěný na pobyty, jejichž hlavním účelem je sportovní náplň s cílem prohloubení zdraví a zdatnosti. Mezi pasivně orientovaný cestovní ruch následně řadíme

cestovní ruch provázaný s diváctvím, účastník sportovní akce zde figuruje pouze v roli diváka za podmínky, že sportovní akce se koná mimo bydlíště.

Ekonomicky orientovaný cestovní ruch

Je provázan s ekonomickými aktivitami a uskutečňuje se zejména v pracovní době účastníků. Do této skupiny řadíme obchodní cestovní ruch, kongresový cestovní ruch, cestovní ruch veletrhů a výstav či motivační cestovní ruch, který využívají zaměstnavatelé jako stimul či odměnu.

Specificky orientovaný cestovní ruch

Tento druh cestovního ruchu obsahuje rozlišné motivy či jejich kombinace. Můžeme zde uvést např. nákupní cestovní ruch, politický cestovní ruch nebo vojenský cestovní ruch.

(Srovátková, 2013, s. 16-18)

1.2.2 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu jsou výsledkem členění cestovního ruchu dle podnětu účasti na cestovním ruchu, např. rekreační, kulturně poznávací cestovní ruch, ale také je lze členit dle podmínek, ve kterých k cestovnímu ruchu dochází. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 13)

Srovátková (2013, s. 11) dodává, že pro stanovení druhu cestovního ruchu je klíčovým faktorem průběh jevu a způsob jakým je realizován v souvislosti s ekonomickými, geografickými, společenskými či jinými podmínkami, a především s jeho účinky.

Petrů (2007, s. 30) uvádí, že cestovní ruch lze členit podle několika rozdílných hledisek. Mezi hlavní hlediska patří místo realizace, způsob účasti a úhrady nákladů, organizace a způsob zajištění pobytu či délka pobytu.

- **Místo realizace**

Dle místa realizace dělíme cestovní ruch na *domácí*, který probíhá v rámci hranic vlastního státu a *zahraniční* cestovní ruch probíhající mimo hranice vlastního státu. Zahraniční cestovní ruch dále členíme na aktivní a pasivní. Aktivní cestovní ruch znamená příjezd a pobyt zahraničních návštěvníků a pasivní cestovní ruch značí vycestování vlastních občanů do zahraničí. Dále je cestovní ruch členěn na *mezinárodní* cestovní ruch, což je soubor zahraničního cestovního ruchu a na *tranzitní* cestovní ruch značící průjezd územím daného státu.

- **Způsob účasti a úhrady nákladů**

Podle tohoto druhu členění rozlišujeme *komerční* a *sociální* cestovní ruch. U komerčního cestovního ruchu je volná účast a úhrada nákladů z příjmů účastníka. Sociální cestovní ruch funguje na principu částečného nebo plného hrazení nákladů z fondů.

- **Organizace a způsob zajištění pobytu**

Zde rozlišujeme *organizovaný* a *neorganizovaný* cestovní ruch. Neorganizovaný se vyznačuje tím, že účastník si vše zabezpečuje sám. Organizovaný cestovní ruch naopak zabezpečuje určitá organizace.

- **Délka pobytu**

Dle délky pobytu rozdělujeme cestovní ruch na *krátkodobý* a *dlouhodobý*. Krátkodobý cestovní ruch je do 4 dnů mimo trvalé bydliště. Dlouhodobý je na dobu delší než 4 dny mimo trvalé bydliště a současně kratší než 6 měsíců v domácím a 1 rok v mezinárodním cestovním ruchu. (Petrů, 2007, s. 30-33)

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 13-19) uvádějí, že základní členění dle Světové organizace cestovního ruchu bere jako hlavní v potaz geografické hledisko cestovního ruchu.

Členění cestovního ruchu z geografického hlediska

Z geografického hlediska rozeznáváme cestovní ruch na domácí a zahraniční. O domácím cestovním ruchu hovoříme tehdy, pokud je prostor omezen územím jednoho státu – jedná se tedy o pobyt a pohyb obyvatelstva určitého státu v rámci jeho hranic. Za předpokladu, že se cílová destinace nachází, mimo hranice daného státu, používáme označení zahraniční cestovní ruch. V případě zahraničního cestovního ruchu dále rozlišujeme příjezdový a výjezdový cestovní ruch.

Dle dalších kritérií není členění cestovního ruchu zcela jasné. Mezi nejčastější používaná členění však patří:

Členění podle dopadu na platební bilanci státu

Dle tohoto rozlišujeme zahraniční cestovní ruch na aktivní a pasivní, a to najmě ve straší české a slovenské odborné literatuře. Aktivní neboli příjezdový cestovní ruch představuje z hlediska platební bilance posílení aktiv, a naopak pasivní neboli výjezdový cestovní ruch představuje zvýšení pasiv.

Členění podle účelu cesty

Podle tohoto hlediska rozlišujeme cestovní ruch v rámci volného času, dále cestovní ruch vztahující se k obchodní nebo služební cestě a cestovní ruch související s návštěvami příbuzných a známých.

Členění dle způsobu zajištění služeb

U tohoto členění rozlišujeme, zda si účastník zajišťuje program či službu sám – tedy neorganizovaný cestovní ruch nebo prostřednictvím cestovní kanceláře, agentury či organizace – organizovaný cestovní ruch. V současné době spolu s rozvojem informačních a komunikačních technologií nabývá na významu zejména neorganizovaný cestovní ruch – online rezervace, letenky, vyhledávání informací.

Členění podle počtu účastníků

Zde je nutné nezaměňovat toto členění se členěním podle způsobu organizace. Rozlišujeme cestovní ruch individuální a skupinový. Důležité je zmínit, že i individuální cesta může být organizovaná např. cestovní kanceláří či agenturou.

Členění podle délky trvání

Zde rozlišujeme dvě hlavní kategorie, a to: cesty bez přenocování – jednodenní a cesty s přenocováním, jež se dále dělí dle počtu nocí.

Členění podle ročního období

V tomto druhu členění hraje důležitou roli sezónnost zapříčiněná klimatickými podmínkami, a to především v mírném podnebném pásmu, kde má cestovní ruch sezónní charakter. Rozlišujeme cestovní ruch sezonní (letní, zimní), mimosezonní a celoroční.

Členění podle věku účastníků

Při tvorbě produktů i rozhodování o účasti na cestovním ruchu hraje věk účastníků značnou roli. Rozlišujeme cestovní ruch dětí (0–14 let), mládeže (15–24 let), dospělých (25–44 let a 45–64 let) a seniorů (nad 65 let).

Členění podle způsobu financování

Dle tohoto členění rozlišujeme cestovní ruch na volný (komerční) a vázaný (sociální). Volný cestovní ruch je dosažitelný každému potencionálnímu účastníkovi ochotnému ho uhradit. Vázaný cestovní ruch je poskytnut pouze účastníkům splňujícím specifické podmínky, je poskytován buď zcela zdarma, nebo se slevou.

Členění podle místa

Toto členění se v teorii cestovního ruchu objevuje velice zřídka, ale v praxi je používáno často. Rozlišujeme např. městský, lázeňský, venkovský, horský, přímořský cestovní ruch nebo cestovní ruch u vodních ploch. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 13-19)

1.3 Destinace a potenciál destinace cestovního ruchu

Stěžejní prvek systému cestovního ruchu představuje právě destinace cestovního ruchu. Ve většině případů je definována z geografického hlediska a hraje důležitou roli v celém systému cestovního ruchu, a to z důvodu, že je původcem vzniku cestovního ruchu a je také motivem návštěvnosti. (Petrů, 2007, s. 35)

Cooper (2012, s. 32) uvádí, že přestože je destinace, spolu s turisty, považována za základní statistické prvky sloužící k analýze cestovního ruchu, existují rozličné názory na definici destinace. Někteří vnímají destinaci zejména z geografického hlediska, jiní ji považují spíše za myšlenku či koncept, který nemůže mít stanovené limity. Destinace je především fyzický prostor vytvářející zázemí pro poskytování služeb a produktů s cílem uspokojit potřeby turistů.

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 53) uvádějí, že **destinace cestovního ruchu** znázorňuje místo s příhodnými atraktivitami, s nimiž jsou vázána zařízení a služby cestovního ruchu, jež si pro návštěvu zvolil účastník cestovního ruchu. Je důležité zmínit, že území destinace nemusí být ve všech případech shodné s administrativním členěním daného území, avšak v praxi je s administrativními celky běžně shodné.

Potenciál cestovního ruchu Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 54-57) popisují obecně jako souhrn eventualit. V odborné literatuře je tento pojem užíván vcelku často, ale s definicí potenciálu cestovního ruchu se setkáme málokdy. Jde o soubor veškerých možností rozvoje cestovního ruchu vycházejících ze stanovených podmínek a předpokladů určitého území. Můžeme ho také chápat jako schopnost veškerých zdrojů nacházejících se na daném území (nabídky) vytvářet určitou míru návštěvnosti (poptávky). Potenciál cestovního ruchu lze rozlišit na tři základní úrovně:

Primární potenciál cestovního ruchu

Je totožný s primární nabídkou destinace cestovního ruchu a generuje základ pro rozvoj cestovního ruchu v daném území. Dělíme jej na přírodní a antropogenní. *Přírodní potenciál* obsahuje např. reliéf, faunu, flóru, klimatické, hydrologické, biogeografické předpoklady, a

právě z přírodního potenciálů vycházejí přírodní atraktivita. *Antropogenní potenciál* značí atraktivita cestovního ruchu vzniklé působením lidské činnosti. Členíme ho dále na hmotný a nehmotný. Mezi hmotný antropogenní potenciál patří zejména kulturně historické atraktivita jako kulturně historické, lidové, technické, církevní památky nebo objekty moderní architektury. Do nehmotného antropogenního potenciálu naopak řadíme atraktivita nehmotné povahy jako např. kulturu, historii, folklór, pověsti či akce a události.

Sekundární potenciál cestovního ruchu

Jedná se o soubor materiálních předpokladů sloužících k uspokojování potřeb účastníků a také rozvoj cestovního ruchu v území. Je shodný se sekundární nabídkou a obsahuje infrastrukturu cestovního ruchu. Rozlišujeme *suprastrukturu cestovního ruchu*, do které řadíme ubytovací a stravovací zařízení, *infrastrukturu cestovního ruchu* zahrnující cestovní kanceláře, informační centra, kulturní, sportovní a zábavní zařízení či směnárny a dále *všeobecnou infrastrukturu* obsahující např. dopravu a dopravní dostupnost, místní infrastrukturu a hromadnou dopravu, zdravotnická zařízení, polici, poštu či telekomunikaci.

Terciální potenciál cestovního ruchu

V některých případech je primární sekundární potenciál ještě doplňován o potenciál terciální, jež zahrnuje úroveň organizace, řízení a marketingové aktivity v území. Nejde o potenciál v pravém slova smyslu, ale je důležité brát v potaz důležitost systému organizace a řízení cestovního ruchu jako podstatný předpoklad pro další rozvoj cestovního ruchu.

1.4 Současné trendy v cestovním ruchu

V současné době hraje v oblasti spotřebitelských trendů velkou roli *požit bezpečí*. Čím dále více účastníků cestovního ruchu bere bezpečnost při volbě destinace jako primární faktor. Nejde však jen o bezpečnost z pohledu kriminality nebo potencionální hrozby terorismu. Účastníci berou v potaz i hrozby týkající se hygieny, ale především přírodních katastrof. Dalším celosvětovým spotřebitelským trendem je *upřednostňování dovolených blíže k domovu*, účastníci stále častěji raději volí poznávání domácí krajiny než zahraniční dovolené. Průměrné délky dovolených se zkracují a účastníci preferují větší počet kratších dovolených během roku. Čím dále větší důraz je také kladen na *kvalitu* namísto kvantity. Současně vzrůstá význam nízkonákladových leteckých společností. Samostatnou kapitolu ve spotřebitelských trendech tvoří *rozvoj moderních informačních technologií* nejen v cestovním ruchu. Čím dále více účastníků používá mobilní aplikace např. pro plánování cest nebo tipy na výlety ve

vybrané lokalitě. S rozvojem IT a s faktem, že internet se stal součástí našich každodenních životů, souvisí také obrovský „boom“ v používání online rezervací. Dalším významným trendem je také vzrůstající zájem o *udržitelný rozvoj*. Účastníci kladou velký důraz na udržitelné a recyklovatelné produkty, minimalizování množství plastových odpadů a s tím související celkovou eliminaci dopadů cestovního ruchu na životní prostředí. (Franke a kol., 2012, s. 24)

Co se týká nových druhů a forem cestovního ruchu, tak Franke a kol. (2012, s. 25-26) zmiňují **asketický cestovní ruch**, kdy lidé hledají možnost, jak o dovolené rozbít každodenní stereotyp a zažít tak něco nevšedního. Příkladem takového cestovního ruchu jsou vězeňské hotely. Dalším druhem je pak **dobrovolnický cestovní ruch**, který je provázán s aktivní pomocí dané oblasti. Účastníci chtějí udělat něco dobrého a pomáhají např. v oblastech zničených přírodní katastrofou. Typy pomoci mohou být různorodé, od již zmiňované fyzické práce, přes výuku dětí ve školách, po poskytování odborné lékařské pomoci. Dále je zde uveden **temný cestovní ruch** tzv. dark tourism, při kterém se návštěvníci dívají na místa, kde se v minulosti přihodila tragédie či neštěstí. Motivací návštěvníků je v tomto případě nejenom vzdělání či uctění památky, ale i prosté okouzlení místem, kde se odehrálo utrpení. Příkladem takového místa, je např. Černobyl, Terezín, Pearl Harbour, památník Hiroshima či vražedná pole v Kambodži. Obdobně se o temném cestovním ruchu zmiňuje i Kotíková (2013, s. 79), která tento druh cestovního ruchu popisuje jako cestování mimo běžnou lokalitu s cílem navštívení míst souvisejících se smrtí, utrpením, smutkem nebo strachem. Syrovátková (2013, s. 64) doplňuje, že mezi navštěvované cíle patří nejčastěji koncentrační tábory, popraviště, židovské hřbitovy či památníky připomínající válečný konflikt.

Franke a kol. (2012, s. 26) dále ještě uvádějí **CouchSurfing**, což je cestovních ruch opírající se o koncept bezplatného ubytování s cílem minimalizace nákladů, získání nových přátelství a zlepšení mezilidských vztahů.

Velký potenciál vnímá Syrovátková (2013, s. 68) ve **filmovém cestovním ruchu**, a to z důvodu, že stále větší počet návštěvníků má za cíl své cesty místa, kde se natáčely populární filmy nebo televizní seriály. Ve Velké Británii je např. častým turistickým cílem hrad, kde se natáčela filmová sága o Harrym Potterovi a v České republice hrad Bouzov, známý z pohádky O princezně Jasněnce a létajícím ševci. Filmový cestovní ruch se nicméně vztahuje i na filmová studia jako Warner Bros, filmové festivaly a premiéry a jiné atraktivity vázané na filmový průmysl. (Kotíková, 2013, s. 133)

Event tourism je dalším specifickým druhem cestovního ruchu. Jedná se o rozvoj faktorů vytvářejících image dané destinaci a jejich zajímavostí. Zakládá se na systematickém plánování, do kterého patří účastníci cestovního ruchu, jež jsou nabádáni k navštívení události či akce mimo jejich domov. Eventy mohou být kulturní, přírodní, sportovní, zábavní, společenské, náboženské, zaměřené na lokální zvyky, tradice či historii. Dále do event tourismu spadají např. kongresy, veletrhy a konference. (Kotíková, 2013, s. 93-94)

Jako další dynamicky se rozvíjející trendy je třeba uvést **agroturismus** a **ekoagroturismus**. Syrovátková (2013, s. 31) popisuje agroturismus jako specifický druh venkovské turistiky, pro kterou je typický přímý vztah k zemědělství. Účastníkům tohoto druhu turistiky je poskytnut pobyt a strava na statku, také je jim nabídnuta možnost zapojení se do běžného chodu statku. Mohou se zapojit např. do vybírání brambor, sušení sena, či obstarávání zvířat. V návaznosti na agroturismus se s rostoucím zájmem o životní prostředí vyskytuje ekoagroturismus. Jedná se o agroturistiku provozovanou na farmách hospodařících ekologicky. Hlavním produktem jsou stále více populární *bio výrobky*, které podléhají velmi striktní kontrole a při jejichž výrobě musí být dodržovány určité standardy, aby mohly využívat ochrannou známku BIO.

Dále je velice často zmiňován **gastronomický cestovní ruch** též nazývaný jako gurmánský nebo kulinářský. Ve své knize Syrovátková (2013, s. 35) uvádí, že každé území, region nebo oblast oplývá jistými specifiky, kulturou a bohatstvím vycházejícím z historických tradic. Jako typická tradiční hodnota přenášená z generace na generaci je právě gastronomie. To, co účastníky cestovního ruchu přivádí právě do této oblasti cestovního ruchu, je zejména požitek z ochutnávání a poznávání nových kultur, stravovacích a stolovacích tradic. Mezi hlavní produkt gastronomického cestovního ruchu patří zážitková gastronomie, která účastníkům nabízí např. návštěvu restaurací, exkurze do pivovarů, výroben potravin, dále výlety na rybářských lodích. V souvislosti s tímto cestovním ruchem je také třeba zmínit food festivaly, které se těší čím dál větší oblibě. Nejznámějším festivalem v České republice je *Garden food festival*, což je festival výborného jídla a pití, připomínající fakt, že i u nás existuje velká řada kvalitních restaurací a kuchařů. Festival podporuje nejen gastroturistiku, ale cestovní ruch jako celek tím, že podporuje a snaží se zviditelnovat lokální výrobce a farmáře, regionální potraviny a značky. (Garden Food Festival, © 2019) V rozvoji gastroturistiky hraje velkou roli právě rozvoj, již uváděné agroturistiky a ekoagroturistiky. Hlavním důvodem je fakt, že právě agrofarmy a ekofarmy se soustřeďují na produkci lokálních surovin a bio výrobků vlastní výroby, jejichž ochutnávka je hlavním předmětem gastroturistiky.

Ochutnávky výrobků jsou často spojeny s ukázkou tradičních postupů při zpracování zemědělských či ovocnářských produktů, výrobou potravin a nákupem výsledných produktů. (Syravátková, 2013, s. 35)

Relativně mladým typem cestovního ruchu je **hipoturistika**, která se pomalu, ale jistě dostává do podvědomí účastníků. Jedná se o způsob trávení volného času v přírodě, kdy se díváte na svět z koňského hřbetu. Hlavní podstatou hipoturistiky je práce s koňmi a s tím související vyjížďky a hipoterapie. Hipoterapie je oborem hiporehabilitace a jedná se o fyzioterapeutickou léčebnou metodu pozitivně ovlivňující nervový systém vhodnou zejména pro tělesně postižené. (Syravátková, 2013, s. 45)

Syravátková (2013, s. 55) jako další zmiňuje **Geocaching**, který hraje z hlediska podpory rozvoje cestovního ruchu významnou roli. Geocaching je novodobá hra, na rozhraní mezi turistikou a sportem a také jeden ze specifických typů cestovního ruchu, jehož základem je hledání *cache*. Při hledání *cache*, o nichž jsou známy jen jejich geografické souřadnice, se používá navigační systém GPS. *Cache* jsou ukryvány ve velkém množství případů na turisticky atraktivní místa, avšak spousta z nich se nachází i tam, kde byste je nikdy nečekali. *Cache* v sobě většinou skrývají informace o historii a zajímavostech z daného místa. Svou existencí *cache* lákají účastníky na nová nebo již známá místa, snaží se předat zajímavá fakta o daném místě, a zvyšují tak nenásilnou formou atraktivitu dané lokality.

Své místo v současných trendech cestovního ruchu má i **adrenalinový cestovní ruch**, jinak řečeno dobrodružný cestovní ruch. Hlavní podstatu tvoří aktivity spojené s nebezpečím a testováním vlastních limitů. Jedná se o extrémní sporty jako např. extrémní lyžování, snowboarding, snow-kitting, horolezectví, bungee-jumping nebo sjezdy divokých řek. (Syravátková 2013, s. 42) Dále Syravátková (2013, s. 78) uvádí, že dobrodružný cestovní ruch je jedním ze segmentů sportovního cestovního ruchu, ale díky jeho rychlému rozvoji je uváděn jako nezávislá specifická forma. Členíme jej na tvrdý a měkký dobrodružný cestovní ruch. *Tvrký dobrodružný cestovní ruch* rozlišujeme na aktivní a pasivní. Základním předpokladem pro aktivní dobrodružný cestovní ruch je aktivní schopnost výkonu tohoto cestovního ruchu, jako příklad lze uvést kurzy přežití nebo nebezpečné vysokohorské výstupy. Do pasivního dobrodružného cestovního ruchu pak řadíme např. tandemový seskok padákem. Pro *měkký dobrodružný cestovní ruch* jsou charakteristické méně fyzicky náročné aktivity. Do této skupiny náleží zejména různé druhy exkurzí, jak už kulturních, ekologických či vzdělávacích. Jako příklad konkrétní aktivity lze uvést pozorování velryb nebo výlet na safari.

1.5 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu jsou často používaným pojmem, jak v české, tak slovenské odborné literatuře a tyto předpoklady dále dělíme na lokalizační, realizační a selektivní. V zahraniční literatuře však toto pojetí není užíváno. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 53-54)

S tímto tvrzením se ztotožňují i autoři Hrala a Šafařík (2013, s. 13), kteří uvádějí, že předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu lze rozčlenit s ohledem na ekonomickou a geografickou stránku do tří základních skupin. První skupinu představují selektivní předpoklady, jež mají roli iniciátora cestovního ruchu ze strany poptávky. Na první skupinu jsou navázány lokalizační předpoklady, které mají za úkol podporu lokalizace cestovního ruchu dle nabídky daného území a vytvářejí tak možnosti pro jeho lokalizaci. Poslední skupinu tvoří realizační předpoklady, které souvisejí se samotnou realizací cestovního ruchu.

Zelenka a Pásková (2011, s. 454-455) definují předpoklady cestovního ruchu jako: „*souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu.*“ Autoři se dále ztotožňují se členěním těchto předpokladů na lokalizační, selektivní a realizační.

1.5.1 Selektivní předpoklady

Jak již bylo uvedeno, selektivní předpoklady mají hlavní postavení v cestovním ruchu, a to z důvodu, že stimulují jeho následný rozvoj. Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 54) jej dále rozčleňují na:

- objektivní (vnější) - zařazujeme zde hospodářskou úroveň, politickou situaci, charakter osídlení nebo stav životního prostředí,
- a subjektivní (vnitřní) - patří sem psychologické faktory či znalost jazyků.

Do těchto předpokladů zahrnují Zelenka a Pásková (2012, s. 512) předpoklady demografické (např. věkové složení, hustotu a pohlaví obyvatelstva), předpoklady politické (např. politická situace, vláda, bezpečnost), socioekonomické předpoklady (např. aktivity ekonomického charakteru, vzdělání, mentalita, sociální příslušnost), urbanizační předpoklady (např. velikost a hustota osídlení, bytový fond, zástavba), předpoklady environmentální a personální předpoklady.

1.5.2 Lokalizační předpoklady

Podle Kotíkové a Schwartzhoffové (2017, s. 53) jsou tyto předpoklady dané územím a nelze je měnit. Jsou shodné s primárním potenciálem cestovního ruchu a členíme je tedy na přírodní a antropogenní. Vystoupil a kol. (2011, s. 35) dodávají, že tyto předpoklady mají rozhodující úlohu při rozhodování o lokalizaci aktivit souvisejících s cestovním ruchem. Zelenka a Pásková (2012, s. 319) uvádějí, že tyto předpoklady obsahují přírodní předpoklady (např. reliéf, vodstvo, fauna, flóra, klima) a kulturně municipální předpoklady (např. lidové tradice, folklór, umění, ale také instituce státní správy a samosprávy)

1.5.3 Realizační předpoklady

Tyto předpoklady umožňují samotnou realizaci cestovního ruchu v daném území a rozlišujeme u nich, zda jsou zaměřeny na dopravní dostupnost či turistickou infrastrukturu. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 54)

Zelenka a Pásková (2012, s. 477) pak uvádějí, že tyto předpoklady jsou nutné pro rozvoj hlavních zdrojů cestovního ruchu a zahrnují obvykle komunikační předpoklady (např. dostupnost území) a infrastrukturu cestovního ruchu (např. ubytovací, stravovací, kulturní, sportovní či jiná zařízení).

1.6 Služby cestovního ruchu

Hlavní prvek v oblasti obchodu a spotřeby v cestovním ruchu představují jednotlivé služby a výrobky. Prostřednictvím právě těchto konkrétních služeb a produktů (zboží) dochází k uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu, potřeby pak můžeme rozlišit na individuální a společné.

Služby

Služby představují stěžejní prvek spotřeby a lze je dále rozlišovat na *osobní*, sloužící k uspokojení osobních potřeb a *věcné*, např. obchodní služby.

Zboží neboli hmotné statky

Firmy se z hlediska nabídky mohou pohybovat v rozmezí od výrobku po službu. Můžeme rozlišovat čtyři základní varianty: výhradně zboží (např. víno); zboží, jehož součástí je doprovodná služba (např. víno podávané obsluhou); zboží, jehož součástí je doprovodná služba a výrobek (např. víno, obsluha a občerstvení); výhradně služba (např. zajištění výletu do vinného sklípku). (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 73)

Orieška (2010, s. 7) pak udává, že uspokojování rozličných potřeb, které mají vazbu na cestování a pobyt mimo trvalé bydliště, nastává právě při participaci na cestovním ruchu. K této skutečnosti dochází obyčejně ve volném čase, kdy primárním účelem je nabytí komplexních zkušeností a zážitků, to vše je provázeno odpočinkem, sportem, kulturou či jinými zábavnými činnostmi. Autor na rozdíl od Kotíkové a Schwartzhoffové, rozlišuje potřeby cestovního ruchu na *primární* neboli cílové a *sekundární* neboli zprostředkující. Do primárních potřeb řadíme např. potřeby související se sportovním vyžitím, poznáváním památek z oblasti kultury a historie. Do oblasti sekundárních potřeb pak můžeme uvést potřeby jako doprava do rekreačního střediska, stravování, ubytování, hygiena. Uspokojování výše zmíněných potřeb je pak realizováno prostřednictvím volných a veřejných statků, zboží či služeb. (Orieška, 2010, s. 7)

V rámci definování pojmu služba, se Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 73) odkazují na Kotlera (2003), který popisuje službu jako: *„jakoukoliv činnost nebo výhodu, kterou jedna strana nabízí druhé. Je v zásadě nehmotná a jejím výsledkem není vlastnictví čehokoliv. Její produkce může, ale nemusí být spojena s fyzickým produktem.“*

Autorky následně uvádějí, že objekt spotřeby návštěvníků tvoří primárně služby a popisují je komplexně jako aktivitu, kterou nabízí jedna strana straně druhé, a zároveň představují jednu z forem produktu. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 73)

K základním charakteristikám služeb cestovního ruchu náleží:

nehmotnost – službu si nelze vyzkoušet a nezískáme z ní žádné vlastnictví,

neskladovatelnost – služby nemůžeme skladovat ani vyrábět do zásoby,

neoddělitelnost od zákazníka – výroba a spotřeba služby je uskutečňována souběžně a zpravidla se jí účastní i zákazník,

podmíněnost nákladů – skutečná výše nákladů je u služeb realizovaných na přání zákazníka dopředu neznámá,

simultánnost – ke spotřebě a produkci služeb dochází současně,

opačná distribuce – situace, kdy zákazník si službu sám vyžádá,

nevyhnutelnost informací – pro správnou volbu druhu, množství, kvality služby je stěžejní mít dostatečné množství informací,

časová a místní návaznost na primární nabídku cestovního ruchu – spotřeba služeb je vázaná zejména na lokality, kde se vyskytují např. přírodní či historické památky,

vázanost na čas, místo a poskytovatele dané služby – specifikum trojího typu vázanosti, např. odlet letadla letecké společnosti Ryanair z Letiště Václava Havla v 10:30,

sezónnost poptávky – některé služby jsou ovlivněny sezónností a jsou poptávány/nabízeny buď v letní, nebo zimní sezóně, záleží to na druhu služby a poskytovateli,

komplexnost – při cestování dochází k poskytnutí několika služeb souběžně, jedná se o široký sortiment nabízených služeb. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 74-75)

1.6.1 Podniky služeb cestovního ruchu

Jedná se o různé druhy subjektů podílejících se prostřednictvím svých služeb či zboží na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Jejich existence představuje významný prvek celého odvětví, a to z důvodu, že znázorňují tzv. sekundární nabídku cestovního ruchu a tvoří jeho ekonomický efekt. Podniky cestovního ruchu rozlišujeme dle charakteru a míry závislosti na *vlastní podniky cestovního ruchu* a *ostatní podniky s vazbou na cestovní ruch*. Typické služby určené výhradně účastníkům cestovního ruchu jsou poskytovány vlastními podniky a lze je rozčlenit na podniky tvořící a poskytující služby (hotely, lázně, restaurace), podniky a zařízení realizující sportovní, rekreační, kulturní či společenské služby, podniky zabývající se zprostředkovatelskými službami a v neposlední řadě smíšené podniky. Ostatní podniky poskytují služby pro širokou veřejnost, ale do jisté míry jsou užívány i cestovním ruchem (banky, stravovací zařízení, dopravní podniky). (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 76-77)

1.6.2 Klasifikace služeb cestovního ruchu

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 77) uvádějí, že služby cestovního ruchu můžeme také rozlišovat podle *rozsahu* na základní a doplňkové, *způsobu zajištění* na vlastní a zprostředkované, *způsobu prodeje* na souhrnné či dílčí, *způsobu přípravy* na objednání či standartní, *jejich zaměření* na věkovou/sociální kategorii či tržní segment, *místa spotřeby* v bydlišti či mimo místo pobytu, *podílu účasti zákazníka na procesu* na pasivní či aktivní (návštěva hradu či masáž), *charakteru* na věcné či personální, *zda se za ně platí* na placené či volně dostupné, *míry inovace* na staré či nové.

2 POLITIKA CESTOVNÍHO RUCHU

Je obecně známým faktem, že cestovní ruch hraje v rozvoji ekonomiky významnou roli. Podílí se a stimuluje ekonomický rozvoj daného regionu, má multiplikační efekt v podobě hromadění finančních prostředků a také vytváří efekt spolupůsobení např. v oblasti efektivnějšího využívání finančních prostředků, generování úspor z rozsahu či minimalizace pravděpodobnosti vzniku negativních externalit. Tyto charakteristiky cestovního ruchu souvisí především s jeho provázaností s řadou dalších odvětví národního hospodářství a oblastmi působnosti lidské činnosti. Díky těmto vzájemným interakcím mezi dílčími odvětvími a cestovním ruchem je nutné řízení a koordinace právě na úrovni veřejných politik. Politiku můžeme formulovat několika různými způsoby, například jako schopnost vést stát, spravování věcí veřejných nebo způsob prosazování veřejného zájmu. Běžně se také používá označení záměrná podpora nebo proces závazného rozhodování. Komplexně lze politiku charakterizovat jako záměrnou podporu, jejíž realizace vede k naplnění stanovených cílů a její hlavní podstata se skrývá v plánování a řízení prostřednictvím různých nástrojů a nositelů. (Holešinská, 2012, s. 28)

Tak jako i v jiných odvětvích národního hospodářství, má i cestovní ruch ve fungování státu svoji nepopiratelnou funkci. Rozsah působnosti a povaha těchto funkcí je stát od státu odlišná, je brán zřetel zejména na sociálně-ekonomický systém jednotlivých zemí. V centrálně plánovaných ekonomikách bude mít cestovní ruch rozličnou funkci než třeba v tradičních liberálně orientovaných zemích. Bez ohledu na politicko-ekonomické uspořádání daného státu, cestovní ruch hraje v každém státě určitou roli, když už ne podstatnou, tak alespoň minimální. Jako příklad lze uvést územní plánování či ochranu přírodního a kulturního dědictví. (Šauer, Vystoupil a Holešinská, 2015, s. 328)

Holešinská (2012, s. 28) definuje politiku cestovního ruchu jako: „*souhrn metod a nástrojů, kterými stát a jeho orgány (nositelé) zasahují do rozvoje cestovního ruchu v zájmu naplnění stanovených cílů.*“

Šauer, Vystoupil a Holešinská (2015, s. 329) dále uvádějí, že východiskem politiky cestovního ruchu je hospodářská politika daného státu, a to z důvodu, že tvoří její dílčí součást. Přístupy k hospodářské politice a taktéž k politice cestovního ruchu, jsou podle ekonomických teorií velice různorodé a odvíjí se zejména od hospodářsko-politické koncepce. Výsledná představa následně ovlivňuje řízení a hospodaření daného státu, tedy výběr a definování cílů (priorit) a nástrojů k dosažení stanovených cílů.

Přístup k tvorbě veřejné politiky, ať už je jakýkoliv, je navázán na tyto základní faktory: kulturně-společenské a historické hodnoty národa, institucionální rámec řízení státu a myšlenkové ideologie ovlivňující uznávané hodnoty. (Holešinská, 2012, s. 28)

V této souvislosti Holešinská (2012, s. 28) dále zmiňuje Páskovou a Zelenku (2002), kteří definují primární faktory, které mají vliv na trh cestovního ruchu a mimoto také faktory, jež působí na nabídku a poptávku v oblasti cestovního ruchu. Do faktorů ovlivňující nabídku lze zařadit např. zdroje jako dostupnost, infrastrukturu či atraktivitu a také faktory jako ekonomická a politická situace, změny klimatu či přírodní katastrofy. Do poptávkových faktorů pak řadíme zejména mobilitu, vztahy se zahraničím, systém prázdnin a dovolených, sociální, zdravotní a vzdělávací systém, dále determinanty jako volný čas, demografická situace, příjmy, vzdělání či zdravotní stav a v neposlední řadě také motivy a motivační faktory jako poznání, kultura, regenerace.

Šauer, Vystoupil a Holešinská (2015, s. 328) doplňují, že jakákoliv politika, vč. politiky cestovního ruchu, není vykonávána izolovaně. Vždy je realizována v konkrétních podmínkách a působí na ni prostředí, ve kterém je zřizována. Politika cestovního ruchu je konstituována na mnoha rozlišných prostorových úrovních, jak už na mezinárodních, národních, regionálních či lokálních. Důležitá je skutečnost, čím nižší územní úroveň, tím bezprostřednější dopad na cestovní ruch v území. Politika cestovního ruchu je v rámci zajištění rovnováhy a udržitelnosti realizována v ekonomické, společenské a environmentální oblasti, a to díky početným vnitřním a vnějším vlivům cestovního ruchu.

2.1 Cíle a nástroje politiky cestovního ruchu

Mezi jeden z nejdůležitějších kroků v oblasti plánování patří stanovení cílů politiky cestovního ruchu. Jedním z hlavních důvodů je skutečnost, že cíle vytyčují povahu politicky cestovního ruchu a následně tak vymezují finálního podobu, které má být dosaženo. (Šauer, Vystoupil a Holešinská, 2015, s. 338)

Holešinská (2012, s. 37) uvádí, že cíle politiky cestovního ruchu by měly být jednotné s cíli hospodářské politiky, ze kterých vycházejí a jsou její dílčí součástí. Zároveň by neměly být v konfliktu s cíli jiných veřejných politik, které do oblasti cestovního ruchu zasahují prostřednictvím svých činností. Při stanovování cílů je třeba klást důraz zejména na tři zásady a to: dosažitelnost, sledovatelnost a měřitelnost.

Šauer, Vystoupil a Holešinská (2015, s. 398) dále podotýkají, že cíle politiky cestovního ruchu lze klasifikovat, a to dle několika různých hledisek. Mezi často používané hledisko patří zejména faktor času, dle něhož cíle politiky cestovního ruchu dělíme na dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé. Autoři se dále odkazují na Hall (2006), který rozlišuje cíle politiky cestovního ruchu z hlediska dopadu na ekonomické, sociální nebo environmentální. Dalším zmiňovaným autorem je Elliott (1997), dle kterého lze ekonomické cíle dále klasifikovat na makroekonomické a mikroekonomické. Uvádí také, že makroekonomické cíle mají v cestovním ruchu daleko výraznější roli než cíle mikroekonomické. Autoři dále uvádějí myšlenku autorky Metelkové (2006), která upozorňuje na skutečnost, že přestože je politika cestovního ruchu dílčí součástí hospodářské politiky, cíle nepatří výhradně jen do ekonomické oblasti, ale díky specifické povaze produktu cestovního ruchu také do oblasti společenské a ekologické. Čím dál častěji se projevuje skutečnost, že chybně chápána politika cestovního ruchu může mít za následek rozpor mezi ekonomickými cíli na jedné straně a ekologickými a společenskými cíli na straně druhé.

S tímto se ztotožňuje i Holešinská (2012, s. 37) a udává, že obecně lze cíle cestovního ruchu rozčlenit do tří základních kategorií, a to na: ekonomické, sociální a environmentální. Kategorie reprezentují základní pilíře koncepce udržitelného cestovního ruchu, který klade důraz na rozvoj cestovního ruchu v takovém rozměru, aby zdroje využívané v současnosti byly zachovány i pro budoucí populaci/generaci.

V případě nástrojů politiky cestovního ruchu se Holešinská (2012, s. 37) odkazuje na Klikovou a Kotlána (2003) uvádějící skutečnost, že: „*volba nástrojů hospodářské politiky je jedno z nejdůležitějších hospodářsko-společenských rozhodnutí.*“ V souvislosti s tímto je třeba si uvědomit vzájemný vztah mezi konkrétními cíli a nástroji a také to, že příhodně zvolené nástroje jsou nepostradatelnou podmínkou pro dosažení stanovených cílů.

Holešinská (2012, s. 37) uvádí, že nástroje politiky cestovního ruchu lze rozlišovat z hlediska různých kritérií a odvolává se v této souvislosti na Slaného a France (2003), kteří obecně rozčleňují nástroje hospodářské politiky do následujících skupin:

- dle úrovně působení (makro/mikro úroveň),
- dle charakteru vlivu (přímé/nepřímé),
- dle způsobu ovlivňování (plošné/selektivní),
- dle oblasti působení (měnové/fiskální).

Dále však autorka v této souvislosti zmiňuje, že velká většina autorů klasifikuje nástroje politiky cestovního ruchu na základě jejich společenského zaměření a odkazuje se přitom na Gonzálese (2004) rozdělujícího nástroje politiky cestovního ruchu na legislativní, finanční, komunikační, institucionální a dále na nástroje obecného plánování a programy. Výše uváděné nástroje jsou v některých případech rozšiřovány o informační a administrativní nástroje, dále o výzkum, vývoj a vzdělávání a taktéž o mezinárodní spolupráci.

Ze všech uvedených nástrojů jsou ekonomické nástroje ty nejdůležitější, a to z důvodu, že mají nevýznamnější vliv na politiku cestovního ruchu. Mezi hlavní důvody této skutečnosti patří jejich měřitelnost, a s tím související jejich rozšířenost. Mezi ekonomické nástroje můžeme zařadit např. dotace, granty, subvence, záruky za bankovní akreditivy, příp. bezúročné půjčky či sankce. Co se týče efektivity, tak nezastupitelnou roli zde hrají institucionální a administrativní nástroje. Institucionální nástroje jsou vázané na řízení a organizační zajištění cestovního ruchu a administrativní nástroje jsou uváděny zejména v souvislosti s regulační funkcí politiky cestovního ruchu prováděnou prostřednictvím zavádění určitých standardů či udělování povolení. V neposlední řadě je nutné uvést nástroje související se strategickým plánováním. Jedná se o strategické a programové dokumenty obsahující opatření, jež udávají, jakým způsobem a jakou cestou se má politika cestovního ruchu ubírat, aby bylo dosaženo vytyčených cílů. (Holešinská, 2012, s. 37-38)

2.2 Organizace a řízení v oblasti cestovního ruchu

Jednotlivé aktivity cestovního ruchu vyžadují koordinaci, a to zejména z důvodu multidisciplinárního charakteru cestovního ruchu. Velký význam tak má vznik konkrétních organizačních struktur, které mají na starosti organizaci, řízení a také marketing cestovního ruchu. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 59)

2.2.1 Mezinárodní organizace cestovního ruchu

Světová organizace cestovního ruchu – United Nations World Tourism Organization

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 59) uvádějí, že se jedná se o význačnou odbornou organizaci OSN s mezinárodní působností, jež je zodpovědná za podporu rozvoje udržitelného a dostupného cestovního ruchu. United Nations World Tourism Organization (dále jen UNWTO) poskytuje řízení a podporu v oblasti rozvoje vědomostí a politiky světového cestovního ruchu. Pomocí *Globalního etického kodexu cestovního ruchu* usiluje UNWTO o podporu subjektů působících v oblasti cestovního ruchu a posiluje tak nejen ekonomické,

ale i sociální a kulturní přínosy cestovního ruchu pro společnost při snížení negativních dopadů na životní prostředí na minimum. Členská základna je v současné době tvořena 156 členskými státy, včetně České republiky a více než 400 dalšími členy, jež reprezentují soukromý sektor.

Goeldner a Ritchie (2014, s. 80-82) dále uvádějí, že UNWTO plní funkci celosvětového fóra pro otázky týkající se strategie v cestovním ruchu a také funkci věcného zdroje know-how. UNWTO je angažováno ve velkém množství aktivit, jejichž primárním cílem je přesunutí turistického know-how do rozvojových zemí. Podstatný je také fakt, že veškeré projekty UNWTO mají původ ve strategii trvale udržitelného rozvoje, snaží se tedy, aby ekonomické přínosy cestovního ruchu nebyly na úrok životního prostředí či místní kultury. Mezi jeden z nejvýznamnějších přínosů této organizace patří výzkum, proto je UNWTO známá zejména svými statistikami či průzkumy trhu. Výsledky těchto výzkumů měly významný podíl při sestavování mezinárodních standardů monitorování a výkaznictví cestovního ruchu a vyčíslení vlivu cestovního ruchu na mezinárodní ekonomiku. Jako jeden z dalších cílů UNWTO zařazujeme rozvoj lidských zdrojů, a to zejména z toho důvodu, že organizace nastavuje standardy pro vzdělání pracovníků v oblasti cestovního ruchu. UNWTO dále organizuje semináře, kurzy distančního vzdělávání nebo realistické kurzy oficiálním představitelům v oblasti cestovního ruchu. Další oblastí, ve které se UNWTO angažuje je usnadnění cestování po světě. Jedná se najmě o minimalizaci vládních opatření v mezinárodním cestovním ruchu, ale také o sloučení požadavků na pasy či víza. Významné jsou však i regionální aktivity této organizace. Každému regionu světa je přidělen zástupce pro daný region. Zástupci mají za úkol především analyzovat regionální problémy, hledat jejich řešení, pořádat semináře o důležitých tématech pro danou zemi.

Regionální a profesní organizace cestovního ruchu v zahraničí:

AITEST – Mezinárodní organizace, která seskupuje vědecké pracovníky v oblasti cestovního ruchu

FIJET – Mezinárodní seskupení novinářů a spisovatelů v oblasti cestovního ruchu

WTTC – Světová rada pro cestování a cestovní ruch

WATA – Světová organizace cestovních kanceláří

HoReCa – Mezinárodní svaz národních asociací majitelů hotelů, restaurací a kaváren (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 59)

2.2.2 Organizace cestovního ruchu v České republice

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen MMR) bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996 a mimo regionální politiky a politiky bydlení je také ústředním orgánem státní správy v oblasti cestovního ruchu. Problematika cestovního ruchu spadá pod odbor cestovního ruchu. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 60)

MMR slouží jako metodický a koordinační orgán pro veškeré subjekty působící v oblasti cestovního ruchu. Roli hlavního nástroje pro činnost ministerstva v této oblasti zastává Koncepte státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020. Tato koncepce představuje střednědobý strategický dokument, jejímž klíčovým východiskem jsou zejména rozvojové možnosti oblasti cestovního ruchu v České republice. Při tvorbě předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v ČR je podstatným cílem ministerstva využití legislativních nástrojů a za pomoci zřejmých pravidel tak docílit lepší ochrany spotřebitele a také určení pravidel pro provoz cestovních kanceláří a agentur. Ministerstvo prezentuje své působení na odborných konferencích a veletrzích cestovního ruchu a význačným způsobem se tak začleňuje do aktivit mezinárodních organizací v této oblasti. Ministerstvo taktéž uskutečňuje velkou řadu projektů financovaných prostřednictvím strukturálních fondů EU s cílem rozvoje cestovního ruchu v České republice. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019a)

Česká centrála cestovního ruchu CzechTourism

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 60) popisují CzechTourism jako státní příspěvkovou organizaci zřizovanou MMR, soustředící se na podporu příjezdového cestovního ruchu. Hlavním cílem České centrály cestovního ruchu (dále jen CzechTourism) je prezentace České republiky jako destinace cestovního ruchu v zahraniční, ale také na domácím trhu.

K dosažení tohoto cíle má CzechTourism, ve spolupráci s MMR ČR, za úkol vykonávat těchto šest hlavních bodů:

- koordinaci činností v oblasti cestovního ruchu,
- destinační marketing,
- mediální prezentaci ČR (oblast cestovního ruchu i agentury CzechTourism),
- zajištění informační podpory cestovního ruchu,
- provádění výzkumných a vzdělávacích činností,
- ekonomické a administrativní zajištění chodu agentury. (CzechTourism, © 2017)

Podpora cestovního ruchu je zacílena především na tvorbu a vydávání propagačních materiálů, ale také z části na tvorbu produktů cestovního ruchu. Základní rolí CzechTourism je prezentace České republiky v zahraničí jako hostitelsky příznivou turistickou destinaci, která nabízí rozsáhlý potenciál pro cestovní ruch. CzechTourism má dále za úkol spolupracovat s turistickými regiony a podporovat je při vytváření produktů. Tyto produkty jsou dále propagovány CzechTourism prostřednictvím široké editační činnosti, dále při účasti na zahraničních veletrzích či při rozsáhlé spolupráci se zahraničními médii. Další funkcí je také provádění aktivit souvisejících s marketingem cestovního ruchu v České republice a v zahraničí. Výsledky primárního a sekundárního výzkumu jsou využívány při tvorbě marketingových strategií. Na zahraničních trzích působí CzechTourism prostřednictvím sítě oficiálních zahraničních zastupitelů. V rámci svého cíle taktéž koordinuje aktivity podnikatelských a regionálních subjektů se státní propagací cestovního ruchu. Dále se podílí na rozvoji střednědobé strategie pro marketing cestovního ruchu v České republice, ale i v zahraničí a slouží jako nástroj rozvoje turismu v regionech. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 60)

Kraje

Pro řízení a organizaci cestovního ruchu na regionální úrovni hraje důležitou roli ustanovení krajů. Velký počet turistických regionů je však rozdělen administrativními hranicemi krajů. Co se týče kompetencí krajů v oblasti cestovního ruchu, tak mezi jejich hlavní činnosti dle aktuálních právních norem patří schvalování koncepce cestovního ruchu na území daného kraje, její následná realizace a kontrola plnění. Hlavním nástrojem na podporu cestovního ruchu na regionální úrovni jsou především granty nebo vypsání dotační příležitosti financované z krajských rozpočtů či účelových fondů. Podpora se soustřeďuje například na budování infrastruktury cestovního ruchu (cyklotrasy, naučné stezky), aktivity v oblasti kultury, vydávání propagačních materiálů či na vytváření sítě turistických informačních center. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 61)

Obce, města

Dále Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 61) zmiňují, že primárními subjekty rozvoje cestovního ruchu v regionech jsou obce a města, popř. sdružení obcí či mikroregiony. Mezi jejich hlavní činnosti v této oblasti patří budování turistické infrastruktury a její rozvoj, provoz turistických informačních center, značení turistických tras a zajímavostí. Finanční pro-

středky pro rozvoj cestovního ruchu na lokální úrovni jsou poskytovány především z rozpočtu obcí a dotačních či grantových titulů. Dále obce mohou čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie na podporu cestovního ruchu.

Na řízení cestovního ruchu mají v České republice, mimo výše uvedené instituce z oblasti veřejné správy vliv např. správa chráněné krajinné oblasti, národní památkový ústav či regionální rozvojová agentura. Do budoucna se také očekává nárůst vlivu podnikatelských subjektů, profesních sdružení nebo svazů. (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 62)

2.3 Veřejná podpora v oblasti cestovního ruchu

Všechny uvedené nástroje politiky cestovního ruchu můžeme nazvat veřejnou podporou cestovního ruchu realizovanou prostřednictvím politiky cestovního ruchu. (Holešinská, 2012, s. 38)

Zákon č. 59/2000 Sb. ze dne 24. února 2000 o veřejné podpoře definoval veřejnou podporu jako: „*jakoukoliv formu podpory, včetně programů veřejné podpory nebo výhod, zvýhodňujících podnikání nebo odvětví výroby poskytovanou Českou republikou, ministerstvem, jiným správním úřadem, orgánem samosprávy nebo poskytovanou z veřejných prostředků, tj. prostředků státního rozpočtu.*“ (Zákon č. 59/2000 Sb.) Tento zákon byl však k 1. 5. 2004 zrušen a nahrazen Zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje.

Holešinská (2012, s. 38) uvádí, že intervence ze strany státu, ať už jsou jakékoliv povahy, narušují pravidla hospodářské soutěže a jsou považovány za negativní. V ekonomických teoriích jsou však brány v potaz situace, kdy dochází k selhávání tržních mechanismů, a zásahy státu do hospodářského odvětví, resp. do oblasti cestovního ruchu jsou tak nevyhnutelné. Jako příklad tržních selhání v oblasti cestovního ruchu můžeme uvést například existenci veřejných statků, přirozených monopolů či externality. Veřejná podpora je, i přes skutečnost narušování pravidel hospodářské soutěže, považována za nástroj z nejvýraznějším efektem pro podporu rozvoje národního hospodářství. Díky tomuto faktu jsou pravidla pro hospodářskou soutěž a poskytování podpory ze strany státu legislativně zakotveny. (Holešinská, 2012, s. 39)

Naše právní úprava se v souvislosti se členstvím České republiky v Evropské unii podřizuje legislativě Evropského Společenství, kde je poskytování podpory ze strany státu zakotveno ve smlouvě o založení Evropského společenství. Jsou zde uvedeny státní podpory, které se

dají sloučit se společným trhem, tj. nenarušují pravidla hospodářské soutěže. Jedná se tyto podpory:

- „sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že jsou poskytovány bez diskriminace podle původu výrobků
- určené k napomáhání hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo vysokou nezaměstnaností
- usnadňující rozvoj určitých hospodářských činností nebo oblastí, pokud nezhoršují podmínky obchodu v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem
- napomáhající kultuře a zachování kulturního dědictví, pokud nezhoršují podmínky obchodu a soutěže ve Společenství v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem
- jiné druhy podpor, které mohou být určeny rozhodnutím Rady přijatým kvalifikovanou většinou na návrh Komise.“ (Holešinská, 2012, s. 39)

Holešinská (2012, s. 39) dále zmiňuje, že Evropská unie zaujmula k cestovnímu ruchu inovativnější přístup. Tento přístup souvisí s návrhem Lisabonské smlouvy, ve které je ve čl. 195 uvedeno, že Unie aktivity členských států v oblasti cestovního ruchu obohacuje prostřednictvím: „vytváření příznivého prostředí pro rozvoj podniků v této oblasti a podporu spolupráce mezi členskými státy, zejména výměnou osvědčených postupů.“

Z hlediska veřejné podpory je nutné sledovat 4 základní znaky:

- je podpora poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků
- zvýhodňuje konkrétní podniky či určitá odvětví podnikání, má selektivní charakter
- má vliv na obchody mezi členskými zeměmi
- je ohrožena hospodářská soutěž nebo je poškozena

Obecně je poskytování veřejné podpory zakázáno. Je možné pouze na základě legislativní výjimky, která nám umožňuje její legální poskytnutí. Takovou výjimku tvoří například poskytování podpory v režimu de minimis, regionální podpora nebo vyrovnávací platby za výkon veřejné správy, které jsou v souladu s náležitými pravidly. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012)

2.3.1 Koncepční a strategické dokumenty

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020

Usnesením č. 220 schválila vláda dne 27. března 2013 novou Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014–2020 (dále jen Koncepce). Jedná se o primární strategický střednědobý dokument pro oblast cestovního ruchu v nadcházejícím období 2014–2020. Klíčovým úkolem této koncepce je posílení konkurenceschopnosti oblasti cestovního ruchu, a to jak na národní, tak i na regionální úrovni. Dále zachování ekonomické výkonnosti a pozitivních vlivů na sociokulturní a environmentální rozvoj České republiky. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019b)

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 62) uvádějí, že výsledkem implementace koncepce do praxe bude vznik doposud chybějícího systému, sloužícímu nejen k řízení cestovního ruchu, ale i k jeho financování z dlouhodobého hlediska. Stěžejní úlohou Koncepce je zřetelnější vymezení funkcí Ministerstva pro místní rozvoj, agentury CzechTourism a dalších souvisejících subjektů, např. krajů. Ministerstvo pro místní rozvoj chce prostřednictvím připravovaného zákona týkajícího se podpory rozvoje cestovního ruchu zajistit podporu a ustálit spolupráci na regionální úrovni, jak mezi veřejným a soukromým sektorem, tak i mezi neziskovým sektorem, a to na základech destinačního managementu. Organizace destinačního managementu by měly sloužit jako informační a marketingové základny pro hodnotnou propagaci České republiky na zahraničních trzích a zároveň zajistit podporu marketingu českých destinací na domácím trhu.

Dílejší část Koncepce představuje změna ve stylu prosazování dotační politiky. Ta má být nově soustředěna na využívání integrovaných postojů na regionální úrovni, dále nových finančních prostředků, jako jsou např. zvýhodněné úvěry či dotace na stanovený účel. Hlavním důvodem této změny je především skutečnost, že v minulých letech přímá dotační politika způsobovala deformaci tržního prostředí, a to např. podporou budování komerční infrastruktury a služeb cestovního ruchu. A tento způsob byl předmětem kritiky i v řadách samotných podnikatelů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019b)

Priority Koncepce:

- „*Priorita 1 – Zkvalitnění nabídky cestovního ruchu*
- *Priorita 2 – Management cestovního ruchu*
- *Priorita 3 – Destinační marketing*

- *Priorita 4 - Politika cestovního ruchu a ekonomický rozvoj.*“ (Kotíková a Schwartzhoffová, 2017, s. 63)

Marketingová koncepce cestovního ruchu agentury CzechTourism

Koncepce státní politiky cestovního ruchu je spojená s realizací marketingu na národní úrovni, jehož podstata je vyobrazena právě v Marketingové koncepci cestovního ruchu. Obě tyto koncepce byly vytvořeny současně a existuje mezi nimi vzájemná provázanost. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019b)

Kotíková a Schwartzhoffová (2017, s. 62) popisují, že tato marketingová koncepce je vypracována v ročních plánech marketingu agentury CzechTourism. V marketingových plánech jsou vymezeny základní cíle a skupiny, obsahy produktů, marketingová témata a klíčové marketingové kampaně pro daný rok, součástí je i rozpočet. Pro každý rok je přiděleno konkrétní téma. Tématem roku 2018 byly Příběhy 20. století, jednalo se o příběhy související s moderní architekturou a českými značkami, součástí byly i oslavy 100. let výročí od založení Československa. V roce 2019 je téma zaměřeno na Příběhy současnosti, patří sem například příběhy o změnách a vizích nebo 30. výročí sametové revoluce.

2.3.2 Národní dotace

Národní program podpory cestovního ruchu v regionech (2016–2020)

Tento národní dotační titul má za cíl především rozvoj potenciálu a konkurenceschopnosti regionů, rozvoj budování základní a doplňkové infrastruktury, zvýšení kvality poskytovaných služeb, zjednodušení pohybu a rozptýlení návštěvníků v destinacích a dále také rozvoj pozitivních socioekonomických dopadů cestovního ruchu. Program je spolufinancovaný z finančních prostředků státního rozpočtu, který obsahuje dva základní podprogramy – Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a Marketingové aktivity v cestovním ruchu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019c)

▪ Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro rok 2019

Podprogram je zaměřen na podporu budování nové infrastruktury a také na rozvoj a zkvalitnění již vybudované infrastruktury v oblasti cestovního ruchu v daných regionech. Soustředí se na projektové záměry, které budou mít pozitivní vliv pro účastníky cestovního ruchu, tj. pro návštěvníky dané destinace, místa či atraktivitu. Hlavní úlohou tohoto podprogramu je podpora růstu investic směřujících do oblasti cestovního ruchu, zvýšení kvality a rozšíření poskytovaných služeb, eventuální přizpůsobení infrastruktury novým cílovým skupinám. Do

podprogramu spadá také podpora rozptýlení návštěvníků i mimo nejnavštěvovanější místa ČR a rozšíření nabídky aktivit i mimo jejich hlavní sezónu. Aktivity podprogramu budou stejně jako v předchozích letech soustředěny na již zmiňovaný vývoj doprovodné infrastruktury, především rozvoj vybavenosti turistických tras, do kterých spadají pěší, hipo, cyklo, lyžařské, vodní či jiné udržitelné formy. Dále podpora rozvoje navigačního a informačního systému, či adaptace tras pro lyžaře a běžkaře. Aktivity jsou zaměřeny také na podporu ekologicky ohleduplných prostředků dopravy návštěvníků v turistických regionech a sledování návštěvnosti. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019d)

Podprogram je rozdělen do třech dotační tituly (DT):

- „DT č. 1 - Podpora nadregionálních aktivit,
- DT č. 2 - Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu,
- DT č. 3 - Rozvoj veřejné infrastruktury cestovního ruchu.“

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019d)

▪ **Marketingové aktivity v cestovním ruchu pro rok 2019**

Tento podprogram je zaměřen na zesílení povědomí o tom, jaká je nabídka cestovního ruchu v dané destinaci, a to za účelem přilákání nových návštěvníků, zvýšení kvality a rozšíření nabídky produktů, komunikační kampaně, rozvoj kvality strategického rozhodování a zlepšení nabídky z hlediska koordinace. Mezi hlavní podporované aktivity podprogramu patří rozvoj podpory v oblasti řízení destinací, provádění marketingových výzkumů, podporu rozvoje nových produktů a inovativních myšlenek v cestovním ruchu, dále rozšíření produktů cestovního ruchu, branding a marketingová komunikace destinací. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019e)

Podprogram je rozdělen do třech dotační tituly (DT):

- „DT č. 1 - Marketingové aktivity na úrovni krajů,
- DT č. 2 - Marketingové aktivity na oblastní úrovni,
- DT č. 3 - Marketingové aktivity na národní a nadregionální úrovni.“

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2019e)

3 DESTINAČNÍ MANAGEMENT

3.1 Klíčové pojmy destinačního managementu

Před vymezením samotné podstaty pojmu destinačního managementu je nejprve zapotřebí osvětlit si základní složky, ze kterých se tento termín skládá.

3.1.1 Vymezení destinace

Holešinská (2012, s. 43) uvádí, že existuje velké množství definic a hledisek, ze kterých můžeme nahlížet na pojem destinace. První hledisko zkoumá destinaci v geografickém kontextu a autorka se při vymezení destinace z geografického hlediska odkazuje na Páskovou (2009), která definuje destinaci cestovního ruchu jako: *„územní celek, který se vyznačuje společným postupem při využívání potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu, sdílenou kapacitou území pro tento rozvoj, společným životním cyklem cestovního ruchu a jeho společnými tzv. destinačními procesy.“* Dále uvádí definici autora Bierga (1996) vymežujícího destinaci jako: *„geografický prostor, který si návštěvník vybírá jako svůj cíl cesty.“*

Destinaci cestovního ruchu můžeme tedy chápat jako cílové území, které si zvolí potenciální návštěvníci pro svůj pobyt. Návštěvníci se dívají na území především v kontextu produktu a lokality, za účelem uspokojení požadavků a potřeb při pobytu ve zvolené cílové destinaci. (Holešinská, 2012, s. 43)

Nejčastěji užívanou definicí destinace cestovního ruchu v České republice uvádějí autoři Zelenka a Pásková (2002, s. 105), kteří popisují destinaci cestovního ruchu v užším slova smyslu jako: *„cílovou oblast v daném regionu se specifickou nabídkou atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu,“* a v širším slova smyslu jako: *„země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit, rozvinutými službami a další infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků.“*

V mezinárodní souvislosti se Holešinská (2012, s. 43) odkazuje na UNWTO, dle které je destinace cestovního ruchu: *„fyzické místo, ve kterém návštěvník přenocuje. Součástí destinace jsou produkty cestovního ruchu (služby a atraktivity). Destinace má fyzické administrativní hranice definující rozsah řízení, image a vnímání, které vytváří konkurenceschopnost destinace. Destinace si udržuje aktéry cestovního ruchu, kam spadají i místní obyvatelé, a vytváří tím síť (platformu) pro větší destinace.“*

Obecně lze tedy destinaci cestovního ruchu charakterizovat jako přirozený celek mající z hlediska rozvoje cestovního ruchu unikátní vlastnosti diferencované od jiných destinací. Mezi specifické znaky destinace můžeme zařadit místní atraktivitu, nabídku služeb a infrastrukturu cestovního ruchu. (Holešinská, 2012, s. 43)

3.1.2 Vymezení managementu

Management cestovního ruchu můžeme charakterizovat jako vědní disciplínu. Tato vědní disciplína přebírá znalosti z klasické vědy zabývající se řízením a dále je upotřebuje v oblasti cestovního ruchu, s ohledem na specifika vyplývající z jeho podstaty komplexně socioekonomického jevu. (Holešinská, 2012, s. 45)

Z terminologického hlediska se Holešinská (2012, s. 45-46) odkazuje na Pitra (1992), který uvádí, že pojem management můžeme chápat ve třech různých rovinách. První interpretace vymezuje management jako řídicí aktivitu spočívající v individuálním řízení určité organizace neboli skupiny lidí. V další rovině je management brán jako seskupení odborných poznatků a principů, které se týkají oblasti řízení, z této roviny ho pokládáme za vědní disciplínu. Třetí rovina vymezuje pojem management jako skupinu řídicích pracovníků dané organizace, tedy manažery.

3.2 Pojem destinačního managementu

Nejlépe v kontextu cestovního ruchu odpovídá pojmu management první interpretace, tedy řídicí aktivita, a z toho důvodu je také za ekvivalent destinačního managementu považováno řízení destinace. Jedná se v podstatě o určitou formu řízení, hlavní objekt představuje destinace, kterou tvoří tři stěžejní prvky – místo, návštěvník a resident. (Holešinská, 2012, s. 46)

Existuje však celá řada rozdílných definic pojmu destinační management. Holešinská (2012, s. 47) v tomto kontextu uvádí autory Bratla a Schmidta (1992), kteří označují destinační management za: „*strategii – cestu pro turisticky silné (vyspělé) regiony, které mají odvahu ke koncentraci sil pro účely společného rozvoje, organizace a aktivního prodeje svých produktů (konkurenčních výhod).*“ Z hlediska jiného pojetí se autorka odvolává na Srba (2003) vymezujícího destinační management jako: „*system řízení a organizaci cestovního ruchu v turistické destinaci založený na spolupráci poskytovatelů služeb.*“

V České republice je však nejvíce odkazováno na definici destilačního managementu autorů Zelenky a Páskové (2002, s. 60), kteří tento pojem popisují jako: „*soubor technik, nástrojů*

a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci.“

S tímto tvrzením se však úplně neztotožňuje Holešinská (2012, s. 47) a uvádí, že tato definice je z hlediska k objektu řízení (tedy destinace) nevýstižná, a to z důvodu, že dementuje specifické vlastnosti destinace. Jako hlavní důvod uvádí, že při implementaci destinačního managementu nedochází k regulaci, nýbrž k ovlivňování.

Definice, zahrnující hlavní pilíře pro efektivní realizaci destinačního managementu zní: „*Destinační management, neboli řízení destinace, je specifická forma řízení, která spočívá v procesu založeném na kooperaci (spolupráci) mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry cestovního ruchu a na koordinaci v oblasti plánování, organizování a rozhodování v destinaci (tzv. princip K2), přičemž klíčovým faktorem úspěšné realizace destinačního řízení je vzájemná komunikace (princip 3 K).*“ (Holešinská, 2012, s. 47)

3.3 Funkce destinačního managementu

V rámci funkce destinačního managementu jsou determinovány čtyři následující funkce.

Plánovací funkce

U této funkce hraje roli zejména skutečnost, že produkt cestovního ruchu je sestaven z jednotlivých produktů a služeb, které je potřeba recipročně sloučit. Primární úlohou destinačního managementu je v rámci plánovací funkce:

- kooperace mezi partnery a vytyčení hlavních turistických cílů v dané destinaci,
- soustavné sledování a analýza situace na konkurenčních trzích,
- vymezení strategie, dosažení a upevnění pozice na trhu,
- naplnění vytyčené strategie, zejména formou poradenství nebo činným užitím nástrojů sloužících regulaci změn a inovací. (Holešinská, 2012, s. 53-54)

Funkce nabídky

Dle Holešinské (2012, s. 54) souvisí tato funkce s faktem, že integrální součástí produktu cestovního ruchu představují také veřejné statky (služby), které jsou pro subjekty soukromého sektoru finančně neatraktivní. Přestože u některých služeb existuje možnost jejich zpoplatnění, nestačilo by to na pokrytí souvisejících nákladů. Současně by se zpoplatnění s nejvyšší pravděpodobností negativně odrazilo na prezentaci destinace. Aktivity destinačního managementu v rámci plánovací funkce:

- zprostředkování veřejných služeb a produktů, u nichž neplatí princip vylučitelnosti (např. turistické trasy, informační služby, doplňkové programy),
- sjednocení nabídky a produkce nabídkových balíčků,
- tvorba nových produktů,
- kontrolování kvality.

Marketingová funkce

Tato funkce vyplývá z charakteristických znaků služeb cestovního ruchu, kterými jsou abstraktnost a nehmataelnost. Uvedené znaky jsou napojeny na kvalitu poskytovaných služeb. Ta působí na spotřebu produktu a také ovlivňuje situaci, kdy návštěvník vyhledává co největší garanci, aby eliminoval své pochybnosti. Tuto záruku mu poskytuje zejména brand a image dané destinace. Základním principem této funkce je však vzájemná integrace všech služeb zprostředkovaných jednotlivými poskytovateli s cílem vytvoření jednotné nabídky. Mezi hlavní aktivity marketingové funkce řadíme:

- tvorba marketingové strategie dané destinace,
- dohled na brand a image destinace,
- podpora prodeje, systému rezervací, PR, reklama,
- zabezpečení dostatečných informací pro potenciální návštěvníky a zajištění kvality nabízených produktů cestovního ruchu. (Holešinská, 2012, s. 54)

Zastupování zájmů

Holešinská (2012, s. 54) uvádí, že tato funkce má souvislost s externími efekty, které cestovní ruch produkuje. Na jedné straně stojí pozitivní *hospodářské efekty* plynoucí z tvorby nových pracovních míst, dále *společenské efekty*, které představují podněty pro zachování počtu obyvatel, a v neposlední řadě také *ekologické efekty* sloužící pro využívání ploch, které by jinak neměly využití. Na straně druhé tu máme negativní efekty spojené s životním prostředím, zejména jeho znečišťováním, hlukem a také negativní společenské efekty jako negativní postoj zaměřený proti návštěvníkům nebo postupné ztrácení kultury. Výše zmiňované efekty tvoří primární důvod pro sjednocení zájmů zástupců veřejného sektoru a zájmu poskytovatelů produktů cestovního ruchu. Hlavní aktivitu funkce zastupování zájmů jsou tedy:

- zesílení vnímavosti obyvatel v oblasti cestovního ruchu,
- sjednocení zájmů jednotlivých aktérů,

- hájení zájmů návštěvníků proti partnerům, ale také proti veřejnosti.

3.4 Specifika destinačního managementu

Jak již bylo výše uvedeno, objekt destinačního managementu představuje destinace. Ta je složena ze samotného prostoru, atraktivit, které se v daném prostoru vyskytují a taktéž subjektů, které jsou ve vzájemném působení s návštěvníky. V tomto kontextu se autorka odkazuje na empirický výzkum autora Biegera (1996), který rozlišil následujících 5 hlavních charakteristik ovlivňujících způsob řízení destinace. (Holešinská, 2012, s. 50)

Dualitní funkce destinační společnosti – toto specifikum pramení především ze skutečností, že management destinační společnosti zodpovídá nejen za fungování vlastní společnosti, ale i za fungování samotné destinace.

Neurčité a nevhodně měřitelné cíle – druhá charakteristika je vázána na předchozí. Je dána existencí duality cílů vedoucí k nejasnostem, jedná se o cíle dané organizace a cíle dané destinace. S nevhodnou měřitelností souvisí fakt, že destinační společnost není primárně zaměřena na dosahování zisku. Tato skutečnost vede k otázce, jak by měla být měřena efektivita poskytovaných služeb.

Limitované možnosti vlivu – třetí specifikum vychází z faktu, že destinační společnost má záštitu výhradně jen nad poskytovateli služeb cestovního ruchu. Jelikož se jedná o samostatné a nezávislé podnikatele, nemá destinační společnost direktivní vliv nad jejich úkony a vývojem.

Velký význam zájmových skupin – tato charakteristika pramení z předchozí skutečnosti, že destinační společnost zastřešuje pouze dílčí aktéry v oblasti cestovního ruchu, což má za následek střety zájmů protichůdné povahy. Hlavním úkolem destinační společnosti je tedy sjednocování těchto zájmů a hledání kompromisů mezi aktéry.

Nezbytnost legitimacy v prostředí socio-politickém – pro zajišťování efektivitu fungování destinačního managementu je nezbytnou podmínkou přijetí destinační společnosti ze strany veřejnosti. Veřejnost musí mít ke společnosti důvěru a přijmout její roli coby stěžejního subjektu pro plánování, sjednocování, hledání kompromisů a řízení cestovního ruchu v dané destinaci.

(Holešinská, 2012, s. 50-52)

3.4.1 Destinační společnosti v České republice

V České republice je v kontextu struktury cestovního ruchu nutné rozlišovat, zda se jedná o strukturu organizace cestovního ruchu v kontextu politickém či manažerském. Z hlediska struktury prostorového uspořádání lze destinační společnosti klasifikovat na národní, regionální, subregionální a také lokální. **Politickou linii** představují nositelé politiky cestovního ruchu, nejčastěji zástupci státní správy a samosprávy. Jejich hlavním úkolem je tvorba rámcových podmínek pro rozvoj cestovního ruchu např. v podobě legislativy. Na národní úrovni politickou linii tvoří ministerstvo, na regionální úrovni kraj a na úrovni lokální je nositelem politiky cestovního ruchu město či obec. **Manažerská linie** je tvořena destinačními společnostmi, které nejčastěji reprezentují seskupení public private partnership. Jejich primární úlohou je organizace, konkrétně spolupráce, sjednocení nebo činnosti související s rozvojem daného území. Na národní úrovni stojí v rámci manažerské linie národní centrála cestovního ruchu, nižší úrovně pak představují krajské, regionální a taktéž lokální destinační společnosti. (Holešinská, 2012, s. 72)

Holešinská (2012, s. 72) dále podotýká, že politická a manažerská linie se spolu často prolínají, a nelze je tedy od sebe jednoznačně separovat. Manažerská linie je taktéž často označována jako „*prodloužená ruka*“ linie politické, a to z důvodu, že prezentuje institucionální nástroj politiky cestovního ruchu zajišťující rozvoj cestovního ruchu v daném území.

Mezi hlavní aktivity, které destinační společnosti vykonávají, patří dle Holešinské (2012, s. 92) např. komunikace mezi jednotlivými aktéry, vypracování strategie rozvoje dané destinace, realizace a plánování aktivit souvisejících s marketingem, projektová činnost (žádosti o dotace), budování image destinace a její propagace, vyhledávání vhodných partnerů pro navázání spolupráce, zajištění chodu turistického informačního portálu destinace, tvorba Public Relation, aktivní kooperace s turistickými informačními centry. Do doplňkových aktivit pak můžeme zařadit činnosti související s prováděním statistických šetření, monitoringem, hodnocením, poradenstvím, vzděláváním či informační činností.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VYBRANÉ ASPEKTY SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY UZEMÍ MIKROREGIONU MOHELNICKO

Následující kapitoly praktické části diplomové práce byly zpracovány na základě vlastních znalostí o mikroregionu plynoucích z působnosti a nabytých zkušeností v organizaci na pozici Specialista pro rozvoj mikroregionu. Dále pak z aktuální Strategie rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014-2020, webových stránek mikroregionu a interních dokumentů organizace.

4.1 Základní charakteristika

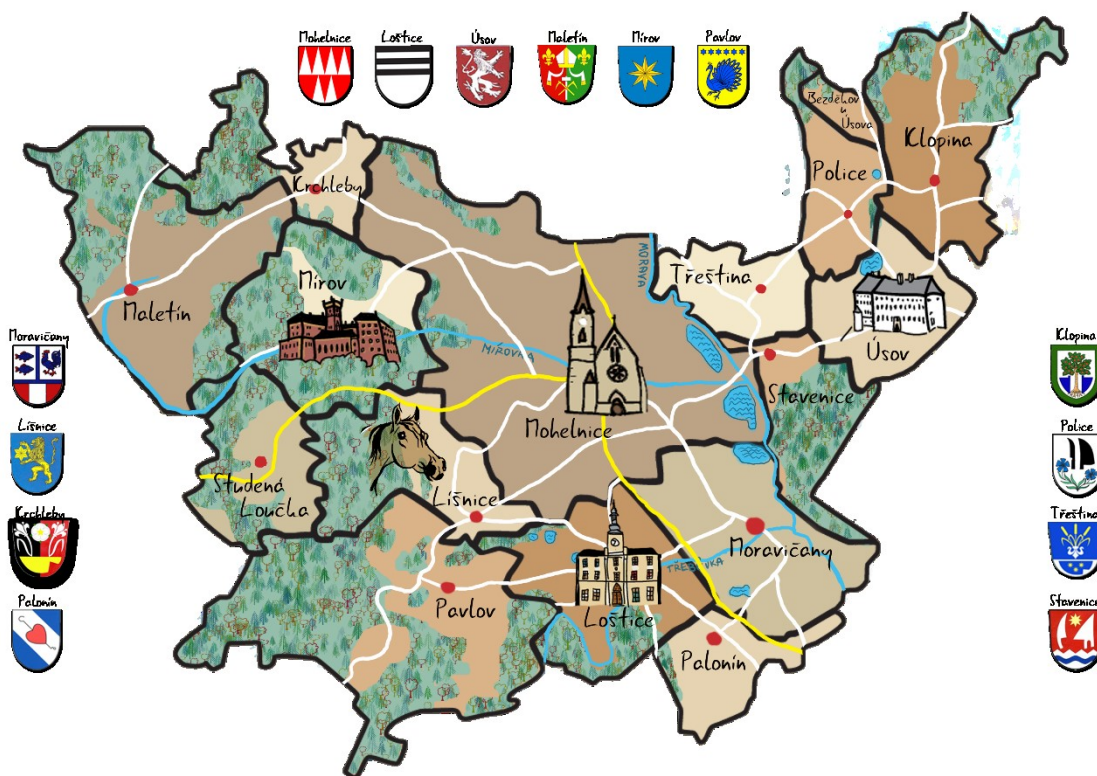
K zaregistrování Mikroregionu Mohelnicko došlo na OkÚ v Šumperku dne 8. 9. 1999. Dne 11. 12. 2001 byl však přejmenován na Svazek obcí, oficiální název mikroregionu tedy zní Svazek obcí Mikroregionu Mohelnicko. Mezi hlavní oblasti spolupráce patří zejména kooperace obcí při řešení problematiky rozvoje samosprávy či hospodářského, kulturního a sociálního zázemí. Důležitou oblastí spolupráce je také jednotné úsilí o navýšení účelových dotací směřovaných do území Mohelnicka, vzájemná kooperace a zprostředkování informací při získávání a čerpání finančních prostředků z Evropské unie, v neposlední řadě také organizace společenských či kulturních aktivit, podpora venkovské turistiky a její propagace.

4.1.1 Administrativní členění a poloha

Mikroregion Mohelnicko (dále jen mikroregion) je součástí regionu soudržnosti NUTS II Střední Morava a rozkládá se na území Olomouckého kraje, v části okresu Šumperk. Z hlediska správního členění se jedná o území obce s rozšířenou působností (ORP) Mohelnice, kdy území ORP Mohelnice je totožné s územní působností Místní akční skupiny Mohelnicko (dále jen MAS) a taktéž i s územní působností mikroregionu. Mikroregion a MAS díky svému shodnému územnímu vymezení vzájemně velmi úzce spolupracují a podílejí se společně na různých projektech. Mikroregion se rozprostírá na ploše okolo 188,4 km² a jeho součástí je celkem 14 obcí, z nichž tři mají přidělen statut města. Přirozené centrum území představuje město Mohelnice, které se svými necelými 10 tisíci obyvateli tvoří spádové místo pro jednotlivé obce mikroregionu.

Území Mikroregionu Mohelnicko tvoří 14 obcí: **Klopina** + místní část Veleboř, **Krchleby**, **Líšnice** + místní část Vyšehorky, **Loštice** + místní části Žádlovice a Vlčice, **Maletín** + místní části Starý Maletín, Nový Maletín a Javoří, **Mírov** + místní části Mírovský Grunt a Míroveček, **Mohelnice** + místní části Újezd, Podolí, Libivá, Květín, Řepová, Křemačov a

Studená Loučka, **Moravičany** + místní části Doubravice a Mitrovce, **Palonín**, **Pavlov** + místní části Radnice, Veselí, Vacetín, Zavadilka, Svinov a Lechovice, **Police**, **Stavenice**, **Třestina** + místní část Háj, **Úsov** + místní část Bezděkov.

Obr. 1 Území Mikroregionu Mohelnicko (interní zdroj)

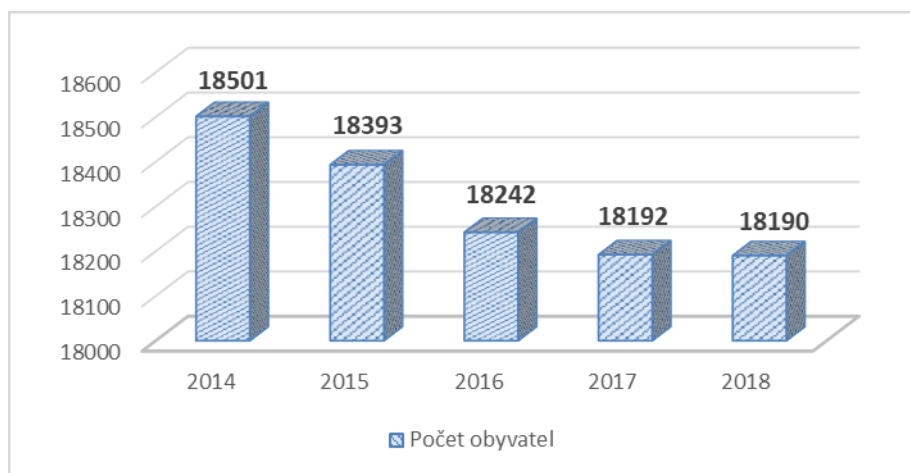
4.1.2 Financování mikroregionu

Co se týče financování, tak jednotlivé členské obce v procesu vytváření vložily do rozpočtu Svazku obcí Mikroregionu Mohelnicko peněžní vklad v hodnotě 1 000 Kč. Mezi primární příjmy mikroregionu řadíme především pravidelné a taktéž mimořádné členské příspěvky obcí. Členské příspěvky v roce 2018 činily 20 Kč na obyvatele. Významný zdroj financování představuje také účast mikroregionu na projektu s názvem „*Posílení administrativní kapacity obcí na bázi meziobecní spolupráce*“ financovaném z OP Zaměstnanost, jehož nositelem je Svaz měst a obcí České republiky. Projekt se soustředí zejména na zvýšení profesionality při výkonu veřejné správy, rozvoj a zabezpečování veřejných služeb v území, a to prostřednictvím sdílení prostředků a kapacit jednotlivých obcí, jež jsou sdruženy do dobrovolného svazku. V každém ze zapojených mikroregionů vzniklo v rámci tohoto projektu tzv. Cen-

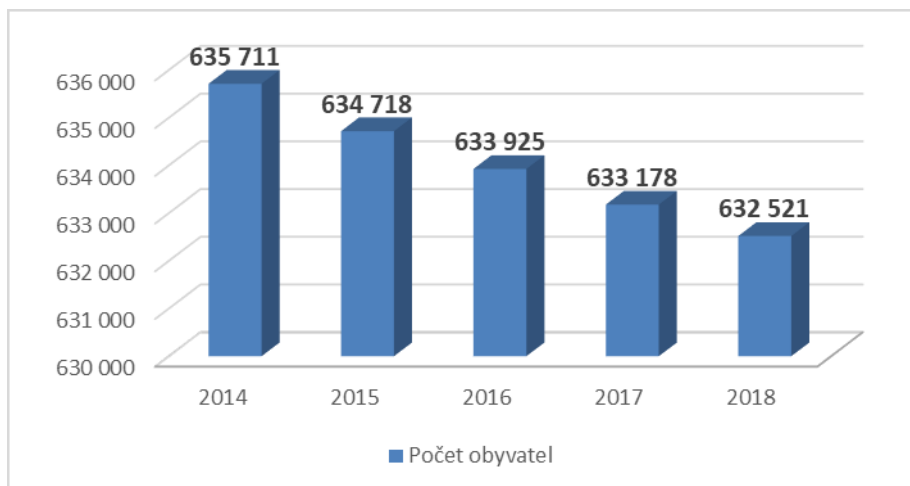
trum společných služeb. Pracovní náplní zaměstnanců centra je především poskytování poradenských služeb ve zvolených oblastech starostům jednotlivých obcí a obyvatelům regionu. Mikroregion se zapojil také do dalšího projektu z OP Zaměstnanost s názvem „*Všechno je to o lidech*“. Projekt byl realizován v období 2016–2018 a soustředil se především na optimalizaci postupů a procesů probíhajících ve veřejné správě a také na zvýšení její profesionalizace. V rámci projektu byla realizována různá školení či vzdělávací semináře pro zástupce obcí. Stěžejní aktivitou tohoto projektu bylo vypracování strategických rozvojových plánů obcí, které probíhalo formou komunitního projednávání se zapojením místních obyvatel. Dalším důležitým projektem, do kterého byl mikroregion v období červen 2016 až květen 2018 zapojen, je projekt s názvem „*Zpracování Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území ORP Mohelnice*“. Na tomto projektu realizovaném MAS Mohelnicko, z. s. se mikroregion podílel jako partner s finančním plněním. Příjmovou část rozpočtu kromě členských příspěvků tvoří taktéž úroky z účtů. Výdajovou stránku rozpočtu reprezentují zejména běžné výdaje týkající se aktivit mikroregionu, např. mzdové výdaje, výdaje na nákup kancelářských potřeb či výdaje spojené s organizací tradičních akcí. Dále jsou to výdaje související s realizací aktuálních projektů, jež obsahují např. mzdy, související odvody, služby či spotřební a kancelářský materiál.

4.1.3 Obyvatelstvo

Z hlediska vývoje celkového počtu obyvatel, můžeme od roku 2014 zaznamenat klesající trend, tento trend koresponduje s vývojem celkového počtu obyvatel v Olomouckém kraji. V roce 2014 bylo na území mikroregionu evidováno 18 501 obyvatel. K 31. 12. 2018 toto číslo pokleslo na 18 190 obyvatel. Tyto skutečnosti znázorňuje obrázek č. 2 a obrázek č. 3.

Obr. 2 Vývoj počtu obyvatel mikroregionu (interní zdroj)

Obr. 3 Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje (ČSÚ, © 2019b)

Tab. 1 Vývoj počtu obyvatel v obcích za rok 2018 (vlastní zpracování)

	Počet obyvatel		Rozloha v km ²	Hustota osídlení na km ²	2018			
	31. 12. 2017	31. 12. 2018			narození	zemřeli	přistěhovaní	odstěhovaní
Klopina	607	613	12,95	47,34	8	4	23	21
Krchleby	171	168	6,90	24,35	3	2	6	10
Líšnice	362	379	9,74	38,91	3	4	18	0
Loštice	2 970	2 957	12,00	246,42	33	35	54	65
Maletín	387	395	12,00	32,92	5	3	20	14
Mírov	350	354	18,56	19,07	4	3	10	7
Moravičany	1 290	1 302	12,15	107,16	18	11	29	24
Mohelnice	9 193	9 133	46,21	197,64	89	104	132	177
Palonín	337	335	5,37	62,38	3	8	14	11
Pavlov	617	634	24,06	26,35	14	7	11	1
Police	214	217	5,63	38,54	2	1	5	3
Stavenice	135	138	6,49	21,26	1	2	4	0
Třeština	383	391	5,43	72,01	11	6	12	8
Úsov	1 176	1 174	9,31	126,10	15	13	26	30
CELKEM	18	18	186,8	1060,45	209	203	364	371
Hustota osídlení	$18\ 190 / 188,4 = 97,37$							

Tabulka č. 1 ukazuje vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích mikroregionu za rok 2018, dále rozlohu a hustotu osídlení na km². S počtem obyvatel 9 133 a rozlohou 46,21 km² dominuje mikroregionu město Mohelnice. Největším městem z hlediska hustoty osídlení je pak město Loštice s 246,42 obyvateli na km². Celková hustota osídlení mikroregionu činí 97,37 obyvatel na km². Průměrná hustota zalidnění Olomouckého kraje se pohybuje okolo 121,1 obyvatel na km², v rámci celé České republiky je to pak 134 obyvatel na km². Celkově lze uvést, že z hlediska hustoty zalidnění vykazuje Mikroregion Mohelnicko jako celek podprůměrné hodnoty, jak vzhledem k Olomouckému kraji, tak i k celé ČR. Z pohledu počtu narozených a zemřelých, došlo v roce 2018 k přirozenému přírůstku obyvatel. Z hlediska migrace v jednotlivých obcích mikroregionu, vykazuje migrační saldo v roce 2018 záporné hodnoty.

4.1.4 Trh práce

Na území mikroregionu mají své zastoupení všechny hospodářské sektory, od primárního po kvarterní. Působí zde firmy téměř ve všech odvětvích, včetně sociálního podnikání. Ke dni 31. 12. 2017 bylo na území zjištěno celkem 3 372 ekonomických subjektů, z toho 13,9 % soustředících své aktivity od oblasti průmyslu a 10 % do oblasti stavebnictví. Z hlediska významnosti představuje největšího zaměstnavatele, jak pro mikroregion, tak pro celé území Olomouckého kraje, společnost HELLA Autotechnik, s.r.o., jež zaměřuje svoji výrobu zejména na vývoj produktů světelné techniky do automobilového průmyslu. Dalším stěžejním zaměstnavatelem je firma Siemens Elektromotory, s.r.o., která se soustředí na výrobu elektromotorů. Výše uvedené společnosti mají primární vliv na podíl nezaměstnaných osob v mikroregionu, jehož hodnota neustále klesá. V roce 2015 činil podíl nezaměstnaných osob 5,89 %, v roce 2017 toto číslo pokleslo na 4,16 %. Mezi další důležité zástupce sekundárního sektoru v území dále řadíme společnosti: Montix, a.s., zabývající se podnikáním v automobilovém průmyslu; Logaritma, a.s., kdy předmětem podnikání je výroba a montáž dílů pro automobilový průmysl; ZLKL, s.r.o., soustředící se na strojírenskou činnost; Best, a.s., český výrobce betonových prvků pro oblast stavebnictví. (ČSÚ, © 2019a)

Co se týče zastoupení primárního sektoru, tak území Mohelnicka je charakteristické vysokým podílem zemědělské půdy, ta představuje až 55 % z celého území. Vzhledem ke své poloze nabízí region příznivé podmínky pro zemědělskou činnost. Nicméně s touto skutečností však nekoresponduje fakt, že do oblasti zemědělství, lesnictví nebo rybářství směřo-

valo své aktivity v roce 2017 pouze 7,9 % subjektů. Mezi nejvýznamnější zemědělské podniky nacházející se v mikroregionu můžeme zařadit společnosti: Mohelnická zemědělská a.s., Palomo a.s., ÚSOVSKO AGRO s.r.o., Dubická zemědělská a.s. Další nevýhodu regionu v této oblasti představuje neexistence oficiální regionální značky. Některé produkty jsou často označovány značkou „Haná – regionální produkt“ nebo značkou „Jeseníky – originální produkt“, a to vzhledem k poloze mikroregionu nacházejícího se na pomezí mezi Hanou a Jeseníky. Výše uvedené označení využívají Olomoucké tvarůžky či výrobky z Levandulového statku v Bezděkově.

Co se týče oblasti těžebního průmyslu, tak na území mikroregionu, konkrétně ve městě Loštice, je v provozu kamenolom. Rozsáhlou těžbu štěrkopísku pak nalezneme na území města Mohelnice a v obci Moravičany. V potravinářské oblasti je pak nutné uvést celorepublikově známou potravinářskou společnost A. W. spol., s.r.o., zabývající se produkcí Olomouckých tvarůžků a také již zmiňovaný podnik ÚSOVSKO AGRO s.r.o., producenta müsli výrobků FIT či jablek z místních sadů.

5 ANALÝZA PŘEDPOKLADŮ ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU

Následující kapitoly praktické části diplomové práce byly zpracovány na základě vlastních znalostí o mikroregionu plynoucích z působnosti a nabytých zkušeností v organizaci na pozici Specialista pro rozvoj mikroregionu. Dále pak z aktuální Strategie rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014-2020, webových stránek mikroregionu a interních dokumentů organizace.

5.1 Přírodní předpoklady rozvoje

Mikroregion Mohelnicko se nachází na severním okraji Hané v Zábřežské vrchovině, jež představuje širokou bránu do Jeseníků a zaujímá tak jedinečnou geografickou polohu. Území mikroregionu se jeví jako převážně rovinaté, západním směrem mírně zvlněné, nicméně lokalita se jako celek vyznačuje poměrně vysokou členitostí. V mikroregionu má velké zastoupení lesnatý porost, který vytváří příhodné podmínky pro turistiku či houbaření. Průměrná nadmořská výška dosahuje 330 m n. m., přičemž nejvýše položený bod nalezneme 560 m n. m. a nejnižší položený bod pak 250 m n. m. Vzhledem k nadmořské výšce je tedy v mikroregionu zahrnuta oblast teplého až mírně chladného podnebného pásma s vhodnými klimatickými i půdními podmínkami. Řeka Morava protéká středem oblasti a její tok vede místy původním meandrujícím korytem. Při jejím toku, následkem těžby štěrkopísků, vznikla dvě rozsáhlá, hluboká přírodní jezera, z nichž nejvýznamnější je to Moravičanské.

Mikroregion Mohelnicko oplývá řadou jedinečných přírodních zajímavostí. Na pomezí obcí Moravičany a Stavenice jich nalezneme rovnou několik. Do katastrálního území města Mohelnice pak částečně zasahuje CHKO Litovelské Pomoraví.

Přírodní rezervace Kačení louka (Stavenice) – přírodní rezervace se rozkládá na území o rozloze 16,12 ha. Pro rezervaci je charakteristická zejména rozmanitá mozaika mokřadních biotopů. Vzhledem k pestrobarevnosti biotopů se přírodní rezervace Kačení louka řadí mezi nejčinnější mokřady, které se v území CHKO Litovelské Pomoraví nacházejí.

Přírodní rezervace Doubrava (Stavenice) – zabírá území o výměře 61,49 ha. Předmětem ochrany přírodní rezervace jsou společenstva teplomilných doubrav.

Přírodní rezervace Bradlec (Stavenice) – přírodní rezervace zaujímá území o ploše 12,49 ha. Předmětem ochrany je bukový porost, který se nachází v nedaleké blízkosti nejvyššího vrcholu, výše uvedeného lesního komplexu Doubrava. Toto uskupení bučin je v území CHKO Litovelské Pomoraví zcela mimořádné.

Přírodní rezervace Za Mlýnem (Moravičany) – přírodní rezervace se rozkládá na území o rozloze 14,16 ha. Předmětem ochrany je mozaika vlhkých luk a rákosin, drobné tůňky a fragmenty lužního lesa. V území nalezneme i několik umělých tůní, vybudovaných okolo roku 1995. Na přilehlém úseku řeky Moravy však můžeme narazit i na bobra evropského. V mokřinách se objevuje i drahocenný měkkýš kružník Rossmasslerův.

Přírodní rezervace Moravičanské jezero (Moravičany) – přírodní rezervace zaujímá území o výměře 92,15 ha. Jedná se významnou ornitologickou oblast, kdy předmětem ochrany je jezero, jež vzniklo těžbou šterkopísku a představuje významný vodní zdroj. Jezero je významným tím, že si jej mnohé druhy ptactva volí jako lokalitu ke hnízdění.

CHKO Litovelské Pomoraví (Moravičany) – jedná se o komplex lužních lesů, mokřadů a tůní zasahujících do území mikroregionu o celkové výměře necelých 9 400 ha. CHKO se nachází na pomezí mezi městy Mohelnice a Olomouc, v poloze od 210 m n. m. do 345 m n. m. CHKO Litovelské Pomoraví bylo vyhlášeno v roce 1990 a roku 1993 byla mokřadní část CHKO zahrnuta do Ramsarského seznamu významných mokřadů.

Přírodní památka Rodlen (Pavlov – Lechovice) – tato přírodní památka s rozlohou o výměře 34,74 ha se nachází v lesním porostu při pravé straně silnice z Loštic do Bouzova. Předmětem ochrany je četně zastoupená populace mravence lesního menšího (*Formica polyctena*), s počtem okolo 800 hnízd. K vyhlášení památky došlo v roce 1999.

Archeologické naleziště na vrcholu hradiska Obersko (Pavlov – Lechovice) – pravěké hradisko Obersko bylo osídleno lidem lužické kultury od pozdní doby bronzové až do starší doby železné (1 000–500 př. n. l.). Jednalo se o opevněnou osadu oválného tvaru situovanou na kopci. Dodnes jsou po obvodu, mimo východní strany, patrné valy i příkop a také pozůstatky ochranného zdiva. Na Obersku byly učiněny četné náhodné nálezy, především zbytky keramiky, kostěné nástroje, kosti i artefakty lužické kultury, jež byly uloženy do sbírek mohelnického muzea. V roce 1965 byl na kopci nedaleko Oberska objeven poklad s 26 bronzovými ozdobami. Obersko je památkově chráněná lokalita od roku 1958.

Mezi další přírodní zajímavosti v území patří **Zámecký pramen u lesa (Líšnice)**; lesní **pramen U dvou Janů**, kde je do pískovcové stěny vytesána podobizna trpaslíka (Maletín); vyhlídka **Bradlo nad Lipinkou (Klopina)**; **Kubičkův lom (Maletín)**.

Území mikroregionu je bohaté také na množství turistických tras, cyklostezek či cyklotras. Mezi nejpoblárnější turistickou trasu řadíme **Naučnou stezku lišky Bystroušky** vedoucí po lesích a vsích, kde žil a tvořil Stanislav Lolek, a kde se liška Bystrouška zrodila. Trasa

má počátek ve městě Loštice u synagogy, vede dále přes Loštice, žádlovický zámecký park, Střítež, Veselí až do Dolů u Bouzova, odtud je možné pokračovat do Bouzova nebo zpět do Loštic. Okruh se dá libovolně upravovat a je vhodný zejména pro pěší túry, zvládnou jej však i zdatnější cyklisté. Do příběhu lišky Bystroušky se zcela ponoříte díky informačním panelům, kterými je trasa doplněna.

Nově je ve městě Loštice vybudována **Rekreační naučná stezka**, jejíž trasa začíná v borovém lese nedaleko koupaliště, v přírodě malebného údolí kolem řeky Třebůvky. Trasa vede po lesních zpevněných i nezpevněných cestách a přístupných lesních cestičkách v nenáročném terénu. Stezka byla vytvořena tak, aby sloužila k relaxaci, získání vědomostí, aktivnímu trávení volného času s dětmi a vytvoření si vztahu k přírodě. Návštěvníci si mohou vybrat, zda se vydají velkým okruhem (3 km) nebo okruhem malým (340 m). Okruhy mají počátek ve stejném místě a navzájem se prolínají. Trasa velkého okruhu končí v trase malého okruhu a návštěvníci si tak mohou vybrat, zda projdou velký či malý okruh stezky. Kromě krásné procházky nabízí stezka i prostor pro relaxaci a načerpání sil. Skvělým zpestřením jsou interaktivní prvky nejen pro děti nebo zajímavé informace uvedené na rozmístěných informačních tabulích. Celá spodní část stezky je koncipována jako herní, jsou zde umístěny herní a fitness prvky.

Území také protíná **Naučná stezka Litovelské luhy**, vedoucí podél CHKO Litovelské Pomoraví. Jedná se o bezbariérovou trasu vhodnou pro cyklisty i pěší turisty v délce 15 km. Územím mikroregionu vede dálková cyklistická trasa **Moravská stezka** (Jeseník – Mohelnice – Olomouc – Kroměříž – Břeclav), jež propojuje Jeseníky s Jižní Moravou. Další cyklotrasou, která protíná území Mohelnicka je trasa **EuroVelo 9** (Polsko: Gdaňsk – Pula: Chorvatsko), která je součástí evropské sítě cyklotras. Na území mikroregionu se vyskytuje také celá řada cyklostezek a cyklotras místního významu, jež křížují celý region.

Další rozvoj cyklostezek v území mikroregionu se uskutečňuje dle vypracované Koncepce cyklodopravy Mikroregionu Mohelnicko. Cyklodoprava má v mikroregionu velký potenciál pro rozvoj, a to z důvodu velké spádovosti území, malé dojezdové vzdálenosti mezi obcemi a příznivému rovinatému rázu krajiny. Ve městě Mohelnice nalezneme velkou řadu firem a organizací poskytujících zaměstnání širokému okolí, taktéž se zde nachází množství vzdělávacích zařízení a zařízení zabezpečujících služby obyvatelstvu. Dalším takovým městem je město Loštice, Úsov či obec Moravičany. Všechny tyto skutečnosti nahrávají využívání cyklodopravy při cestování do zaměstnání. Problém však představuje stupeň provozu na silnicích, nevyhovující kvalita komunikací či nedostatečná šířka silnic. Výše uvedené okolnosti

mají za následek zvýšené riziko nebezpečí pro cyklisty, které vzniká při jejich pohybu na běžných komunikacích. Z hlediska rozvoje cyklo dopravy je tedy podstatné zajistit bezpečnou dopravu obyvatel do práce, či za službami, s ohledem na podporu udržitelných způsobů dopravy.

5.2 Kulturní a společenské předpoklady rozvoje

Na území jednotlivých obcí mikroregionu nalezneme řadu kulturních a architektonických pamětihodností místního i nadregionálního významu.

Z řad kulturních a architektonických pamětihodností je k vidění v obci Klopina *kaple sv. Antonína* z konce 18. století nebo *venkovské minimuzeum*.

Dominantou obce Krchleby je *Sloup Nejsvětější Trojice* pocházející z druhé poloviny 18. st., jež je zapsanou kulturní památkou.

V obci Líšnice, v místní části Vyšehorky pak nalezneme jeden z nejcennějších vesnických kostelů na Moravě, národní kulturní památku – *kostel zasvěcený Všem svatým*, jehož interiéry zdobí nástěnné malby ze 14. století.

Město Loštice je pověstné především výrobou kulinářské speciality – *Olomouckých tvarůžků*, které představují hlavní turistické lákadlo celého mikroregionu. Tvarůžky, jinak označovány jako „*syrečky*“ či „*tvargle*“ jsou zrající sýr s výraznou chutí a typickou vůní, jež svůj název získaly v 16. století. V tradičním pojetí je nabízí loštická tvarůžková prodejna a v netradičním pak jedinečná tvarůžková cukrárna, kde ochutnáte tvarůžky na trochu jiný způsob např. v podobě tvarůžkové zmrzliny, větrníku, či kremrole. Z pamětihodností v Lošticích stojí za návštěvu muzejní expozice *Památník Adolfa Kašpara* či *židovský hřbitov se synagogou*. Za zmínku stojí i jedinečné *Loštické poháry*, které se zde vyráběli v 15. a 16. století. Jednalo se o nezvyklé, v té době netradiční poháry se zvláštním povrchem. Hrubý povrch nádoby byl způsoben použitým materiálem, což byla směs hlíny s vysokým obsahem grafitu, obsahující pyrit. V souvislosti s Lošticemi je také nutno uvést *Žádlovický zámek* představující významnou historickou a architektonickou památku z konce 17. století. Část vybavení zámku se podařilo uchovat a např. vzácné „*žádlovické*“ gobelíny mohou návštěvníci dodnes obdivovat na zámku ve Velkých Losinách. K zámku patří i rozsáhlý *anglický park* s přilehlou oborou, kde mimo jiné druhy zvířat, byli chováni také pávi, pštrosi, daňci, mufloni a jeleni sika. Vzácný druh jelení zvěře jelen sika se dodnes hojně vyskytuje v lesích,

kterými prochází Naučná stezka lišky Bystroušky. Poslední zajímavostí, kterou by návštěvníci Loštic neměli vynechat, je *Ateliér uměleckého řezbáře Jaroslava Beneše*, mezi jehož nejznámější díla patří pohyblivý betlém. V současné době ho tvoří okolo 300 figurek. Kromě tradičních biblických postav jsou zachyceny i skutečné postavy obyvatel města i Moravy. Betlém, na kterém Jaroslav Beneš pracuje již od roku 1994, je pohyblivý, střídá se u něj den a noc a je doplněn zvukovým doprovodem. Například postavě kohouta propůjčil hlas opravdový kohout ze sousedství. Mezi vyřezávanými postavičkami můžete nalézt slavného malíře Alfonse Muchu, mezi postavičkami z lipového dřeva si prohlédnete hanáckého obra Josefa Drásala či zápasníka Gustava Frištenského. Doplnuje je figurka vězně Kajínka prchajícího z nedaleké mírovské věznice, ale i "tykadlový řidič" Roman Smetana.

Maletín je znám nanejvýš těžbou maletínského pískovce, ze kterého je vyhotovena řada sochařských prací. Pískovec se zde těžil od 13. st. až do konce 2. světové války. Je z něj vyhotovena jedna z českých památek zařazených mezi světové dědictví UNESCO – *Sloup Nejsvětější Trojice*, nacházející se na olomouckém náměstí.

Obec Mírov si všichni spojí s *bývalým středověkým hradem*, jež je nepřehlédnutelnou dominantou mnoha výhledů do okolí. Hrad Mírov prošel během let několika rekonstrukcemi a úpravami, v současné době funguje jako státní věznice se zvýšenou ostrahou.

Nejvýznamnější památkou města Mohelnice je *Farní kostel sv. Tomáše z Canterbury*, v němž se snoubí různé druhy slohů od gotiky, přes renesanci, až po novogotické úpravy. Kostelu vévodí z dálky viditelná 72 m vysoká věž, jež měla v minulosti spíše obranný význam. V současné době je však přístupná veřejnosti a nabízí návštěvníkům úžasný výhled do širokého okolí. Na kostelním náměstí nalezneme Muzeum Mohelnice. Další historickou zajímavostí je *městské opevnění Mohelnice*. Části tohoto opevnění z poloviny 16. století se na některých místech v Mohelnici dochovaly dodnes, především část vstupní městské brány a dům s baštami. Pozdější historie tohoto domu je spjata s neblaze proslulými čarodějnickými procesy a osobností děkana Kryštofa Aloise Lautnera, který zde byl nespravedlivě vězněn a následně upálen. Dominantu mohelnického náměstí představuje *morový sloup*, na jehož vrcholu je umístěno sousoší Panny Marie s Ježíškem.

V Moravičanech je hojný výskyt přírodních rezervací, z historických památek pak stojí za zmínku *kostel sv. Jiří s areálem a sousoší Panny Marie*.

Kulturní památku *kostel sv. Josefa* spolu se souborem věcí v kostele nalezneme v Paloníně. Palonín je také rodištěm akademického malíře, myslivce a autora ilustrací ke knize Liška Bystrouška, Stanislava Lolka.

V obci Pavlov, potažmo v místních částech obce, se nachází řada drobných historických památek místního významu, např. kaple, sochy, kříže, boží muka či památníky. Avšak ten pravý poklad se ukrývá v lesích kolem Pavlova – myslivna Střítež, kaplička Panny Marie a křížová cesta.

Střítež – Myslivna, usedlost tzv. hřebečského typu, je posledním dochovaným stavením a současně jediným viditelným odkazem na zaniklou ves Střítež, jež byla poprvé zmiňována okolo roku 1351. Četné archeologické nálezy jako nález koster a křtitelnice ze 13. století dokládají, že šlo o poměrně rozlehlou ves s farním kostelem a hřbitovem. Středověká křtitelnice je dnes součástí expozice mohelnického muzea. Roku 1891 byla usedlost změněna na myslivnu, interiéry a exteriéry však byly zachovány a usedlost si tak udržela původní podobu.

Kaplička Panny Marie – Podle ústní tradice zde již v 19. století stávala mohutná jedle s obrázkem Panny Marie. Obrázek připomínal dřívější podivuhodnou událost, patrně záchranu života s nebeským přičiněním. Při silném povětrí roku 1840 byly všechny stromy v okolí vyvráceny a polámaný, jen jedle se svatým obrázkem zůstala stát neporušena. Za nedlouho poté zde byla postavena kaple, do níž byl přenesen původní obraz Panny Marie. Každý rok v první neděli po 8. září se zde koná Střítežská pouť.

Křížová cesta – Mezi kapličkou a myslivnou se nachází 14 zastavení křížové cesty. Jednotlivé sloupy zastavení křížové cesty pocházejí z roku 1840 a jsou zhotoveny z maletínského pískovce. Původně nesly obrazy na plechu, které se však nedochovaly a byly nahrazeny novými obrazy s pašijovou tematikou od místního umělce Petra Herziga Dubnického.

V roce 2014 byly kaplička Panny Marie i křížová cesta prohlášeny za kulturní památku.

Venkovské minimuzeum – *Síň selských tradic* se nachází v Polici, najdeme zde i mlýn, který byl ještě do nedávna v provozu.

Velkou část katastrálního území obce Stavenice tvoří přírodní krásy Litovelského Pomoraví, mimo ně se zde nachází památkově chráněná *kaplička sv. Floriána* či *kaplička sv. Josefa*. Za zmínku stojí i nedaleké pozůstatky slovanského hradiště či mohyly lužické kultury na úpatí vrchu *Bradlec*.

Národní technická památka – *vodní elektrárna*, jež je zajímavou architektonickou stavbou, se nachází v obci Třeština, místní části Háj. Mezi historické zajímavosti v obci patří *kostel sv. Antonína Paduánského* či *památník obětem 1. světové války*, jehož autorem je akademický sochař Vojtěch Sucharda.

V Úsově návštěvníky na první pohled upoutá barokní zámek sloužící jako *lovecko-lesnické muzeum*. Nachází se zde však řada drobnějších pamětihodností jako *kaple sv. Rocha*, *kostel sv. Jiljí*. Mezi další atraktivity patří *minimuzeum s muzejní expozicí Život v podzámčí*, *barokní lichtenštejnská sýpka* či *lesopark Křížová hora*. V katastrálním území města Úsov se také nachází řada židovských památek. Nalezneme zde zčásti dochované domy *bývalé židovské čtvrti*, jež dodnes představují zajímavý urbanistický celek. Dále k čtvrti přiléhá *synagoga* a *židovský hřbitov*.

Muzea na území mikroregionu Mohelnicko

Mohelnický mikroregion svou unikátní sbírkou muzeí představuje ideální místo pro všechny milovníky historie zdejšího regionu, lokálních zvláštností a zvyků místních obyvatel. V území lze navštívit celkem pět muzeí a šest venkovských minimuzeí, jež jsou doplňovány tematickými výstavami a akcemi. Většina prohlídek je koncipována jako interaktivní a dovtváří je multimediální prezentace. Nejsou opomenuti ani ti nejmenší, pro které je připraveno vzdělávání formou her.

Muzeum Mohelnice – Mohelnické muzeum nalezneme na menším, zrekonstruovaném náměstí za kostelem sv. Tomáše Becketa. Budova bývalé fary a děkanství z 13. století představuje důstojné zázemí muzea. Svoji současnou podobu získalo muzeum po ničivém požáru okolo roku 1841. Gotické sklepy, vzácné fresky z renesančního období, či původní výmalba z druhé poloviny 19. století připomínají dalekosáhlou historii budovy. V muzeu jsou v současné době k nahlédnutí dvě stálé expozice. První s názvem „*Z dějin Mohelnicka*“ vyobrazuje život obyvatel města a okolí v uplynulých staletích. Nalezneme zde archeologické nálezy, kopie listin, fotografie, soubory textilií a oděvů, aranžované interiéry školního kabinetu, krejčovské dílny či holírny. Mezi exponáty najdete např. šachové figurky z chlebového těsta vyrobené vězni z Mírova, pocházející z povalečné doby nebo unikátní kolekci loštických puchýřkových pohárů. Dozvíte se zde také o historii a současnosti elektrotechnické výroby v Mohelnici. Druhá expozice s názvem „*Pravěk Mohelnicka*“ se nachází ve sklepních prostorách muzea. Jedná se o moderní expozici doplněnou interaktivní pravěkou hernou a velkoplošnou projekcí. Nachází se zde řada vzácných artefaktů, např. torza neolitických

venuší či náhrdelník z měděných drátků a provrtaných perel, pocházející z pozdní doby kamenné. (Vlastivědné muzeum v Šumperku, © 2016a)

Památník Adolfa Kašpara Loštice – Expozici nalezneme v domě, ve kterém v období roku 1911–1932 trávil léto společně se svojí rodinou významný český knižní ilustrátor Adolf Kašpar. Umělec si zde nechal dle vlastního návrhu vystavět dům a v něm ateliér s vyhlídkou do kraje. Za pomoci umělcovy rodiny a přátel byla shromážděna kolekce mistrových prací, která se stala základním kamenem této umělecké sbírky znázorňující průřez celou jeho tvorbou. Najdete zde proslavené ilustrace k dílům Aloise Jiráska, Boženy Němcové. Dalšími exponáty jsou známé akvarely jako např. „*V Lošticích v zahradě*“ či předměty z mistrové etnografické sbírky vč. hanáckého kroje, lidového nábytku či keramiky. Součástí expozice jsou i hračky autorovy dcery, z nichž některé dokonce sám vytvořil. Prohlídka je zakončena v mistrově ateliéru v podkroví domu. (Vlastivědné muzeum v Šumperku, © 2016b)

Muzeum Olomouckých tvarůžků A. W. – Muzeum bylo otevřeno v roce 2014 v restaurovaných prostorách měšťanského domu. Expozice svým moderním pojetím představuje historii výroby tvarůžků, jež se dnes vyrábějí pouze v Lošticích. Návštěvníci jsou zde seznámeni s jedinečným a oblíbeným sýrem od prvopočátků jeho výroby až do současnosti. Expozice je doplněna fotografiemi a zmínkami, které vypráví o zakladatelích tvarůžkové výroby v Lošticích, rodě Wesselsů. Je zde zachycena proměna výroby od ruční po dnešní strojní. V „*retro kině*“ pak můžete shlédnout filmy o výrobě a historii tvarůžků. Součástí expozice je i originální formovací stroj a koupací koš s nádobou na omývání tvarůžků z 20. století. Své zastoupení v muzeu má i současná výroba. Prohlídka je ukončena vstupem do podnikové prodejny, kde si lze zakoupit tuto voňavou pochoutku. (Město Loštice, © 2011)

Lovecko-lesnické muzeum Úsov – Hrad, o němž první zmínky pocházejí z 13. století, byl postupně rozšiřován a přestavován až do dnešní barokní podoby zámku. Ten je viditelný již z dálky a skrývá v sobě ojedinělé lovecko-lesnické historické muzeum. Představuje unikátní sbírku trofejí a preparovaných zvířat, kdy stáří některých exponátů je více než 100 let. V muzeu najdete také historickou expozici, kde se dozvíte o dějinách hradu, uvidíte archeologické nálezy, sbírku středověkých zbraní nebo černou kuchyni. Nachází se zde i zrenovovaná expozice domácí fauny a lesnictví, kde můžete vidět ukázky lesnické práce, loveckých i pytláckých zbraní a mnoho dalšího. Expozice s interaktivními prvky nabízí aktivní přístup, což ocení především děti. (Vlastivědné muzeum v Šumperku, © 2016c)

Muzeu gramofonů Loštice – Tato jedinečná expozice byla realizována u příležitosti 70. výročí hromadné výroby gramofonů společnosti Tesla Litovel. Byla vytvořena unikátní muzejní sbírka obsahující techniku značky Tesla Litovel a Meopta Přerov. Nachází se zde více než 300 kusů gramofonů a ostatní audiovizuální techniky. Muzeum gramofonů má dalekosáhlý význam nejen pro město Loštice, ale vzhledem k tomu, že se jedná o jedinečnou muzejní expozici s velkým potenciálem, tak i pro celou Českou republiku.

Venkovské minimuzeum Klopina – Expozice se nachází v budově bývalé základní školy, kde jsou umístěny různorodé pomůcky a nářadí, které byly dříve užívány v hospodářství, stolářské dílně či prádelně. Připomenete si zde, jak žili naši předkové, čím se zabývali, jak se učili a oblékali nebo při jakých příležitostech se scházeli. Prohlédnete si zde fotografie, dochované doklady, přidělové listiny či stará platidla. Součástí expozice je i zrenovovaný nábytek, který dříve sloužil v ložnicích, kuchyni či ve školní třídě. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019a)

Expozice místní židovské historie – Expozice je umístěna v opravených prostorách synagogy v Lošticích, která návštěvníky na první pohled očaruje svojí jedinečnou atmosférou. Je zde řada dokumentů, fotografií, informací, příběhů a předmětů od místních pamětníků, jež dokumentují historii a tradice židovských komunit v Lošticích, Mohelnici a Úsově. Mezi významné objekty expozice patří vitráže a dřevěné vyřezávané lavice. V prostorách synagogy se konají různé akce kulturního rázu. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019b)

Expozice ručních řemesel Mohelnice – Jedná se o unikátní expozici, jež má snahu o uchování, šíření a vzdělání v oblasti tradičních řemesel. Jsou zde vystaveny různé paličkové, háčkové, pletené, šité či vyšívání krajky. Expozici jako celek pak dotvářejí různé tvary paliček pro výrobu krajků, ale také paličky, sloužící primárně jako ozdoba. Mezi nejzajímavější exponáty patří např. paličkový válec zvaný Herdule se zlatou krajkou, kopie kroje z oblasti Hřebečska. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019c)

Síň selských tradic Police – Expozice je umístěna v budově s dalekosáhlou historií, jež byla vyhlášena památkou místního významu. Jsou zde shromážděny materiály o historii obce od nejstarších archeologických nálezů až po současnost. V expozici naleznete řadu historických exponátů vyprávějících o dějinách obce a selském způsobu života. Unikátním exponátem je kožený kněžský ornát vyšívání zlatem, který byl nalezen při rekonstrukci místního kostela sv. Mikuláše. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019d)

"Život v podzámčí" Úsov – Tato muzejní expozice se nachází v prostorách kulturního domu. Shromážděny jsou tu zachovalé historické předměty, které sloužily obyčejným lidem, žijícím v podzámčí. Seznámíte se s historickou domácností a uděláte si exkurzi po podzámecké kuchyni, parádním pokoji, ložnici a hudebním salónu. Expozice má návštěvníkům připomínat, jak se naši předkové v minulosti vzdělávali, oblékali a jaké zvyky a tradice dodržovali. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019e)

Hřebečský grunt – statek Studená Loučka – Zemědělská usedlost na Studené Loučce č. p. 31 představuje jediný zcela dochovaný hřebečský grunt připomínající dávno zaniklou oblast Hřebečsko. K vidění jsou zde především zachovalé původní klenby, hrázděné zdivo, trámové stropy, pec na chleba, reliéfová kachlová kamna, portál, podlahy a ostění dveří vytesaná z maletínského pískovce. Expozice je unikátní tím, že si zde můžete vyzkoušet každodenní život hřebečských obyvatel, a to díky tomu, že areál je zachován nejen po stránce architektonické, ale i po stránce funkční. (Muzea regionu Mohelnicko, © 2019f)

Řada památek nacházejících se na území Mohelnicka je součástí projektu **Olomouc region card**. Jedná se o turistickou slevovou kartu, jejíž zakoupení opravňuje návštěvníka na území Olomouckého kraje navštívit zdarma vybraná nejzajímavější místa (hrady, zámky, muzea, zoo) či získat atraktivní slevy. Mezi zapojené patří: Lovecko-lesnické muzeum Úsov, Muzeum Mohelnice, Památník Adolfa Kašpara či Muzeum Olomouckých tvarůžků A. W.

5.2.1 Kulturní a společenské akce v regionu

Mikroregion Mohelnicko pořádá po celý rok řadu zajímavých akcí. Každý rok zahájí mikroregion již tradičně akci s názvem **Sejdeme se u Josefka**. Jedná se o krátký výšlap na zahájení turistické sezóny vedoucí ke kapličce sv. Josefa v Doubravě. Účastníci akce si poslechnou zajímavé povídání o místní historii, sousedsky si povykládají, připijí na zdraví a mimo jiné také přivítají nadcházející jaro. Ve spolupráci s obcí Mírov již několik let pořádá také akci **Po stopách švédských vojsk**. Třicetiletá válka poznamenala Mírov a jeho okolí stejně krutě jako mnohá další místa naší země. Útok švédské armády proběhl ve dvou vlnách. Návštěvníci této akce se stanou svědky tažení švédských vojáků na hrad Mírov, projdou si krásnou mírovskou krajinu a chybět nebude ani povídání o místní historii a geografii. Největší společná událost obcí mikroregionu, kdy si na stáncích jednotlivých obcí můžete prohlédnout fotodokumentaci ze společenského a veřejného života v obcích, je akce s názvem **Den Mikroregionu Mohelnicko**. Připraveny bývají různé soutěže, kdy se jednotlivé týmy utkají v tradičních i netradičních disciplínách. Vystupují šikovné děti ze zájmových kroužků a k poslechu hraje hudba, samozřejmě je i drobné občerstvení. V roce 2019 nebude chybět

ani soutěžní akce **Mikroregionem na kole**, která naváže na úspěšný první ročník této letní soutěže, jež se setkal s pozitivním ohlasem a velkým zájmem. Předmětem soutěže v loňském roce bylo hledání tajných schránek ukrytých v jednotlivých obcích, sbírání razítek do herního kuponu a písmenek do tajenky. Tématem roku 2019 bude poznání historických řemesel a zajímavostí, vázaných na jednotlivé obce. Závěrečná rozlousknutí tajenky a losování výherců proběhne na tzv. „*Dnu řemesel*“.

V jednotlivých obcích na území mikroregionu, zejména ve městě Mohelnice a Loštice, se koná v průběhu celého roku řada akcí nadregionálního charakteru, které se těší velké popularitě a vysoké návštěvnosti. Měsíc květen patří v Mohelnici již tradičně všem sportovním nadšencům a fanouškům truck trialu. V oblasti Mohelnických lomů se totiž pořádá, v řadě již několikátý, závod ze seriálu Mezinárodního mistrovství České republiky v truck trialu s názvem **Velká cena Mohelnice Truck Trial**. Truck trial je automobilový sport, při kterém vozidla překonávají abnormálně náročný terén. Poslední sobota v květnu se v Lošticích nese v duchu tradičního pochodu a cyklovýletu s názvem **Putování za loštickým tvarůžkem**. Pochod je vhodný pro všechny milovníky přírody a místní voňavé pochoutky – tvarůžků. Zájemci si mohou zvolit trasy, které jsou rozčleněny podle své náročnosti. Na každého účastníka v cíli čeká účastnický list a chléb s tvarůžkem. Každý, kdo je příznivcem nejenom skvělé hudby, ale i vynikajícího jídla a fantastické atmosféry, si přijde v Mohelnici na své na konci měsíce června, kdy se zde koná hudební festival **Fingers Up**. Program je uskutečňován v průběhu dvou dnů, během nichž návštěvník zažije „food porn“, který zajistí jen ti nejlepší foodtrackeri a šéfkuchaři připravující gastro z lokálních surovin. Návštěvníci zažijí tu nejlepší letní párty u bazénu, současně poznají svět a něco se naučí prostřednictvím workshopů a seminářů se zajímavými osobnostmi. Návštěvníky z širokého okolí pak v měsíci červnu přilákají do Loštic tradiční **Loštické slavnosti hudby a tvarůžků**. Program festivalu je uskutečňován v průběhu tří dnů. Festival začíná pátečním večerem, který se nese v duchu country, jímž provázejí umělci právě z tohoto hudebního žánru. Dopolední sobotní program je věnován dětem. Od napoledne pak začínají slavnosti tvarůžků, kde si návštěvníci pochutnají na vynikajících specialitách z tohoto voňavého sýra, na odpoledne je připraven bohatý hudební program. Sobotní část slavností bývá zakončena rockovým večerem. Slavnosti jsou zakončeny v neděli sváteční bohoslužbou a festivalem dechové hudby. Přelom měsíců srpen a září se nese ve znamení trampské, folkové a country hudby. V areálu městských sadů v Mohelnici se totiž pořádá každoroční festival s názvem **Mohelnický dostavník**. Program je realizován v průběhu dvou dnů. Páteční den je věnovaný soutěži filmových

písni, sobota je věnována galapřehlídce významných osobností pocházejících z hudební branže. Festival završuje sobotní večer, kdy je na programu populární country bál a ohňostroj. Měsíce duben a říjen patří v Mohelnici všem příznivcům módy, pořádá se tu totiž módní přehlídka **Top Styl** pod záštitou českého návrháře Ludka Hanáka.

Během celého roku taktéž není v Mohelnici a Lošticích nouze o řadu zajímavých divadelních představení, koncertů, přednášek či výstav. Velká část výstav a přednášek v Mohelnici je pořádána v **Galerii Lautner** a těší se velké oblibě.

Taktéž v jednotlivých, menších obcích mikroregionu se v průběhu roku koná velký počet akcí. Jedná se o typické akce charakteristické pro střední a malé obce. Jsou to zejména různé plesy, myslivecká odpoledne, kácení máje, turnaje, rozsvěcování vánočního stroměčku či akce organizované pro ty nejmenší jako maškarní karneval, dětský den, drakiáda nebo pohádkový les. Některé obce jsou pak známé pořádáním atypických akcí, jež se těší velké přízni místních i přespolních obyvatel. Za zmínku stojí Bradlo Cup, což je běžecký závod pořádaný obcí Klopina, jehož cílem je vyhlídka Bradlo. V Krchlebech se pak můžete v případě sněhové pokrývky účastnit novoročního Sjezdu na čemkoliv. V Klopině můžete navštívit Jablíčkování. Líšnice zaujme živým vánočním betlémem, u kterého se občané scházejí a připomínají si část biblického příběhu. Účastnit se zde však můžete i Májového koštu slivovice či Štěpánského koštu bramborového salátu. Začátkem září můžete do obce Maletín zavítat na Švestkobraní nebo se účastnit Cesty strašidelným lesem na Mírově. TJ Sokol Moravičany pak již tradičně pořádá pro všechny příznivce přírody a turistiky dálkový pochod s názvem Memoriál Ambrože a Kruše. Do Pavlova můžete zavítat na populární Sousedské posezení, jehož součástí je závod zahradních sekaček. Další alternativou je Sraz historických traktorů a stabilních motorů, jehož se v roce 2018 konal již 5. ročník. V Polici se těší velké oblibě sportovní klání Polécká plácaná, ve Stavenici pak šachový turnaj O stavenického krále, Country bál či Stavenický škrpál. Přízeň místních i přespolních obyvatel má také tradičně pořádaná únorová Úsovská zabijačka, kde si můžete pochutnat na zabijačkových specialitách, jako jsou jitrnice, tlačenka či ovar. Z uvedených příkladů lze vyhodnotit, že společenský a kulturní život v mikroregionu je opravdu pestrý a bohatý, některé akce v průběhu let zanikají a nové naopak vznikají.

Kulturní a společenský život v jednotlivých obcích je úzce propojen s aktivitami spolků a prací dobrovolníků. Právě spolky jako myslivci, hasiči či sportovci mají největší podíl na

společenském životě v obcích. Obce si jejich důležitost uvědomují a jsou nimi často podporovány, podstatnou roli však hraje postupný úpadek zájmu obyvatel o spolkovou činnost a aktivní zapojení se do ní.

5.3 Infrastrukturní předpoklady

5.3.1 Sportovní infrastruktura a volnočasové aktivity

Mikroregion Mohelnicko v sobě také skrývá celou řadu možností pro sportovní vyžití. Pro všechny milovníky tenisu je v Mohelnici zřízena tenisová hala a tenisové kurty. Na své si v Mohelnici přijdou i milovníci squashe a badmintonu, a to ve Sportcentru Olympia, najdete zde i kuželnu a horolezeckou stěnu. V mikroregionu se nachází i řada multifunkčních, sportovních i dětských hřišť. Další zajímavá možnost sportovního vyžití se skrývá na střelnicích, případní zájemci o střelbu si ji mohou vyzkoušet na Mírově nebo v Lošticích. V území je možnost zahrát si také minigolf či pétanque. Na své si tu přijdou i příznivci koupání. V zimním období můžete v Mohelnici navštívit nově zrekonstruovaný krytý bazén se saunou, parní lázní a relaxačním bazénem. V letních měsících nabízí možnost koupání rekreační areál Morava Camp s opraveným koupalištěm. Areál kromě toho nabízí i dopravní hřiště, tenisové kurty, hřiště na plážový volejbal, půjčovnu kol a sportovních potřeb. Možnost koupání skýtá i město Loštice. Možnosti přírodního koupání jsou pak v obci Klopina a Mírov. Na území jednotlivých obcí má velkou tradici hasičský sport, najdeme zde řadu sborů dobrovolných hasičů, své zastoupení tu však mají i fotbalové kluby.

5.3.2 Technická a dopravní infrastruktura

Na území mikroregionu je technická infrastruktura zajištěna několika sítěmi. Vodovodní sítě jsou vybaveny všechny obce mikroregionu, kanalizační síť je zabezpečena ve všech obcích, mimo obce Krchleby, Líšnice, Maletín a Police. Veřejnou plynofikací disponují všechny obce s výjimkou Krchleb. Vlastní nebo sdílená ČOV není zabezpečena v obcích Krchleby, Líšnice, Pavlov a Police. (Institut regionálních informací, © 2014) Svě místo v mikroregionu mají i alternativní zdroje energie. V území mikroregionu se vyskytuje okolo 26 solárních elektráren, kdy největší plochu zabírá areál v Mohelnici s rozlohou 1 ha. (Elektrárny, Pro, © 2019) Dále v regionu mají své zastoupení také malé vodní elektrárny – v Lošticích, Mohelnici, Moravičanech a v Třeštině. Větrnými elektrárnami disponují pouze obce Krchleby a Maletín, v obou případech se jedná o jednu větrnou elektrárnu v obci. Sběrná místa pro bioodpad nalezneme ve všech obcích mikroregionu.

Z hlediska dopravní infrastruktury je mikroregion velmi dobře dostupný. Významný a vysoce frekventovaný je spoj mezi Mohelnicí a Olomoucí, jež představuje rychlostní silnice R35 směřující od Olomouce na Lipník nad Bečvou, kde se napojuje na dálnici D1 ve směru na Ostravu. Ve směru na Prostějov a Brno se také napojuje na rychlostní silnici R46. Tato silnice tvoří pátevní komunikaci mikroregionu. Mezi komunikace s velkou intenzitou dopravní zátěží patří silnice první třídy I/35, ve směru z Mohelnice na Moravskou Třebovou a také silnice I/44 vedoucí na Zábřeh, Šumperk, Jeseník a Polsko. Důležitou komunikaci tvoří také silnice druhé třídy: silnice II/635 (Mohelnice – Loštice – Palonín), silnice II/444 (Stavenice – Úsov – Medlov – Uničov – Šternberk), silnice II/315 (Úsov – Police – Zábřeh) a silnice II/644 spojující Mohelnici s Líšnicí. Následkem vysoké úrovně intenzity dopravy na některých úsecích je neustálé zhoršování stavu vozovek, a s tím související nárůst investic do jejich oprav. Velká frekventovanost vybraných tahů může také zvyšovat hluchost. Tento fakt nejvíce pociťují obyvatelé, bydlící v bezprostřední blízkosti těchto komunikací a nese s sebou další náklady v podobě protihlukových opatření a také nižší spokojenost těchto obyvatel s životními podmínkami v obcích. V rámci mikroregionu je stav silnic a místních komunikací na rozličné úrovni. Již zmiňované silnice s vysokou úrovní intenzity dopravy jsou ve špatném stavu a potřeba oprav je tak zcela zjevná.

Železniční doprava na území Mohelnicka je vyznačována nízkou hustotou železničních tratí. Nalezneme zde dvě vlakové stanice, jednu ve městě Mohelnice a jednu v obci Moravičany. Obě stanice se nacházejí na trati č. 270, která zabezpečuje železniční dopravu v území. Trať směřuje z České Třebové přes Přerov do Bohumína. Současně je trať dílčí částí III. tranzitního železničního koridoru, který představuje tranzitní spojení mezi Žilinou a Norimberkem. Přestože územím prochází tento významný železniční koridor, na nejbližší rychlíkové stanice narazíme buďto v nedalekém Zábřehu nebo 30 km vzdálené Olomouci. Nedostatek železničních zastávek a jejich následné napojení na rychlíkovou dopravu je řešeno prostřednictvím Integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje.

Území mikroregionu se taktéž potýká se špatným stavem chodníků, nedostatečným množstvím bezbariérových a bezpečnostních prvků pro chodce a cyklisty, problémem je také nedostatečný počet parkovacích ploch. Kapacita parkovacích míst je vzhledem k neustálému nárůstu automobilové dopravy zcela nedostačující a stávající parkovací plochy se často nacházejí na nevhodných místech. Se stále zvyšující se intenzitou dopravy souvisí neustále narůstající nároky na bezpečnost cyklistů i chodců. Bezpečnostní prvky podél některých komunikací buď úplně chybí, jsou v nevyhovujícím stavu či nesplňují podmínky bezpečnosti

a požadavky na bezbariérovost. V tomto směru však dochází neustále k posunu, řada projektů realizovaných jednotlivými obcemi se soustředí na revitalizace center a také na opravy místních komunikací. Město Mohelnice např. v roce 2018 otevřelo nové autobusové nádraží, jehož součástí je i podzemní parkoviště s kapacitou 56 parkovacích míst, desítky parkovacích míst se pak nachází i na povrchu.

Podstatnou část v oblasti dopravní infrastruktury představuje obslužnost hromadnou dopravou. Špatná dostupnost některých obcí má negativní následek při využívání služeb okolních obcí. Největší problém tato skutečnost přináší nezaměstnaným či dojíždějícím obyvatelům. Ti by jinak mohli za prací v okolních obcích dennodenně dojíždět, ale díky nevyhovujícímu stavu hromadné dopravy tuto alternativu nemají. Území Mohelnicka se však s tímto problémem snaží dlouhodobě vypořádat.

5.3.3 Infrastruktura služeb

Pro rozvoj cestovního ruchu je mimo dopravní a sportovní infrastruktury důležitá také rozvinutá infrastruktura služeb, díky které jsou zabezpečovány základní potřeby návštěvníků i obyvatel mikroregionu. Do základních služeb z oblasti cestovního ruchu řadíme ubytování, stravování či služby, jako provoz informačních center. Turistické informační centrum (dále jen TIC) se na území mikroregionu nachází pouze v Mohelnici. Mezi základní služby, které centrum nabízí, patří zejména poskytování turistických informací o místních službách (stravování, ubytování), informacích o pořádaných kulturních, sportovních či společenských akcích v území a s tím související předprodej a rezervace vstupenek, či informace z oblasti historie a památek v území. TIC dále nabízí prodej mapových podkladů, pohlednic či turistických známek, pomoc při vyhledávání dopravních spojů v území či veřejný přístup k internetu. Centrum je také od roku 2019 držitelem certifikátu České centrály cestovního ruchu – CzechTourism.

Ubytovací zařízení

Na území mikroregionu nalezneme rozmanitou nabídku ubytovacích zařízení. Ty jsou koncentrovány zejména na území měst Mohelnice a Loštice. Nalezneme zde jeden kemp, celou řadu penzionů a dvě ubytovny. Nicméně se zde nenachází žádné ubytovací zařízení typu hotel. Využívání penzionů je převážně sezonní, jednotlivé penziony mají vybudovanou síť klientů, především z řad partnerů významných společností, které mají v mikroregionu své sídlo. Z hlediska celkového využívání ubytovacích zařízení v území lze říci, že zde hraje

velkou roli skutečnost, zda se v okolí koná některá z výše uváděných nadregionálních událostí. Celoročně nejvyšší návštěvnost zaznamenává rekreační areál Morava Camp, který nabízí rozmanitou možnost ubytování se širokou škálou volnočasových aktivit za přijatelné ceny. Tabulka č. 2 vyobrazuje rozmístění jednotlivých ubytovacích zařízení v území a jejich doplňkové služby.

Tab. 2 Ubytovací zařízení na území mikroregionu (vlastní zpracování)

Ubytovací zařízení na území mikroregionu			
název	druh	obec/město	ostatní služby
Penzion RESIDENCE	penzion	Mohelnice	Squash, badminton, kuželna, horolezecká stěna, venkovní posezení
Penzion Witch	penzion	Mohelnice	Restaurace
Penzion Marta	penzion	Mohelnice	Venkovní posezení, velké písčoviště pro děti, úschovna kol
Penzion Charlie	penzion	Mohelnice	Venkovní posezení a šachy, bazén, parkování
Penzion zámecké restaurace	penzion	Úsov	Restaurace, venkovní posezení, parkování
Ubytování na starém mlýně	penzion	Mírov	Restaurace, wellness, posezení
Morava Camp	kemp	Mohelnice	Restaurace, venkovní posezení, dopravní hřiště, tenisové kurty, hřiště na plážový volejbal, půjčovna kol a sportovních potřeb
Wellness Apartmány EMPORIO	penzion	Loštice	Wellness
Penzion u Coufalů	penzion	Loštice	Občerstvení
Nad Lékárnou	penzion	Loštice	Venkovní posezení, úschova kol

Stravovací zařízení

Ta jsou na území Mohelnicka koncentrována obdobně, jako v případě ubytovacích zařízení. Největší zastoupení mají tedy ve městech s největším počtem obyvatel. Nalezneme zde velký počet restaurací, kaváren či drobných pohostinství. V jednotlivých obcích pak narazíme na lokální hospůdky s drobným občerstvením, především pro místní obyvatele či projíždějící cyklisty.

5.4 Souhrnné hodnocení předpokladů rozvoje cestovního ruchu

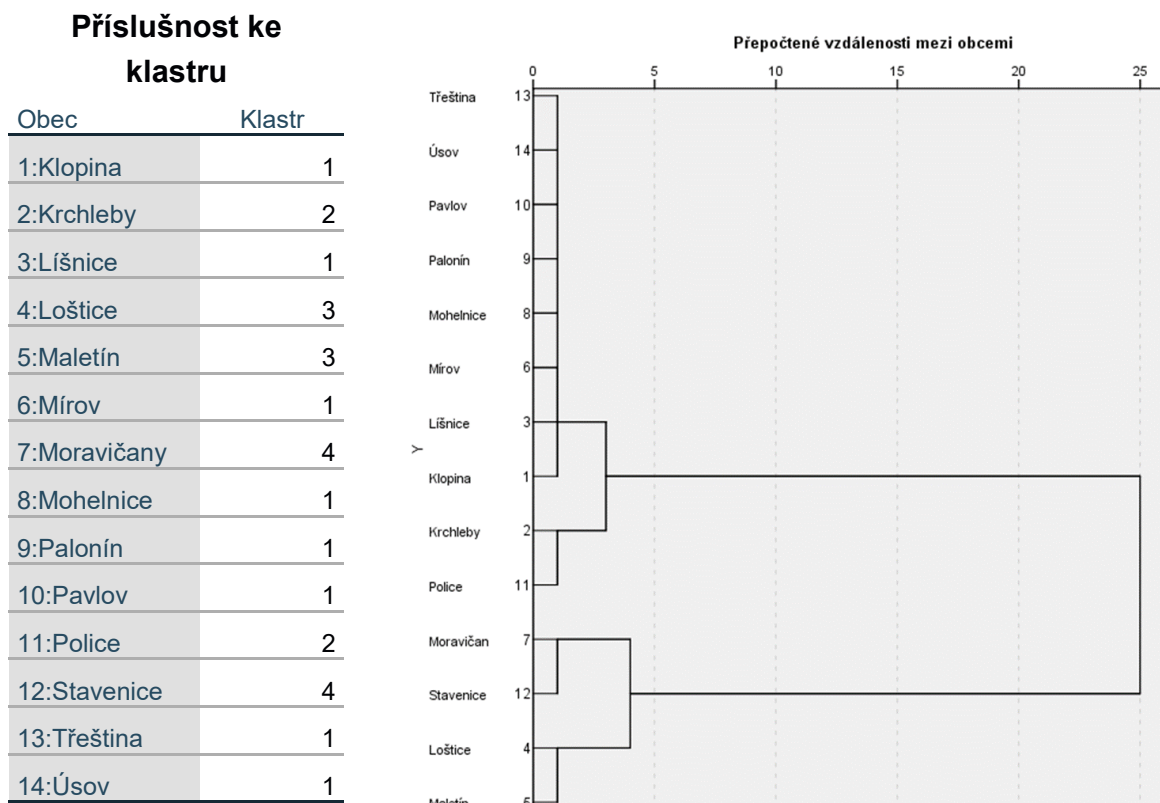
Následující tabulka (Tab. 3) znázorňuje souhrnné hodnocení přírodních, kulturních a společenských předpokladů a taktéž infrastrukturních předpokladů jednotlivých měst a obcí na území Mikroregionu Mohelnicko. Jednotlivé předpoklady jsou vyhodnocovány s využitím hodnotící stupnice od 1 do 5, kdy hodnota 1 reprezentuje nejnižší hodnotu předpokladů a naopak hodnota 5 reprezentuje nevyšší hodnotu stanovených předpokladů (čím vyšší atraktivita, tím vyšší hodnota pro daný předpoklad). Závěrem tohoto hodnocení je provedení skupovací analýzy prostřednictvím Wardovy metody, zřetelně poukazující na to, které obce jsou si na základě jednotlivých předpokladů podobné a naopak.

Tab. 3 Hodnocení předpokladů rozvoje

OBEC	Přírodní předpoklady	Kulturní a společenské předpoklady	Infrastrukturní předpoklady	Celkový počet bodů
Klopina	2	3	3	8
Krchleby	1	2	1	4
Líšnice	2	2	1	5
Loštice	4	5	5	14
Maletín	3	2	1	6
Mírov	2	3	4	9
Moravičany	5	2	3	10
Mohelnice	2	5	5	12
Palonín	2	2	2	6
Pavlov	2	3	1	6
Police	1	2	1	4
Stavenice	5	2	1	8
Třeština	2	2	2	6
Úsov	2	5	4	11

Přírodní předpoklady

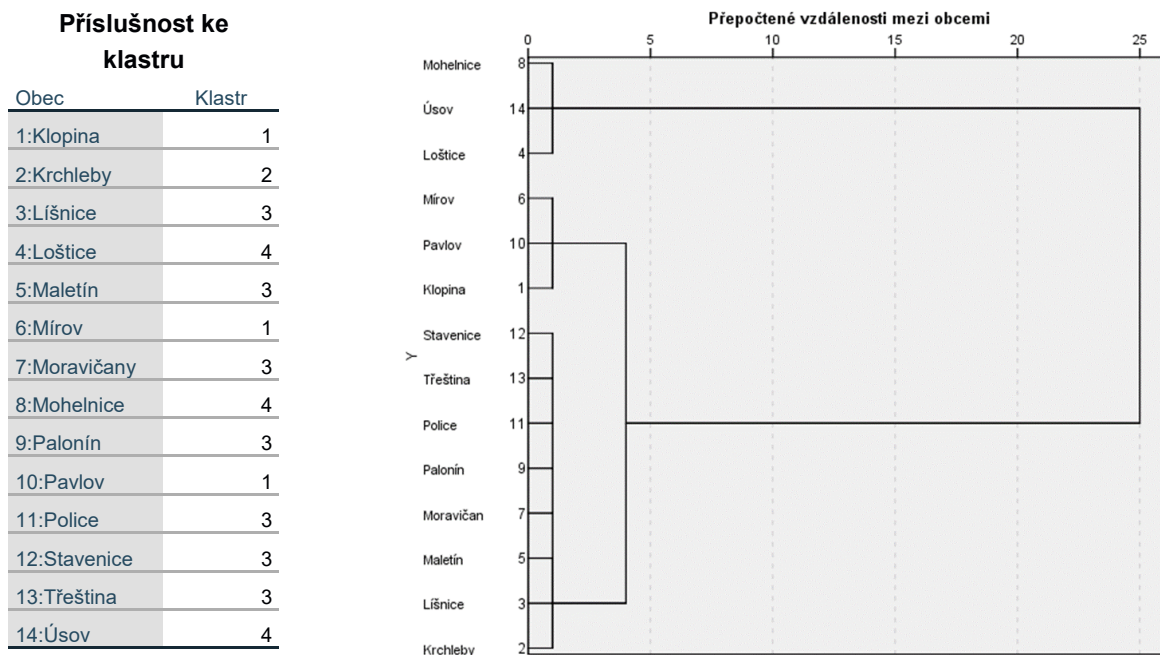
Z hlediska seskupovací analýzy hodnocení přírodních předpokladů můžeme vidět, že největší potenciál mají obce Moravičany a Stavenice a vytvářejí spolu klastr č. 4. Tento fakt je zapříčiněn tím, že na území obcí Moravičany a Stavenice se nachází velké množství přírodních rezervací. Naopak do kategorie obcí a měst s nejmenším potenciálem, v rámci hodnocení přírodních předpokladů, řadíme obce Police a Krchleby utvářející klastr č. 2.

Obr. 4 Přírodní předpoklady výstup SPSS (vlastní zpracování)

Kulturní a společenské předpoklady

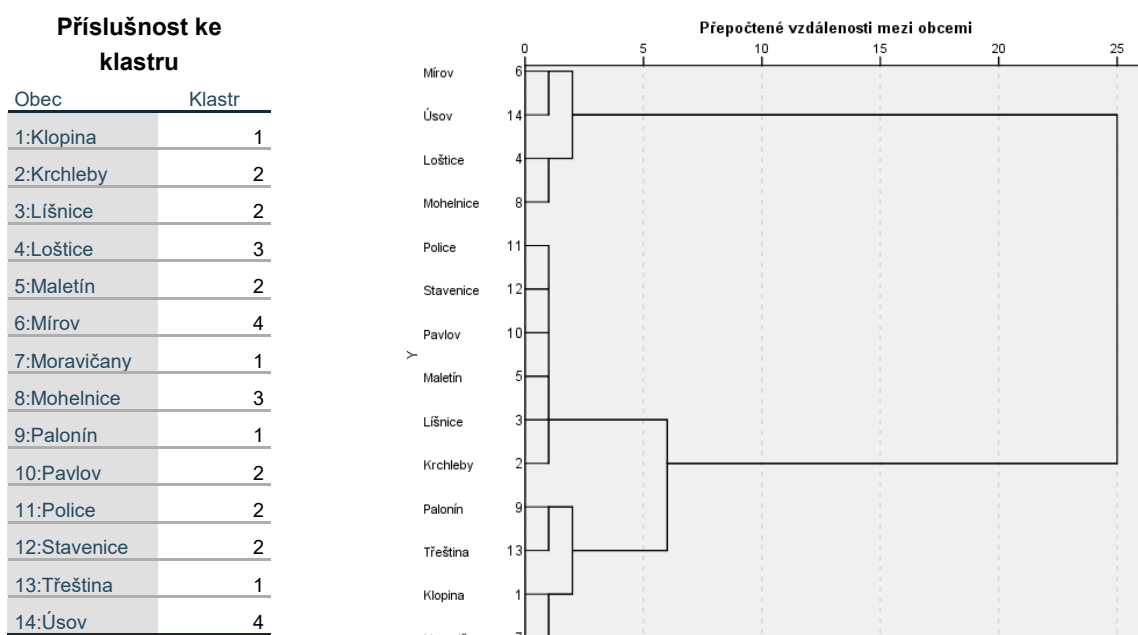
Co se týče kulturních a společenských předpokladů, tak skupina obcí reprezentující klastr č. 4 – tedy město Loštice, Mohelnice a Úsov vykazují nejvyšší hodnotu tohoto potenciálu. Ve městech se nachází značný počet historických památek a paměťových institucí udržujících historii regionu, ve městech se taktéž koná řada kulturních a společenských událostí. Do kategorie obcí se průměrným potenciálem řadíme obce utvářející klastr č. 1 – tedy Klopina, Mírov a Pavlov. Nejmenší potenciál z hlediska těchto předpokladů, představuje klastr č. 2, do něhož byla na základě seskupovací analýzy zařazena obec Krchleby.

Obr. 5 Kulturní a společenské předpoklady výstup SPSS (vlastní zpracování)

Infrastrukturní předpoklady

Do skupiny s největším potenciálem z hlediska těchto předpokladů řadíme seskupení klastru č. 3, jež tvoří města Loštice a Mohehnice. V území měst se nachází větší počet ubytovacích zařízení a tyto města jsou taktéž dobře přístupná z hlediska dopravní dostupnosti. Do kategorie obcí a měst s nejmenším potenciálem, v rámci tohoto hodnocení, řadíme obce seskupené do klastru č. 2

Obr. 6 Infrastrukturní předpoklady výstup SPSS (vlastní zpracování)

Souhrnné zhodnocení předpokladů

Souhrnné hodnocení předpokladů rozvoje cestovního ruchu bylo inovováno na základě kvalitativních aspektů. Hodnocení v tabulce č. 3 bylo porovnáváno s Atlasem krajiny České republiky, přičemž při srovnání bylo dosaženo podobných výsledků. Pro srovnání byla konkrétně použita mapa č. 261 - Celkový potenciál cestovního ruchu, jejímž autorem je RNDr. Jan Bína CSc. (Hrnčiarová, Mackovčín a Zvara, 2009, s. 301) Jak je vyobrazeno v tabulce č. 4 – nejvyššího potenciálu, z hlediska souhrnného hodnocení předpokladů cestovního ruchu, dosahují města Loštice, Mohelnice a Úsov. Poměrně dobře si stojí i obce Moravičany, Mírov, Klopina a Stavenice. Nejmenší potenciál mají, v rámci celkového hodnocení, naopak obce Krchleby a Police.

Tab. 4 Souhrnné hodnocení

OBEC	HODNOCENÍ
Loštice	14
Mohelnice	12
Úsov	11
Moravičany	10
Mírov	9
Klopina	8
Stavenice	8
Maletín	6
Palonín	6
Pavlov	6
Třeština	6
Líšnice	5
Krchleby	4
Police	4

5.5 SWOT ANALÝZA

V návaznosti této diplomové práce na předcházející bakalářskou práci s názvem **Strategie rozvoje cestovního ruchu v Mikroregionu Mohelnicko**, je tato kapitola částečně převzata. Hlavním důvodem je, že v bakalářské práci byla pozornost věnována zejména stanovení SWOT analýzy a určení komplexní strategie rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu. Diplomová práce bakalářskou práci doplňuje a dále rozvíjí. Prostřednictvím SWOT analýzy jsou prezentovány slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby, které byly převzaty

z bakalářské práce. Ty jsou následně zaktualizovány a doplněny na základě primárních a sekundárních zdrojů a aktuální situace.

Silné stránky

- *„Dobrá dopravní poloha i dostupnost mikroregionu (rychlostní silnice R35)*
- *Poloha mikroregionu v oblasti Hané a Zábřežské vrchoviny*
- *Krásné přírodní prostředí a mnoho přírodních zajímavostí, oblast CHKO Litovelské Pomoraví a velký počet menších přírodních rezervací*
- *Příhodné podmínky pro rozvoj cyklostezek a velký počet již existujících cyklotras*
- *Rodiště významného malíře Stanislav Lolka a památník Adolfa Kašpara*
- *Historické památky a bohaté kulturní vyžití*
- *Pořádání řady kulturních či jiných akcí v obcích mikroregionu*
- *Konání významných akcí jako Fingers Up a Mohelnický dostavník*
- *Blízkost většího města zabezpečujícího klíčové služby*
- *Přítomnost velkých i středních podniků (Hella, Siemens, Best)*
- *Zapojení subjektů do projektu Olomouc region card*
- *Tradiční výroba tvarůžků v Lošticích a výroba müsli v Klopíně*
- *Dobře zpracované a přehledné webové stránky mikroregionu*
- *Vydávání informačního zpravodaje*
- *Dobré podmínky finanční spolupráce obcí“ (Langová, 2017, s. 45)*
- *Velký počet paměťových institucí udržujících historii regionu (muzea a minimuzea)*
- *Tvorba asociačních produktů*

Slabé stránky

- *„Region se nachází mimo hlavní turistické oblasti*
- *Nízké povědomí občanů jednotlivých obcí o potenciálu mikroregionu v oblasti CR*
- *Propagace mikroregionu v oblasti cestovního ruchu je na nedostatečné úrovni*
- *Nepřítomnost destinačního managementu*

- *Region nemá vytvořenou žádnou oficiální regionální značku pro produkty*
- *Nedostatečné využití potenciálu, který mikroregion nabízí*
- *Ubytovací a stravovací zařízení jsou na nižší úrovni*
- *Krátkodobé a spíše sezonní pobyty*
- *Chybí ubytovací zařízení typu hotel*
- *Dopravní obslužnost jednotlivých obcí je na špatné úrovni*
- *Rychlíkové stanice jen v Olomouci a Zábřehu*
- *Nedostatek parkovacích míst a špatný stav chodníků“ (Langová, 2017, s. 46)*

Příležitosti

- *„Využití přírodního prostředí pro rozvoj CR*
- *Otevřené možnosti v rámci zimní turistiky (např. vybudování běžkařské trati)*
- *Dobré podmínky pro rozvoj cyklo dopravy, pěší turistiky, rybolovu*
- *Budování sítě naučných stezek v území*
- *Rozvoj poznávací turistiky a agroturistiky (zemědělské objekty)*
- *Všeobecně rostoucí zájem o venkovskou turistiku*
- *Zvýšení propagace CR v mikroregionu*
- *Tvorba propagačních materiálů*
- *Prostor pro zlepšení v oblasti ubytovacích a stravovacích zařízeních*
- *Využití potenciálu výroby tvarůžků v oblasti rozvoje CR*
- *Zvýšení počtu zapojených subjektů do projektu Olomouc region card*
- *Vytvoření oficiální regionální značky pro produkty“ (Langová, 2017, s. 47)*
- *Využití potenciálu sousedních zemí, např. Polska jako cílových skupin návštěvníků*
- *Existence potenciálu trendu informačních technologií pro zatraktivnění území*
- *Využití potenciálu trendu udržitelného rozvoje a trendu vzdělávání*
- *Využití ESI fondů pro rozvoj venkovských oblastí*

- Existence krajských dotačních příležitostí pro rozvoj venkovské turistiky

Hrozby

- *„Omezené finančních prostředky pro rozvoj CR v území*
- *Zhoršování stávajícího stavu životního prostředí*
- *Odchod mladých a vzdělaných lidí z mikroregionu za práci do velkých měst*
- *Narušení vztahů mezi občany a jejich nezájem o dění v obcích*
- *Nedostatečná podpora a obavy občanů z turistického ruchu*
- *Nezájem místních podnikatelů o spolupráci na rozvoji CR*
- *Snižující se zájem o historii a tradice*
- *Nízká návštěvnost na pořádaných akcích*
- *Stále zkracující se délky pobytů*
- *Možnost rizika záplav na řece Moravě“ (Langová, 2017, s. 47)*
- *Návrh vyčlenění Programu rozvoje venkova mimo politiku soudržnosti v programovém období 2021–2027*

6 ANALÝZA ROZHOVORŮ S VYBRANÝMI KLÍČOVÝMI AKTÉRY

Stěžejní část této práce představuje realizace semistrukturovaných rozhovorů s vybranými klíčovými aktéry a stakeholdery, kteří jakkoliv participují na rozvoji cestovního ruchu na území mikroregionu Mohelnicko. Tato metoda byla vybrána především s ohledem na potřebu zjištění specifických informací a získání komplexního pohledu na analyzovaný problém. Také se jedná o mnohem osobitější formu komunikace, jejíž předpoklady vytváří „face to face“ kontakt s daným aktérem a následné vytvoření příhodných podmínek pro zodpovězení stanovených otázek. Závěrem je nutno uvést, že primární výhodou těchto rozhovorů spočívá v existenci prostoru pro kladení doplňujících otázek ze strany tazatele a také v možnosti projevení subjektivního názoru ze strany respondentů.

Pro analýzu současného stavu a potřeb v oblasti cestovního ruchu bylo v první řadě klíčové správné formulování a sestavení otázek rozhovoru. Z celkového počtu 6 oslovených aktérů a stakeholderů, se 3 z nich rozhodli na rozhovorech podílet. Semistrukturované rozhovory byly prováděny v průběhu měsíců září až listopad 2018 a vždy jim předcházela telefonická a emailová komunikace, ze které vzešly následné termíny osobních setkání. Rozhovor poskytl následující aktéři:

- Mgr. Jitka Macháčková – manažerka Mikroregionu Mohelnicko
- Ing. Adéla Klášová – manažerka MAS Mohelnicko
- Jana Kubíčková – místostarostka města Mohelnice a předsedkyně mikroregionu

Účastníci rozhovorů byli voleni jak s ohledem na jejich pozici v Mikroregionu Mohelnicko, tak s ohledem na jejich možnost ovlivnit stav a vývoj cestovního ruchu v území. Osloveni byli jak zástupci z oblasti veřejného sektoru, tak z oblasti soukromé sféry, ti se však do rozhovorů nezapojili.

S cílem zjištění současného stavu a rozvojových potřeb cestovního ruchu na území mikroregionu bylo pro potřeby realizace semistrukturovaných rozhovorů sestaveno celkově 9 otázek. Úvodní otázka rozhovoru byla koncipována na bázi zhodnocení území mikroregionu a jeho jedinečnosti ve vztahu k cestovnímu ruchu. Druhá otázka se soustředila na identifikaci klíčových aktérů v území a jejich hlavní roli. Třetí, významná otázka, se orientovala na identifikaci hlavních trendů z oblasti cestovního ruchu. Stěžejní otázku představovala také otázka číslo čtyři, která se zaměřovala na zjištění konkrétního způsobu, jakým se zvolení

aktéři podílejí na rozvoji cestovního ruchu v dané lokalitě. Další otázky se pak dále soustředily na zjištění zkušeností s realizací projektů z veřejných prostředků a zhodnocení spolupráce s poskytovatelem finanční podpory, zejména Olomouckým krajem. Důležité také bylo stanovení potřeb jednotlivých aktérů z hlediska organizace projektové činnosti. Předposlední otázka se orientovala na zjištění cílových skupin cestovního ruchu a způsob, jakým tyto skupiny do území přilákat. Poslední otázka byla koncipována na identifikaci a zhodnocení současných problémů a výzev v oblasti cestovního ruchu.

6.1 Vyhodnocení rozhovorů

1. *Zhodnoťte přednosti území mikroregionu Mohelnicko ve vztahu k cestovnímu ruchu. V čem podle Vás spočívá jedinečnost uvedeného území z hlediska oblasti cestovního ruchu?*

Oslovení aktéři a stakeholdeři se ve většině případů shodli na skutečnosti, že území mikroregionu Mohelnicko je výjimečné především svou unikátní polohou v tzv. Mohelnické brázdě, v těsné blízkosti Litovelského Pomoraví z jedné strany, a z druhé strany v blízkosti pohoří Jeseníků. Dále respondenti často poukazovali na skutečnost, že je zde velké množství jedinečných atraktivních míst rozložených na relativně malém území. Jmenovány byly například Lovecko-lesnické muzeum Úsov, pohádkový hrad Bouzov či Loštice s tradičními tvarůžky.

„Mikroregion sám o sobě ukryvá řadu turistických atraktivit nadregionálního významu.“
(manažerka Mikroregionu Mohelnicko)

2. *Uveďte, koho považujete za klíčové aktéry v oblasti cestovního ruchu na území Mohelnicka, vykreslete, v čem spočívá jejich význam a hlavní role.*

Nejčastější odpovědí aktérů a stakeholderů je, že významnými aktéry cestovního ruchu na území mikroregionu jsou zejména jednotlivé obce mikroregionu, Mikroregion Mohelnicko, TIC Mohelnice, podnikatelé v oblasti cestovního ruchu a provozovatelé památek. Respondenti se také shodují, že význam výše uvedených aktérů a jejich hlavní role spočívá především v propagaci a prezentaci mikroregionu, pořádání atraktivních akcí, v budování a rozvoji infrastruktury cestovního ruchu.

„Obce mikroregionu např. renovují památky, obnovují historické odkazy a snaží se je prezentovat a předávat veřejnosti. Mikroregion pomáhá obcím se získáváním financí, připravuje a vydává propagační materiály, zajišťuje propagaci na sociálních sítích, veletrzích, akcích.“ (manažerka Mikroregionu Mohelnicko)

3. Představte, jaké jsou podle Vás hlavní trendy z hlediska cestovního ruchu ve vaší obci či na území Mohelnicka, popř. jakým způsobem jsou realizovány?

Mezi hlavní trendy z hlediska cestovního ruchu patří dle aktérů a stakeholderů zejména turistika a cykloturistika, jinými slovy aktivní trávení volného času s rodinou. Manažerka mikroregionu Mohelnicko podotýká, že v mikroregionu je realizována řada dlouhodobějších projektů k přizpůsobení místních zajímavostí rodinám s dětmi. Zmiňuje např. herní prvky, herní kupony či dětské soutěže spojené s poznáváním.

„Domnívám se, že hlavními trendy z hlediska cestovního ruchu jsou zejména příklady dobré praxe spřátelených obcí, citlivá modernizace vesnického rázu v žádoucí současnou podobu, uplatňování environmentálního přístupu, respekt k přírodě a tradičnímu rázu, snaha realizovat kvalitní akce napříč věkovou strukturou, zapojení místních aktérů.“ (manažerka MAS Mohelnicko)

4. Identifikujte, jakým konkrétním způsobem jste se podílel/la na rozvoji cestovního ruchu na území mikroregionu během posledních dvou let?

Respondenti zde uvedli zejména svou participaci na tvorbě propagačních materiálů a realizaci různorodých akcí, směřujících k rozvoji cestovního ruchu na území mikroregionu. Dále je zde uváděna spolupráce s okolními mikroregiony a rozvoj turistiky a cykloturistiky.

„Jsem velkým propagátorem cyklostezek a cyklotras. V loňském roce jich bylo vybudováno hned několik, např. z Loštic do Palonína, což je zásluha vážených starostek obcí. Nyní pracujeme na další nové cyklostezce. Také spolupracujeme se sousedními mikroregiony – Moravskotřebovsko, Jevíčko a Zábřezsko, a tím propagujeme náš mikroregion.“ (místostarostka města Mohelnice a předsedkyně mikroregionu)

Manažerka MAS Mohelnicko uvádí, že mezi její hlavní aktivity v rámci rozvoje cestovního ruchu patřila zejména spolupráce na tvorbě propagačních materiálů, realizace nápadů, myšlenek a akcí, které jsou v souladu s metodou LEADER a s komunitně vedeným místním rozvojem.

5. *Zhodnoťte, jaké jsou Vaše zkušenosti s realizací projektů v oblasti cestovního ruchu financované z veřejných prostředků v programovém období 2014-2020.*

S realizací projektu z oblasti cestovního ruchu mají respondenti dalekosáhlé zkušenosti, kdy velká část těchto projektů získala podporu z veřejných prostředků. Zajímavý pohled na financování projektů z veřejných prostředků poskytla manažerka MAS, jež se domnívá, že oproti minulému programovému období se poněkud změnila většinová politika podpory, kdy v období 2014–2020 není cestovní ruch například v porovnání se sociálními službami prvořadým cílem podpory EU. Nicméně uvádí, že se tento trend stabilizuje prostředky krajských a národních dotací.

„V posledních letech jsme využívali krajské, národní i evropské prostředky na spolufinancování rozvojových projektů mikroregionu. Dotační prostředky jsou bezesporu důležitým prvkem, bez něhož by se zdaleka nedaly realizovat projekty v takovém rozsahu. Nevýhodou je složitější administrativní spojení s realizací těchto projektů, ale v tomto právě spočívá výhoda spolupráce obcí v rámci mikroregionu, kde je vytvořeno zázemí s dostatečnými kapacitami pro zajištění této administrace.“ (manažerka Mikroregionu Mohelnicko)

6. *Proveďte hodnocení dosavadní spolupráce a podpory cestovního ruchu na území mikroregionu ze strany Olomouckého kraje.*

Aktéři a stakeholdeři hodnotí dosavadní spolupráci s krajem velmi kladně, v případě předložených žádostí o podporu jim bylo z velké části vyhověno. Respondenti si také pochvalují obsahovou náplň dotačních titulů a fungování systému Portál pro občany, jehož prostřednictvím se podávají dotační žádosti. Manažerka mikroregionu uvádí, že se jedná zejména o administrativně jednodušší projekty, s ohledem na skutečnost, že Olomoucký kraj má zájem o podporu zajímavých projektů pro rozvoj cestovního ruchu v různých lokalitách. Celkově spolupráci hodnotí velmi pozitivně.

„Vynikající a komplexní obsahová náplň dotačních titulů, erudovaní, ochotní zaměstnanci, jednoduchý, intuitivní Portál pro občany, pomocí kterého se podává žádost o podporu.“ (manažerka MAS Mohelnicko)

7. *Představte své potřeby z hlediska organizace projektové činnosti v oblasti cestovního ruchu na území mikroregionu.*

Co se týče potřeb z hlediska organizace projektové činnosti, tak respondenti se domnívají, že tyto potřeby jsou z velké části pokryty. Manažerka MAS uvádí, že z hlediska této organizace hraje důležitou roli Svazek obcí mikroregionu Mohelnicko a MAS Mohelnicko. Dodává, že zaměstnanci usilují o ucelený, logicky navazující soubor činností, které zahrnuje projektová problematika od zrodu projektového záměru, přes jeho realizaci až po finanční vyúčtování.

„Za dobu existence mikroregionu a mého působení na pozici manažerky se nám podařilo vytvořit síť kontaktů a využíváme místních kapacit, v čemž spatřuji velké plus. Spolupracujeme s místními fotografy, kameramany, ilustrátory a grafiky, vydavateli a hlavně zajímavými lidmi, kteří nám poskytují informace a historické souvislosti, které pak využíváme při realizaci projektů. Další významnou aktivitou je spolupráce se studenty.“ (manažerka Mikroregionu Mohelnicko)

8. *Identifikujte cílové skupiny cestovního ruchu na území Mohelnicka a uveďte, jakým způsobem se tyto skupiny snažíte do území přilákat.*

V odpovědi na tuto otázku se aktéři a stakeholdeři shodují a udávají zejména cykloturisty, pěší turisty, zájemce o historické zajímavosti či rodiny s dětmi. Manažerka MAS zmiňuje, že veškeré turistické atrakce/akce jsou koncipovány s maximálním ohledem na široký interval věku účastníků. Nicméně dodává, že se tato skutečnost odvíjí zejména od charakteru dané akce.

„Mezi cílové skupiny určitě patří rodiny s dětmi, milovníci cykloturistiky i pěší turistiky. Hlavním lákadlem je právě budování nových cyklostezek a cyklotras, nových naučných stezek, různých sportovišť. Máme také již tradiční kulturní akce jako je Mohelnický dostavník, hudební festival pro mladší generaci Fingers Up, Mohelnické kulturní léto a v neposlední řadě i Den mikroregionu.“ (místostarostka města Mohelnice a předsedkyně mikroregionu)

9. *Zhodnoťte a popište současné problémy a výzvy v oblasti rozvoje cestovního ruchu na území Mohelnicka.*

Respondenti za nejčastější problémy považují nedostatečný počet výzev zaměřených na podporu cestovního ruchu, stále nedostatečnou míru propagace, nízkou míru kooperace mezi TIC a mikroregionem či slabé vazby místních obyvatel na region a jeho historii. Manažerka MAS uvádí, že nejčastějším problémem je složitě řešené potíže vyskytující se na malých obcích především v otázkách povinností výkonu veřejné správy/samosprávy, vybavenost infrastrukturou a s tím související kvalita života v obcích.

„Mělo by být daleko více projektů zaměřených na propagaci našeho regionu, například formou katalogů, sociálních sítí, turistických map či cyklomap.“ (místostarostka města Mohelnice a předsedkyně mikroregionu)

Největší výzvy pak aktéři a stakeholdeři shledávají v propojení místních aktérů při rozvoji a propagaci regionu, propagaci místních zajímavostí ve formě vydávání propagačních materiálů. Za důležité také považují posilování sounáležitosti obyvatel s jejich regionem.

„Výzvy vidím zejména ve větší logické návaznosti a propojení turistických cílů/akcí, dále ve větší míře propagace, realizaci akcí přesahujících území regionu, spolupráci s jinými kraji, přeshraniční spolupráci či ve využívání aktuálních dotačních možností s ohledem na naše potřeby.“ (manažerka MAS Mohelnicko)

6.2 Zhodnocení rozhovoru s aktéry a stakeholdery

Realizace semistrukturovaných rozhovorů potvrdila, že území Mikroregionu Mohelnicko je atraktivní lokalitou, jež skýtá vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Oslovení aktéři a stakeholdeři poukazovali nejen na unikátní polohu mikroregionu, ale zejména na skutečnost, že se na relativně malém území nachází velké množství jedinečných atraktivit.

Respondenti se také shodli na tom, že klíčovými aktéry cestovního ruchu na území mikroregionu jsou zejména jednotlivé obce mikroregionu, Mikroregion Mohelnicko, TIC Mohelnice, dále podnikatelé v oblasti cestovního ruchu a v neposlední řadě provozovatelé památek. Hlavní trendy cestovního ruchu spatřují respondenti především v rozvoji turistiky a cykloturistiky, zaměřené na trávení volného času s rodinou. Jako stěžejní cílové skupiny tedy rovněž zmiňují cykloturisty, pěší turisty a rodiny s dětmi, dále také zájemce o historické zajímavosti. Komplexně lze říci, že cílovými skupinami cestovního ruchu na území Mohelnicka jsou lidé napříč všemi věkovými kategoriemi.

Na závěr semistrukturovaných rozhovorů bylo poukázáno hned na několik problémů, se kterými se respondenti v oblasti cestovního ruchu potýkají, a které mají za následek jeho nedostatečný rozvoj. Rovněž byly identifikovány výzvy v oblasti cestovního ruchu, které respondenti shledávají zejména v propojení činností místních aktérů a propagaci místních zajímavostí např. ve formě vydávání propagačních materiálů. Závěrem účastníci dodávají, že je taktéž nutné zaměřit se na posilování sounáležitosti obyvatel s jejich regionem. Předpokladů a příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu je na území mikroregionu celá řada, jen je stěžejní jejich správné a včasné uchopení.

7 NÁVRHY PROJEKTŮ PODPORY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU

Obsah poslední kapitoly práce představují návrhy projektů, jejichž hlavním cílem by mělo být pozvednutí úrovně cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko. Jednotlivé podbody této kapitoly zahrnují popis a cíle projektů, potřebnost a návaznost na strategické dokumenty v oblasti cestovního ruchu, propagaci, harmonogram, zdroje financování a v neposlední řadě také rizikovou analýzu. Předkládané projekty jsou stanoveny na základě zjištěných informací, provedených rozhovorů a taktéž vychází z reálných potřeb a dlouhodobé spolupráce s Mikroregionem Mohelnicko. S ohledem na různá vývojová stadia projektu a na skutečnost, že některé tyto fáze projektu již byly fakticky realizovány, jsou projekty popisovány v minulém a přítomném čase. Již proběhla administrace projektových žádostí ze strany řídicích orgánů a v současné době dochází k plnění aktivit uváděných v žádostech o dotaci.

7.1 Naučná stezka lišky Bystroušky

Původní stav

Mikroregion v roce 2007 realizoval projekt podpořený dotací z POV Olomouckého kraje, jehož součástí bylo vybudování Naučné stezky lišky Bystroušky. Liška Bystrouška je spjata s místním regionem. Původní autor lišky Bystroušky akademický malíř a myslivec Stanislav Lolek (1873-1936) se narodil v Paloníně nedaleko Loštic. V srpnu roku 1889 nastoupil do Veselí u Mohelnice na předškolní lesnickou praxi. Zde jej učil revírník Gustav Kořínek základům myslivosti a vyprávěl mu veselé příhody o nezbedné lišce, jež se údajně přihodily na střítežské myslivně. Vyprávění inspirovalo Lolka k vytvoření souboru kreseb, které se později staly podkladem spisovateli Rudolfu Těsnohlídkovi pro literární zpracování. Texty s ilustracemi nejprve vycházely na pokračování v Lidových novinách. Díky značné oblíbenosti u čtenářů následovalo i mnoho knižních vydání Lišky Bystroušky. Příhody lišky Bystroušky zapůsobily na hudebního skladatele Leoše Janáčka tak, že zkomponoval stejnojmennou operu, které se dodnes dostává světového ohlasu.

Motiv lišky Bystroušky zůstává dodnes v regionu nezapomenut a prolíná se do běžného života. V Lošticích lze navštívit Kavárnu galerii U Lišky Bystroušky, jejíž interiér zdobí ilustrace a kresby příběhů lišky Bystroušky. Kavárna nejenže sousedí přímo s prodejnou olomouckých tvarůžků, ale sama je známá svojí výrobou originální tvarůžkové zmrzliny.

Lišku zpodobňuje ve svých dílech i loštický řezbář a umělec Jaroslav Beneš, jehož každoroční vánoční výstava dřevěného vyřezávaného betlému je známá v širokém okolí.

Liška Bystrouška je častým námětem tvoření dětských zájmových kroužků, školních družin, škol a školek. Bystrouška je dětem blízká, tvoří ji z keramiky, na konci roku 2018 byla motivem výtvarné kreslené soutěže.

Naučná stezka lišky Bystroušky vede, s výjimkou několika set metrů, klidnými polními a lesními cestami. Celková délka stezky je 23 km, přičemž se jedná o uzavřený okruh, kdy výchozím i cílovým bodem jsou Loštice. Stezka je vhodná především pro pěší túry, zvládnout ji mohou také zdatnější cyklisté. Stezka využívá běžné turistické značení, po většině své délky kopíruje červenou turistickou značku. Dominantou mnoha výhledů do krajiny je romantický hrad Bouzov. Stezka je osazena **5 informačními panely** a dvěma reliéfy věnovanými Stanislavu Lolkovi a jeho lišce Bystroušce. Stojany jsou dřevěné, o celkové výšce 2,3 m, opatřené stříškou z dřevěných šindelů, nohy jsou zabetonované do země. Do dřevěného stojanu je vsazena plastová tabule s informacemi o přírodních a historických zajímavostech, mapou a fotografiemi.

Stezka nabízí řadu možných variací, zkrácené trasy uzpůsobené pro děti, pro cyklisty, uzavřený okruh, procházku spojenou s návratem autobusem. Možností je celá řada.

V nejzápadnějším bodě stezky (na červené turistické značce) dojdou turisté uprostřed lesa k dodnes stojící myslivně na Stríteži. Myslivna je v majetku města Mohelnice a v současnosti ji využívají a starají se o ni lesáci z organizace Lesy Města Mohelnice. U myslivny je volně přístupné posezení. Zajímavostí je, že stezka kousek od myslivny směrem k Pavlovu jde souběžně s křížovou cestou se 14 zastaveními, která jsou vystavěna z maletínského pískovce.

Shrnutí stavu naučné stezky před realizací projektu:

- využívá stávajícího turistického značení,
- tvoří ji 5 informačních panelů s původními tabulemi z roku 2007,
- neexistují propagační materiály.

7.1.1 Popis a cíl projektu

Cílem projektu je podpořit atraktivitu regionu pro návštěvníky a turisty. Dále je cílem posílit sounáležitost obyvatel s jejich regionem a podpořit zapojení obyvatel do komunitního života

v regionu. Projekt čerpá z místního historického bohatství, upozorňuje na významného místního rodáka Stanislava Lolka a přívětivou formou přístupnou všem generacím zviditelňuje jeho odkaz.

Prostředkem k dosažení cíle je řada souvisejících aktivit, z nichž dílčí částí je realizace předkládaného projektu, jenž zahrnuje obnovu Naučné stezky lišky Bystroušky a pořízení propagačních materiálů.

7.1.2 Aktivity projektu

První aktivitou projektu je **obnova** Naučné stezky lišky Bystroušky. Tato aktivita obnáší:

- rozšíření naučné stezky o nové trasy,
- renovace 5 stávajících velkých informačních panelů,
- pořízení 5 nových velkých informačních panelů – v Líšnici, Pavlově, na Stříteži a dalších zajímavých místech, kterými stezka vede, jako je Obersko a Rodlen,
- textace informačních panelů.

V rámci první aktivity je připraveno celkově pět nových okruhů, z toho tři trasy jsou speciálně pro dětské návštěvníky a jsou značeny liščími tlapkami. Všechny okruhy také dostaly nové pojmenování.

Stávající okruh nově nazvaný **Trasa pro zdatné lišky** vede přes Loštice – Žádlovice – Svinov – Střítež – Veselí – Doly – Loštice je dlouhý 23 km a zahrnuje šest informačních panelů.

První nový okruh s názvem **Trasa pro zvidavé lišky vede** přes Loštice – Žádlovice – Svinov – Střítež – Veselí – Obersko – Rodlen – Loštice a je dlouhý okolo 22 km. Úvodní část trasy kopíruje první okruh, z Veselí však nově zavede návštěvníky k přírodním zajímavostem Obersku – archeologickému nalezišti a k Rodlenu – přírodní rezervaci. Dále do Vlčic k vodní elektrárně a zpět kolem lomu a koupaliště do Loštic. Na trase se nachází celkem sedm informačních panelů.

Další nový okruh nazvaný **Trasa pro lišky pohodáře** vede přes Loštice – Žádlovice – Svinov – Střítež – Veselí – Pavlov – Loštice a jeho délka je 15 km. Úvodní část opět kopíruje první okruh, z Veselí pokračuje kolem rybníka polní cestou do Pavlova a odtud kolem dětského hřiště, polní cestou do žádlovického parku přes kopec, kde stávala rozhledna Hvězda, schází k rybníkům a vrací se zpět do Loštic. Na cestě je celkem pět informačních panelů.

První nová dětská trasa nazvaná **Vandr s Bystrouškou a Tvarůžkem** vede z Loštic do Líšnice a zpátky přes žádlovický park, je nenáročná a měří 9 km. Druhá trasa s názvem **Po stopách lišky Bystroušky** vede z Veselí na Strítež a zpátky přes Kravský žleb, kde liška Bystrouška a její družky skutečně žily a žijí, a končí opět ve Veselí. Tato trasa je dlouhá 7 km. Třetí trasa vede lesem okolo strítežské hájenky, měří 5 km a je nazvaná **Lesem křížem krážem**.

Souvisejícím počinem je také renovace stávajících pěti informačních panelů a vytvoření a instalace pěti nových informačních panelů v Líšnici, Pavlově, na Stríteži, na Obersku a Roldlenu. Panely mají nový vzhled a popisují zajímavosti spjaté s daným místem a samozřejmě také s liškou Bystrouškou. Několik panelů je opatřeno fotopointem v podobě lišky, kde se mohou děti vyfotit a na chvíli vžít do jejího příběhu. Grafická podoba panelů vznikla ve spolupráci s místní grafičkou.

Obr. 7 Grafický náhled informačního panelu

Druhou aktivitou projektu je **propagace** Naučné stezky lišky Bystroušky. Tato aktivita obnáší pořízení série propagačních materiálů, jež jsou dále rozepsány v kapitole 7.1.5 Propagace.

7.1.3 Cílová skupina

Cílovou skupinu, na kterou se projekt soustředí, představují jednak místní obyvatelé všech věkových kategorií a jednak návštěvníci a turisté taktéž všech věkových kategorií.

Místní obyvatelé všech věkových kategorií

Složení: děti, mládež, dospělí, senioři, jejichž domovem je region Mohelnicko

Potřeby:

- aktivní trávení volného času ve svém blízkém okolí,
- trávení volného času se svojí rodinou zdravým stylem,
- posílení sounáležitosti s domovským regionem.

Vazba projektu na potřeby cílové skupiny: Naučná stezka nabízí aktivní trávení volného času v přírodě, řadu možných variací, zkrácené trasy, uzpůsobení pro děti či pro cyklisty. Projekt dále posiluje sounáležitost obyvatel s jejich regionem a podporuje zapojení obyvatel do komunitního života v regionu.

Návštěvníci a turisté všech věkových kategorií

Složení: děti, mládež, dospělí, senioři, kteří navštíví region Mohelnicko

Potřeby:

- trávení volného času se svojí rodinou zdravým stylem,
- poznávání nových zajímavostí našeho kraje a naší země.

Vazba projektu na potřeby cílové skupiny: Naučná stezka nabízí aktivní trávení volného času v přírodě, řadu možných variací, zkrácené trasy, uzpůsobení pro děti či pro cyklisty. Projekt zajímavou formou usiluje o poznávání nových zajímavostí celého regionu.

7.1.4 Potřebnost a návaznost na strategické dokumenty

Projekt je v souladu se **Strategií rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014–2020:**

- SC 2 – Spokojený a plnohodnotný život obyvatel na území Mikroregionu Mohelnicko, Priorita 2.1 *Občanská vybavenost a kvalita života*

- SC 4 – Aktivní a otevřené území Mikroregionu Mohelnicko s fungující regionální spoluprací, Priorita 4.1 *Cestovní ruch*, Priorita 4.2 *Péče o kulturní, přírodní a historické dědictví mikroregionu*, Priorita 4.3 *Komunikace a spolupráce partnerů na regionální, národní a mezinárodní úrovni*

Projekt je v souladu s **Programem rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje 2014–2020:**

- Priorita 1 – *Zkvalitnění nabídky cestovního ruchu* – rozvoj základní a turistické infrastruktury
- Priorita 2 – *Tvorba konkurenceschopných produktů, marketing destinace, budování značky*

Projekt je v souladu s **Programovým prohlášením ROK 2016–2020:**

- kapitola VIII. Cestovní ruch, bod 6. – podpoříme obnovu, údržbu a úpravu turistických, cykloturistických a lyžařských běžeckých tras včetně údržby a obnovy jejich značení.

7.1.5 Propagace

Samotný projekt Naučná stezka lišky Bystroušky zahrnuje aktivity spojené s propagací projektu. Jedná se o pořízení následujících propagačních materiálů: mapový podklad s letákem, knížečka s pohledy a mapou. Všechny uvedené materiály souvisí s propagací naučné stezky a jejího okolí.

Knížečka o Naučné stezce lišky Bystroušky tvoří kompletního průvodce po naučné stezce. Je ve formátu A6 a na 80 stránkách vypráví o životě Stanislava Lolka, jeho tvorbě a také o osobách, které byly s ním a liškou Bystrouškou nepochybně spjaty – jedná se o Gustava Kořínka, Leoše Janáčka a Rudolfa Těsnohlídka. Součástí knížky je také podrobný popis jednotlivých okruhů, které si návštěvník může zvolit a také informace o umístění informačních panelů a jejich stručný obsah. Poslední část knížky tvoří informace o zajímavostech, na které na stezce narazíte. Součástí knížečky jsou také pohledy – fotografie zajímavých míst na trase stezky a jejího okolí, zejména z Loštic a Pavlova. V knížečce naleznete také mapu znázorňující trasy naučné stezky.

Mapový podklad s letákem slouží jako malý průvodce po naučné stezce a vytváří základní textový podklad jednotlivých tras naučné stezky, zahrnuje informace o jejich délce a stručný

popis. Dále obsahuje popis umístění jednotlivých informačních panelů, stručný přepis obsahu a umístění fotopointů.

Přední autor líšky Bystroušky akademický malíř a rytec Stanislav Lohka (1873-1939) se narodil v Polné nad Lošticí. V srpnu roku 1889 nastoupil do Veselí u Mohebnice na přírodovědné katedry. Zde jej učil retník Gustav Korinek základům myslivosti a vypínil mu veselé příběhy o mohebních líškách, jež se odnájí příběhy na střížkách myslivosti. Vypíratelí krasopisná Laika k vytvoření souboru kreseb, které se poněmá staly podkladem spisovatelů Rudolfa Těsnohlávce pro literární zpracování. Texty s ilustracemi neopřevyhožely na pokračování v Lidových novinách. Díky značné oblibě se v česky naloženo i mnoho knižních vydání líšky Bystroušky. Těsnohlávek umístil děj své knihy do myslivosty poblíž Bítovce nad Svitavou, protože byl seznámen s tímto prostředím a našel v něm i svoje stoné reality. Příběhy líšky Bystroušky započaly na ľudovědném skladateli Lošce Janáčkovi tak, že skomponoval stejnojmennou operu, které se dodnes dostává do našich oškolů.

Mapa Mikoregion Mohebnice v roce 2019

Naučná stezka líšky Bystroušky
CYKLOTURISTICKÁ MAPA
1:35 000

Putovní rodný krajem jejího tvůrce malíře Stanislava Lohka

Mikoregion Mohebnice vytvořil naučnou stezku v dohledu po lesích a vlně, kde žil a tvořil Stanislav Lohka a kde se líška Bystrouška zrodila. Projít si můžete několik různé dlouhých tras a díky informačním panelům a mobilní aplikaci se ponořit do příběhu líšky Bystroušky.

Trasa pro zdatné líšky délka: 23 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Dolní - Loštice
Základní okruh je osazen šesti informačními panely a dvěma reliéfy vytvořenými Stanislavem Lohkou a jeho lícem Bystrouškou. Začíná v Lošticích u synagogy, kde se nachází první panel. Stezka dále vede z Loštic, přes Zádovický park, Strážec a Veselí až do Dolní po červeně značené turistické trase (TŽT). Z Dolní je možné pokračovat po zelené TŽT do Bouszova a odtud již po modré TŽT do Loštic. Cyklisté mohou jet z Dolní přes Jetmaň a Vlčice do Loštic po cyklotrase 6030. Stezka je vhodná především pro páří líhy, zvládnou ji však i zdatnější cyklisté. Dominantou města vyhlédá do krajiny je romantický hrad Bouszov.

Trasa pro zdatné líšky délka: 22 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Oberško - Rodlín - Loštice
Úvodní část trasy kopíruje první okruh. Z Veselí trasa dále pokračuje po červené TŽT, po 1 km odbočí a po zelené TŽT jde přes Radčici na močnaté Jetmaň (tzv. Hra Kamínků). Dále trasa pokračuje po cestě směrem k Oberškovu - archeologickému nálezisku, kde můžete vidět pozůstatky osídlení lidí lužické kultury z období cca 700 let př. n. l. Po té prodeje lesem do lesích, přičemž vede přes přírodní památku Rodlín, kde jsou předním ochrany unikátní početné kolony lesních mrazovců. Ve vlčích mrazovci vedí elektrickou a odtud se pak vrací zpět kolem lemu a končí v Lošticích. Na trase se nachází celkem sedm informačních panelů. V Lošticích se končí a lze se rozopomnět zastavit na nové hlemi naučné stezce.

Trasa pro líšky pohodeře délka: 18 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Pavlov - Loštice
Úvodní část opět kopíruje první okruh, ale z Veselí pokračuje po značce moderního turistického a blízkým lemováním polní cestou do Pavlova. Odtud kolem nové výhledového děláteho hřbitva polní cestou přes kopeček, kde stávala (a snad i bude) mohební Hvězda, odjíždí z Zádovickým rybníčkem a po červené TŽT vede zpět do Loštic. V Pavlově lze vést na násoi a katedra památný strom koukalovu lípu, jež je dominantou obce. U této trasy je možné využít značené vesne v přírodě. Je součástí souboru v Pavlova do Loštic, tak se páří trasa zkrátit na 14 km. Cestou potkáte šest informačních panelů.

Trasy pro líšičky
Turisté s malými dětmi mají připraveny tři dětské trasy, které jsou značeny líščími tlapkami. První trasa vede z Loštic do Loštic a zpátky přes Zádovický park. Trasa je nenáročná a má 9 km. Druhá trasa vede z Veselí na Strážec a zpátky přes Krasný žleb, kde líška Bystrouška a její družky skutočné žly a žly, a končí opět ve Veselí. Tato trasa je dlouhá 8 km. Třetí trasa vede lesem okolo střížek myslivny a má 5 km.

Trasa pro zdatné líšky délka: 23 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Dolní - Loštice
Základní okruh je osazen šesti informačními panely a dvěma reliéfy vytvořenými Stanislavem Lohkou a jeho lícem Bystrouškou. Začíná v Lošticích u synagogy, kde se nachází první panel. Stezka dále vede z Loštic, přes Zádovický park, Strážec a Veselí až do Dolní po červeně značené turistické trase (TŽT). Z Dolní je možné pokračovat po zelené TŽT do Bouszova a odtud již po modré TŽT do Loštic. Cyklisté mohou jet z Dolní přes Jetmaň a Vlčice do Loštic po cyklotrase 6030. Stezka je vhodná především pro páří líhy, zvládnou ji však i zdatnější cyklisté. Dominantou města vyhlédá do krajiny je romantický hrad Bouszov.

Trasa pro zdatné líšky délka: 22 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Oberško - Rodlín - Loštice
Úvodní část trasy kopíruje první okruh. Z Veselí trasa dále pokračuje po červené TŽT, po 1 km odbočí a po zelené TŽT jde přes Radčici na močnaté Jetmaň (tzv. Hra Kamínků). Dále trasa pokračuje po cestě směrem k Oberškovu - archeologickému nálezisku, kde můžete vidět pozůstatky osídlení lidí lužické kultury z období cca 700 let př. n. l. Po té prodeje lesem do lesích, přičemž vede přes přírodní památku Rodlín, kde jsou předním ochrany unikátní početné kolony lesních mrazovců. Ve vlčích mrazovci vedí elektrickou a odtud se pak vrací zpět kolem lemu a končí v Lošticích. Na trase se nachází celkem sedm informačních panelů. V Lošticích se končí a lze se rozopomnět zastavit na nové hlemi naučné stezce.

Trasa pro líšky pohodeře délka: 18 km
Loštice - Zádovice - Svinov - Strážec - Veselí - Pavlov - Loštice
Úvodní část opět kopíruje první okruh, ale z Veselí pokračuje po značce moderního turistického a blízkým lemováním polní cestou do Pavlova. Odtud kolem nové výhledového děláteho hřbitva polní cestou přes kopeček, kde stávala (a snad i bude) mohební Hvězda, odjíždí z Zádovickým rybníčkem a po červené TŽT vede zpět do Loštic. V Pavlově lze vést na násoi a katedra památný strom koukalovu lípu, jež je dominantou obce. U této trasy je možné využít značené vesne v přírodě. Je součástí souboru v Pavlova do Loštic, tak se páří trasa zkrátit na 14 km. Cestou potkáte šest informačních panelů.

Trasy pro líšičky
Turisté s malými dětmi mají připraveny tři dětské trasy, které jsou značeny líščími tlapkami. První trasa vede z Loštic do Loštic a zpátky přes Zádovický park. Trasa je nenáročná a má 9 km. Druhá trasa vede z Veselí na Strážec a zpátky přes Krasný žleb, kde líška Bystrouška a její družky skutočné žly a žly, a končí opět ve Veselí. Tato trasa je dlouhá 8 km. Třetí trasa vede lesem okolo střížek myslivny a má 5 km.

INFORMAČNÍ PANELE
Trasu Naučné stezky líšky Bystroušky doplňuje deset informačních panelů, které popisují zajímavosti spjaté s daným místem a samostatně s líškou Bystrouškou. Několik panelů je opatřeno fotopointem, v podobě líšky, kde se mohou děti na chvíli do jejího příběhu.

- 1 Loštice - synagoga**
proslulí o Stanislavu Lohku, mezi Loštice a jeho záměrovostech a památkovědných, jako je například Závody, Muzeum Osmanských krasopisů a Památník Aničky Krasopis.
- 2 Zádovice - zámek a park**
přehled o zámku, který vznikl v 18. století a okolním rozlehlém parku, kde je možné obdivovat krásu starých a vzácných stromů a potkat se polskými a turistickými přírody.
- 3 Svinov - Zavadilka**
historie obce Svinov a Zavadilka a informace o Mikoregionu Mohebnice, který tvoří část obcí ležících na hraně Hore a pohraničí lesnických parků Mohebnice.
- 4 Strážec**
přehled o myslivostě na Strážci a její střížkách, informace o pláncích, jež se nacházejí a je dříve zasnávkami, o archeologických nálezích, o vlně líšky Bystroušky na myslivostě a její, velké mapa trasy naučné stezky a jejího popisu.
- 5 Veselí**
historie obce Veselí a podobnosti ze života Stanislava Lohka, akademického malíře, který ve svém rodně snoubil líšku k přirode a lidu a maloval a je potčen z naším největších malířů 19. století, jež se věnoval na pozvání rybní.
- 6 Bouszov - Dolní**
informace o hradě Bouszov, který je dominantou kraje vyhlédá z dohledu z Loštic, a o obci v podobě Bouszova - Bezděkové a Dolní.
- 7 Oberško**
informace o hradištku Oberško v obce Leštice, které je charakteristické výraznými reliéfy pravěkého spojení a málo se zde velké množství archeologických nálezů.
- 8 Rodlín**
zajímavosti o přírodní rezervaci Rodlín, kde jsou předním ochrany unikátní početné kolony lesních mrazovců a násoi se zde přibližně 800 letově mrazovců, letníky Formica polyctana.
- 9 Pavlov**
přehled obce Pavlova a jejího šest místních částí - Radčice, Veselí, Leštice, Zavadilka, Svinov a Leštice, které jsou vlně součástí od rodného jména Lohka, i když na počátku z roku 1790 má obec vyobrazeného pliva.
- 10 Lišnice**
přehled obce Lišnice a jejího šest místních částí - Lišnice, Veselí, Leštice, Zavadilka, Svinov a Leštice, které jsou vlně součástí od rodného jména Lohka, i když na počátku z roku 1790 má obec vyobrazeného pliva.

Obr. 9 Grafický návrh mapového podkladu s letákem

7.1.6 Zdroje financování

Tento projekt byl realizován z projektu s názvem „**Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Mohelnice II.**“ – zkráceně MAP II., jež je v režii MAS Mohelnicko. Tento projekt se prioritně zaměřuje na zlepšení kvality vzdělávání v MŠ a ZŠ na území ORP Mohelnice a podporuje tak spolupráci všech aktérů ve vzdělávání.

Příjemcem finanční podpory byla MAS Mohelnicko, z. s., která na realizaci projektu spolupracovala se Svazkem obcí Mikroregionu Mohelnicko. Příspěvek z rozpočtu projektu MAP II pokryl celkové náklady na realizaci projektu a mikroregion tak nevynaložil z vlastních zdrojů žádné finanční prostředky.

Grafická úprava letáku, knížky a mapového podkladu byla zadána firmě Machovský s.r.o., se kterou mikroregion již dlouhodobě spolupracuje. Tato firma měla rovněž na starosti finální zhotovení informačních panelů. Zhotovení dřevěných stojanů pro informační panely bylo zadáno firmě Salamon s. r. o. V tabulce č. 5 je uveden přehled zdrojů financování. Rozpočet projektu pak znázorňuje tabulka č. 6 a byl zpracován na základě cenových nabídek.

Tab. 5 Přehled zdrojů financování

Příjemce	MAS Mohelnicko, z. s.
Zdroj financování	MAP II.
Název akce	Naučná stezka lišky Bystroušky
Celkové výdaje na akci (v Kč)	213 953 Kč
Celkové příjmy akce (v Kč)	0 Kč
Vlastní a jiné zdroje vynaložené na činnost	0 Kč
Výše financování z MAP II.	213 953 Kč
Zhotovitel	<u>Textace:</u> Mikroregion Mohelnicko
	<u>Grafická úprava letáku, knížky a mapového podkladu:</u> firma Machovský s.r.o.
	<u>Grafický návrh panelů:</u> vlastní grafička
	<u>Zhotovení informačních panelů:</u> firma Machovský s.r.o.
	<u>Zhotovení dřevěných stojanů pro informační panely:</u> firma Salamon s. r. o.

Tab. 6 Rozpočet projektu

Propagační materiály			
Položka	Počet kusů	Cena za kus	Cena celkem s DPH
leták	2000	4,15 Kč	8 297,25 Kč
krabice knížečky	2000	15,92 Kč	31 837,52 Kč
knížečka	2000	35,55 Kč	71 094,73 Kč
pohlednice	14 000	2,57 Kč	35 965,07 Kč
mapa	2000	15,31 Kč	30 620,00 Kč
Informační panely			
Položka	Počet kusů	Cena za kus	Cena celkem
zhotovení panelů	11	3 064 Kč	33 704,00 Kč
zhotovení dřevěných stojanů	5	7 221 Kč	36 105,00 Kč
CELKEM			213 953,274 \approx 213 953

7.1.7 Harmonogram projektu

S realizací jakéhokoliv projektu úzce souvisí příprava časového harmonogramu projektu. Jedná se o časový plán projektu, který v sobě zahrnuje posloupnost provedení jednotlivých aktivit projektu, časovou náročnost jejich realizace či například stěžejní milníky projektu.

Zahájení realizace projektu bylo datováno na začátek března 2018. Samotné realizaci však předcházelo zjištění možností financování projektu, které probíhalo v období od ledna do února 2018. Po zahájení projektu následoval průzkum trhu na dodavatele informačních panelů a také na dodavatele propagačních materiálů. V období měsíců září až prosinec 2018 probíhala textace informačních panelů, knížky, letáku a příprava veškerých nutných podkladů, vše ze strany Mikroregionu Mohelnicko. Následná výroba informačních panelů a propagačních materiálů probíhala v časovém rozmezí měsíců leden až březen 2019. Ukončení projektu je plánováno na duben 2019. Dokončovací práce, tedy osazení itineráře stezky v terénu proběhne po převzetí jednotlivých prvků na jaře letošního roku a bude v režii mikroregionu. Distribuce propagačních materiálů bude probíhat postupně v souvislosti s jejich dopracováním.

V tabulce č. 7 jsou pro přehlednost uvedeny jednotlivé aktivity projektu „*Naučná stezka lišky Bystroušky*“ a jejich termíny.

Tab. 7 Harmonogram projektu

Aktivita	Termín
zjištění možnosti financování	leden – únor 2018
zahájení realizace projektu	březen 2018
průzkum trhu na dodavatele informačních panelů	duben – květen 2018
průzkum trhu na dodavatele propagačních materiálů	duben – květen 2018
textace informačních panelů	září – prosinec 2018
výroba informačních panelů	leden – březen 2019
výroba propagačních materiálů	leden – březen 2019
ukončení realizace projektu a finanční vyúčtování	duben 2019
osazení panelů a značení tras v terénu	duben – květen 2019

7.1.8 Riziková analýza

Projekt „*Naučná stezka lišky Bystroušky*“ sebou také přináší určitá rizika identifikována prostřednictvím rizikové analýzy, díky níž může dojít ke včasnému předcházení vzniku těchto rizik. Rizika mohou nastat během celé doby realizace projektu, ale s ohledem na skutečnost, že některé části projektu již byly zdárně dokončeny, nebudou zde uvedena rizika související např. s nezískáním finančních prostředků či špatným výběrem dodavatele na zhotovení informačních panelů či tvorbou propagačních materiálů. V návaznosti na identifikovaná rizika, je jednotlivým rizikům přiřazena pravděpodobnost výskytu, odhadovaný dopad a návrh na jejich následnou eliminaci. Pravděpodobnost výskytu rizika je vyjádřena slovy: nízká, střední a vysoká. Odhadovaný dopad je charakterizován prostřednictvím číselné škály od 1 do 10, kdy 1 reprezentuje velmi slabý dopad na projekt a 10 vyjadřuje velice silný dopad na daný projekt.

V souvislosti s projektem „*Naučná stezka lišky Bystroušky*“ byla identifikována následující rizika uvedená v tabulce č. 8.

Tab. 8 Analýza rizik projektu

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Odhadovaný dopad	Návrh eliminace rizika
Nízká návštěvnost a nezájem cílových skupin	nízká	10	Dodatečná propagace

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Odhadovaný dopad	Návrh eliminace rizika
Vandalismus	vysoká	8	Kamerový systém
Nepříznivé klimatické podmínky	střední	6	Nelze zcela eliminovat
Riziko nepředvídatelných událostí	střední	7	Nelze zcela eliminovat

Nízká návštěvnost a nezájem cílových skupin – pro dané riziko byla stanovena nízká pravděpodobnost výskytu, a to zejména s ohledem na skutečnost, že již nyní je vytvořeno velké množství propagačních materiálů, jež o naučné stezce potencionální návštěvníky informují. Pokud by však k naplnění rizika přece jen došlo, dalo by se eliminovat tvorbou řady dalších propagačních materiálů a efektivnější propagací na sociálních sítích, veletržích cestovního ruchu či při marketingových akcích.

Vandalismus – riziko je charakterizováno vysokou pravděpodobností výskytu a vysokým dopadem. To je dáno především skutečností, že se s tímto druhem rizika potýká řada projektů, jež jsou realizovány v přírodě a ve veřejném prostoru. Riziku lze efektivně předcházet např. prostřednictvím instalace kamerového systému na jednotlivé informační panely naučné stezky či umístěním cedulí upozorňujících na dodržování pořádku a čistoty. Doplňkovým prostředkem na eliminaci rizika může být také dostatečné množství odpadkových košů po celé trase naučné stezky.

Nepříznivé klimatické podmínky a riziko nepředvídatelných událostí – těmto rizikům byla přidělena střední pravděpodobnost výskytu. Rizika se však nedají zcela eliminovat a jejich řešení by bylo prováděno operativně na základě jejich vzniku. Jejich případná eliminace by však mohla být zajištěna formou pojištění.

7.2 Rodinná zábava s liškou Bystrouškou

7.2.1 Popis a cíl projektu

Cílem projektu je podpora prorodinných aktivit formou osvětové a prakticky orientované vzdělávací aktivity za účelem prosazení zdravého životního stylu, posílení sounáležitosti rodin s jejich regionem, podpoření zapojení rodin do komunitního života v regionu, rozšíření nabídky pro rodiny s dětmi, které zavítají do našeho regionu na návštěvu. Projekt čerpá z

místního historického bohatství, upozorňuje na významného místního rodáka a přívětivou formou přístupnou všem generacím zviditelňuje jeho odkaz. Prostředkem k dosažení cíle je pořízení mobilní aplikace k Naučné stezce lišky Bystroušky.

Součástí příprav a realizace jednotlivých aktivit je zapojení dětí a mládeže. Snahou je přitáhnout pozornost dětí k regionálním zajímavostem, učit je znát místní geografii a historii a posilovat tak jejich sounáležitost s rodným krajem.

7.2.2 Mobilní aplikace

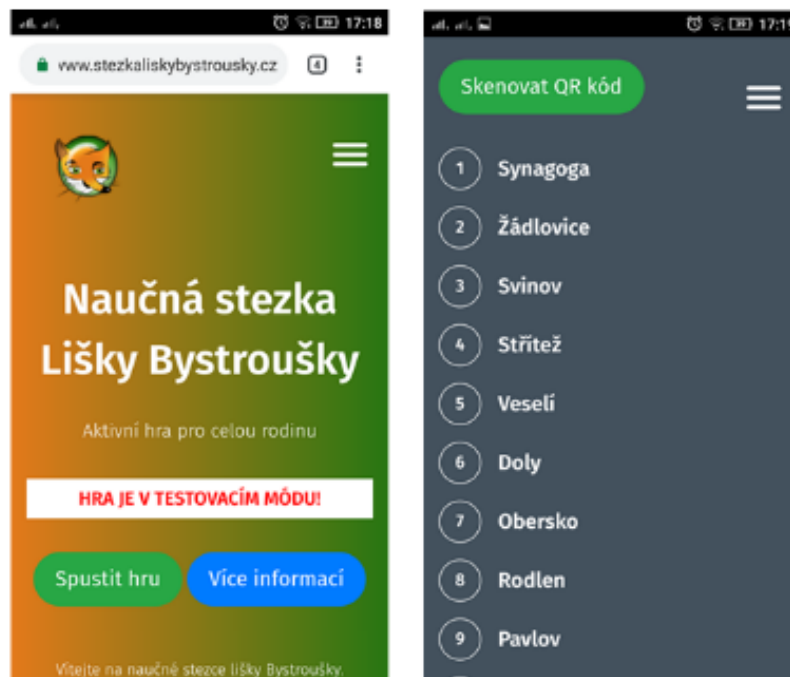
Mobilní turistická aplikace je průvodcem po Naučné stezce lišky Bystroušky, obsahuje řadu informací, které se váží k tématu lišky Bystroušky i ke zdejšímu regionu. Součástí aplikace je i mobilní hra pro všechny věkové kategorie, která přímo souvisí s naučnou stezkou. Aplikace je zdarma přístupná na webové adrese <https://www.stezkaliskybystrousky.cz/> a podporuje snímání QR kódů, jimiž jsou označeny naučné informační panely, kterými je osazena stezka.

V mobilní aplikaci k Naučné stezce lišky Bystroušky naleznete dvě úrovně – dětskou (do 15 let) a dospěláckou. Ke každému informačnímu panelu jsou připraveny zajímavé úkoly, jedná se např. o kvízy, doplňovačky, pexesa, puzzle, některé dokonce zahrnují prozkoumávání v terénu. Na návštěvníky čekají méně náročné úkoly, a naopak i ty složitější, které vyžadují zapojení více mozkových buněk. Pro zpestření je mobilní aplikace doplněna o soutěž, ve které se bude každý měsíc od dubna do září losovat výherce dortu. Pro zapojení do soutěže je třeba správně vyluštit alespoň pět úkolů z celkových deseti možných. To znamená navštívit alespoň pět informačních panelů, naskenovat si QR kód a správně splnit úkol. Cestu pak návštěvník zakončí v Kavárně galerie U Lišky Bystroušky, kde splní poslední úkol, získá šestý bod a bude zařazen do slosování.

Obr. 10 Grafický návrh loga aplikace

7.2.3 Náhled aplikace

Obr. 11 Náhled mobilní aplikace

7.2.4 Potřebnost a návaznost na strategické dokumenty

Projekt je v souladu se **Strategií rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014–2020**:

- SC 2 – Spokojený a plnohodnotný život obyvatel na území Mikroregionu Mohelnicko, Priorita 2.1 *Občanská vybavenost a kvalita života*
- SC 4 – Aktivní a otevřené území Mikroregionu Mohelnicko s fungující regionální spoluprací, Priorita 4.1 *Cestovní ruch*, Priorita 4.2 *Péče o kulturní, přírodní a historické dědictví mikroregionu*, Priorita 4.3 *Komunikace a spolupráce partnerů na regionální, národní a mezinárodní úrovni*

Projekt je v souladu s **Koncepcí rodinné politiky Olomouckého kraje 2016–2018**:

- Priorita 2: *Podpora vytváření vhodných podmínek pro fungování rodin a spoluvytváření prostředí přátelského rodině*
- Priorita 4: *Podpora služeb pro rodiny*

Projekt je v souladu s **Akčním plánem rodinné politiky Olomouckého kraje pro rok 2018**:

- Opatření 2.2: *Rozvoj specifické infrastruktury* – Family Pointů, rodinných koutků a dětských koutků
- Opatření 4.3: *Podpora zdravého způsobu života rodin a aktivního trávení volného času*

7.2.5 Cílová skupina

Cílovou skupinu, na kterou se projekt soustředí, představují jednak místní obyvatelé všech věkových kategorií a jednak návštěvníci a turisté všech věkových kategorií.

Místní obyvatelé všech věkových kategorií

Složení: děti, mládež, dospělí, senioři, jejichž domovem je region Mohelnicko

Potřeby:

- aktivní trávení volného času ve svém blízkém okolí,
- trávení volného času se svojí rodinou zdravým stylem,
- posílení sounáležitosti s domovským regionem.

Vazba projektu na potřeby cílové skupiny: Mobilní aplikace k naučné stezce je snadno dostupná pro každého, pojí zajímavé s užitečným, nabízí aktivní trávení volného času v přírodě, plnění úkolů podpoří vzájemnou spolupráci a zapojení všech členů rodiny.

Návštěvníci a turisté všech věkových kategorií

Složení: děti, mládež, dospělí, senioři, kteří navštíví region Mohelnicko

Potřeby:

- trávení volného času se svojí rodinou zdravým stylem,
- poznávání nových zajímavostí našeho kraje a naší země.

Vazba projektu na potřeby cílové skupiny: Mobilní aplikace k naučné stezce je snadno dostupná pro každého, pojí zajímavé s užitečným, nabízí aktivní trávení volného času v přírodě, plnění úkolů podpoří vzájemnou spolupráci a zapojení všech členů rodiny.

Mobilní aplikaci však budou moci využívat např. i školy, družiny, zájmové kroužky, či spolky v rámci své činnosti jako výukový materiál.

7.2.6 Propagace

Propagace je nedílnou součástí jakéhokoliv projektu. Primárním cílem propagace je poskytnout informace místním obyvatelům, ale i potencionálním návštěvníkům o realizovaném projektu. Publicita projektu je také základní podmínkou pro poskytnutí dotace z rozpočtu Olomouckého kraje, z kterého je daný projekt realizován. Na lokální úrovni je projekt propagován a prezentován prostřednictvím článků v místním tisku, konkrétně v Informačním zpravodaji Mikroregionu Mohelnicko a v Mohelnickém zpravodaji. Na krajské úrovni pak v regionálním tisku, rozhlasu i TV. Na nadnárodní úrovni je propagace zabezpečena prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí Mikroregionu Mohelnicko, obzvláště propagace realizovaná na internetových stránkách je v dnešní době považována za podstatný a nezbytný informační prostředek.

7.2.7 Zdroje financování

Tento projekt byl realizován z rozpočtu Olomouckého kraje, dotačního programu pro sociální oblast 2018 - konkrétně z dotačního titulu č. 3 - Podpora prarodinných aktivit, a to prostřednictvím žádosti o dotaci, kdy výše dotace činila 31 500 Kč.

Hlavním cílem výše zmiňovaného dotačního programu je podpora akcí/projektů v sociální oblasti směřujících ke zkvalitnění života občanů v Olomouckém kraji, a to ve veřejném zájmu a v souladu s cíli Olomouckého kraje.

Příjemcem finanční podpory byl Svazek obcí Mikroregionu Mohelnicko, kdy příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje pokryl celkové náklady na pořízení mobilní aplikace, a mikroregion tak nevyňaložil z vlastních zdrojů žádné finanční prostředky. Tvorbu mobilní aplikace pro naučnou stezku měla na starosti firma COOLINTSOFT s. r. o., kdy cena aplikace činila celkově 31 500 Kč. V tabulce č. 9 je uveden souhrnný přehled zdrojů financování.

Tab. 9 Přehled zdrojů financování

Příjemce	Svazek obcí mikroregionu Mohelnicko
Název dotačního programu	Dotační program pro sociální oblast 2018 – Dotační titul Podpora prarodinných aktivit
Název akce	Rodinná zábava s liškou Bystrouškou
Celkové výdaje na akci (v Kč)	31 500 Kč
Celkové příjmy akce (v Kč)	0 Kč

Vlastní a jiné zdroje vynaložené na činnost	0 Kč
Výše dotace z rozpočtu Olomouckého kraje	31 500 Kč
Z dotace vráceno	0 Kč
Zhotovitel	<u>Tvorba loga:</u> vlastní grafická
	<u>Textové zpracování:</u> Mikroregion Mohelnicko
	<u>Naprogramování aplikace:</u> firma
	COOLINTSOFT s. r. o.

7.2.8 Harmonogram projektu

S realizací jakéhokoliv projektu úzce souvisí příprava časového harmonogramu projektu. Jedná se o časový plán projektu, který v sobě zahrnuje posloupnost provedení jednotlivých aktivit projektu, časovou náročnost jejich realizace či například stěžejní milníky projektu.

Zahájení realizace projektu bylo datováno na začátek září 2018. Samotné realizaci však přecházelo podání žádosti o dotaci a průzkum trhu na zhotovitele aplikace a jeho následný výběr. Ukončení projektu proběhlo v souladu s termíny uvedenými v žádosti o dotaci, a to v listopadu 2018. V prosinci pak došlo k závěrečnému vyúčtování dotace. Spuštění samotné aplikace pro veřejnost je naplánováno na květen 2019.

V souvislosti s projektem „Rodinná zábava s liškou Bystrouškou“ byly realizovány aktivity v následujícím časovém sledu. (Tab. 10)

Tab. 10 Harmonogram projektu

Aktivita	Termín
Podání žádosti o dotaci	21. 1. – 4. 2. 2018
Průzkum trhu na zhotovitele aplikace	květen 2018
Výběr zhotovitele	červen 2018
Zahájení realizace projektu	září 2018
Ukončení realizace projektu	listopad 2018
Závěrečné vyúčtování	prosinec 2018
Spuštění aplikace pro veřejnost	květen 2019

7.2.9 Riziková analýza

Projekt „*Rodinná zábava s liškou Bystrouškou*“ sebou taktéž nese určitá rizika, která jsou stejně jako u předchozího projektu identifikována prostřednictvím rizikové analýzy. Rizika mohou vzniknout po celou dobu realizace projektu, ale s ohledem na skutečnost, že projekt již byl zdárně dokončen, nebudou zde uvedena rizika související např. s nezískáním finančních prostředků či špatným výběrem zhotovitele. V návaznosti na identifikovaná rizika, je jednotlivým rizikům přiřazena pravděpodobnost výskytu, odhadovaný dopad a návrh na jejich následnou eliminaci. Pravděpodobnost výskytu rizika je vyjádřena slovy: nízká, střední a vysoká. Odhadovaný dopad je charakterizován prostřednictvím číselné škály od 1 do 10, kdy 1 reprezentuje velmi slabý dopad na projekt a 10 vyjadřuje velice silný dopad.

V souvislosti s projektem „*Rodinná zábava s liškou Bystrouškou*“ byla identifikována následující rizika uvedená v tabulce č. 11.

Tab. 11 Analýza rizik projektu

Riziko	Pravděpodobnost výskytu	Odhadovaný dopad	Návrh eliminace rizika
Nezájem cílových skupin o používání aplikace	střední	9	Dodatečná propagace
Rizika související s užitím aplikace v terénu	střední	10	Dostatečné nastavení
Rizika spjatá se správou aplikace	střední	8	Zajištění správy zhotovitelem

Nezájem cílových skupin o používání aplikace – pro dané riziko byla stanovena střední pravděpodobnost výskytu. Řešením rizika by mohla být dodatečná propagace mobilní aplikace na platformách sociálních sítí a následné zvýšení podvědomí veřejnosti o aplikaci a jejím využití. Dobrou motivací pro veřejnost je také propojení aplikace se soutěží.

Rizika související s užitím aplikace v terénu – riziko je charakterizováno střední pravděpodobností výskytu a jeho eliminace souvisí především s kvalitním nastavením aplikace ze strany zhotovitele. Případné řešení problémů, jež vzniknou v souvislosti s užíváním aplikace v terénu, bude prováděno operativně na základě jejich vzniku.

Rizika spjatá se správou aplikace – riziko je charakterizováno střední pravděpodobností výskytu a jeho eliminace bude provedena prostřednictvím zajištění správy aplikace přímo jejím zhotovitelem.

ZÁVĚR

Téma diplomové práce bylo zvoleno jako reakce na problematiku a aktuální témata rozvoje cestovního ruchu. Primární cíl diplomové práce spočíval v komplexním zhodnocení současného stavu cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko. Při zpracování práce byl kladen důraz zejména na možnost aktivního trávení volného času v přírodě a na kulturní či společenské podmínky analyzovaného území.

Vytyčeného cíle bylo dosaženo prostřednictvím několika dílčích cílů, a to za využití analýz předpokladů cestovního ruchu v území, zahrnujících seskupovací analýzu či SWOT analýzu, včetně realizace šetření provedeného prostřednictvím standardizovaných rozhovorů s vybranými aktéry a stakeholdery cestovního ruchu.

Z hlediska přírodních předpokladů tak bylo možné uvést, že Mikroregionu Mohelnicko zaujímá jedinečnou geografickou polohu, a to díky jeho lokalizaci na severním okraji Hané a Zábřežské vrchovině. Nachází se zde velké množství přírodních rezervací, kdy za nejvýznamnější lze považovat komplex lužních lesů a mokřadů – CHKO Litovelské Pomoraví či Přírodní památku Rodlen. V souvislosti s přírodními předpoklady území je nutno také uvést nejpopulárnější turistickou trasu – Naučnou stezku Lišky Bystroušky. V rámci kulturních a společenských předpokladů lze konstatovat, že na území jednotlivých obcí mikroregionu se nachází řada kulturní a architektonických pamětihodností místního i nadregionálního významu. Mikroregion svou unikátní sbírkou muzeí představuje ideální místo pro všechny milovníky historie i lokálních zvláštností. Po celý rok se v území koná také řada zajímavých akcí, které lákají návštěvníky z širokého okolí. Akce nadregionálního charakteru jsou typické zejména pro města Mohelnice a Loštice. V rámci infrastrukturních předpokladů lze zmínit velmi dobrou dopravní dostupnost území Mohelnicka. Z hlediska hodnocení infrastruktury služeb je možno konstatovat, že v mikroregionu lze nalézt rozmanitou nabídku ubytovacích zařízení koncentrovaných převážně na území měst Mohelnice a Loštice. Stravovací zařízení jsou v území koncentrována obdobně, nalezneme zde velký počet restaurací, kaváren či drobných pohostinství. Souhrnné zhodnocení výše uvedených předpokladů na území vybraných obcí bylo provedeno pomocí seskupovací analýzy prostřednictvím Wardovy metody. Na základě toho byly identifikovány skupiny obcí, jež jsou si vzájemně podobné. Zhodnocení přineslo řadu zásadních poznatků, ze kterých vzešlo, že nejvyššího potenciálu, z hlediska souhrnného hodnocení předpokladů cestovního ruchu, dosahují města Loštice, Mohelnice a Úsov. V této souvislosti, jako největší omezení této diplomové práce

shledávám zejména v použité metodologii, kdy pro hodnocení předpokladů cestovního ruchu neexistuje jednotná metodika. Souhrnné kvantitativní hodnocení předpokladů rozvoje cestovního ruchu bylo v práci dále rozvinuto na základě kvalitativních aspektů a následně porovnáváno s Atlasem krajiny České republiky, přičemž při srovnání bylo dosaženo podobných výsledků z hlediska hodnocení celkového potenciálu cestovního ruchu daného území. Další část práce představovala SWOT analýza, jejímž prostřednictvím došlo k prezentaci slabých a silných stránek, příležitostí a hrozeb území Mikroregionu Mohelnicko, z nichž plynou klíčové poznatky v podobě předností, ale i limitů analyzovaného území.

Provedené standardizované rozhovory s vybranými aktéry a stakeholdery cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko vedly k závěrům, že tato oblast je vnímána jako atraktivní lokalita, jež skýtá vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Také bylo poukázáno na několik problémů, se kterými se respondenti v oblasti cestovního ruchu potýkají a mají za následek jeho nedostatečný rozvoj. Rovněž byly identifikovány výzvy v oblasti cestovního ruchu, které spočívají především v propojení činností místních aktérů a propagaci místních zajímavostí např. ve formě vydávání propagačních materiálů.

Dominantní a současně poslední částí práce bylo vytvoření návrhů konkrétních projektů soustředících se na zlepšení situace, nedostatečně obsahově a prakticky řešených, žádoucích a potřebných témat v oblasti cestovního ruchu v území Mikroregionu Mohelnicko. Výsledky projektů realizovaných v této diplomové práci směřují k podpoře současných trendů, kdy cílový produkt je zacílen na rodiče s dětmi a v neposlední řadě propaguje aktivní trávení volného času. Projekty realizované v této práci se však svým charakterem odlišují, a orientují se i na navození a posílení pocitu sounáležitosti a vzájemné solidarity místních obyvatel s jejich regionem. Významný aspekt v tomto ohledu představovala již zmiňovaná implementace asociačních produktů. V případě Mikroregionu Mohelnicko byl tímto symbolem místní rodák Stanislav Lolek a Naučná stezka lišky Bystroušky.

Projekty tedy zohledňují jednak aktuální trendy a témata rozvoje v oblasti cestovního ruchu, ale i samotný rozvoj specifických produktů, služeb a příležitostí, které jsou pro region charakteristické. Zároveň reagují na aktuální potřeby a požadavky ze strany Mikroregionu Mohelnicko a realizované semistrukturované rozhovory. Oba projekty byly zaměřeny na Naučnou stezku lišky Bystroušky, jakožto na asociační produkt dané lokality. Význam projektů spočíval zejména v propagaci místního regionu a regionálních zajímavostí. Nicméně téma naučné stezky, tedy lišky Bystroušky a s ní souvisejících jmen Stanislav Lolek, Rudolf Těsnohlídek a Leoš Janáček je významu nadregionálního, v případě posledně jmenovaného i

celosvětového. Naučná stezka je svojí podstatou turistickou atraktivitou, která je dostupná a zajímavá pro návštěvníky, kteří mohou být z různých koutů republiky, avšak i ze zahraničí. Je vhodná pro pěší i cyklisty a také pro všechny věkové kategorie – děti, dospělí i seniory. Nabízí trávení volného času v přírodním prostředí, podporuje pohyb a zdravý životní styl. Je spojena s Lošticemi, které nabízí řadu zajímavostí, předně však místní specialitu - tvarůžky. Poskytuje osvětu hravou formou, a to prostřednictvím doplnění stezky o mobilní aplikaci, která je moderním, interaktivním a atraktivním propagačním prvkem. Naučná stezka Lišky Bystroušky má svým charakterem vysoký potenciál pro zvýšení návštěvnosti a atraktivity Mohelnicka.

Naučnou stezku Lišky Bystroušky je možno nadále rozvíjet, a to mimo jiné ve smyslu návaznosti na nové programové období EU. V něm sice existuje hrozba úpravy charakteru Programu rozvoje venkova mimo politiku soudržnosti, což by samozřejmě znamenalo méně finančních prostředků a užší spektrum podporovaných aktivit, nicméně existují i národní a krajské dotační nástroje. Ty by mohly být například využity pro obohacení naučné stezky o herní a interaktivní prvky či pro její další propagaci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

COOPER, Chris, 2012. *Essentials of Tourism*. 1st ed. Harlow: Pearson Education Limited, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.

FRANKE, Antonín a kol., 2012. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6

GOELDNER, Charles R. a RITCHIE, J. R. Brent., 2014. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.

HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2012. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.

HRALA, Václav a Viktor ŠAFAŘÍK, 2013. *Geografie cestovního ruchu*. 6. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 197 s. ISBN 978-80-85970-79-1.

HRNČIAROVÁ, Tatiana, MACKOVČIN, Peter, ZVARA, Ivan et al. 2009. *Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, 332 s. ISBN 978-80-85116-59-5.

INDROVÁ, Jarmila, 2009. *Cestovní ruch: (základy)*. Vyd. 2., přeprac. V Praze: Oeconomica, 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.

KOTÍKOVÁ, Halina, 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

KOTÍKOVÁ, Halina a Eva SCHWARTZHOFFOVÁ, 2017. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 154 s. Skripta. ISBN 978-80-244-5189-3.

ORIEŠKA, Ján, 2010. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.

PETRŮ, Zdenka, 2007. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5.

SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava, 2013. *Specifické formy cestovního ruchu*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 84 s. ISBN 978-80-7372-927-1.

ŠAUER, Martin, VYSTOUPIL, Jiří, HOLEŠINSKÁ, Andrea, 2015. *Cestovní ruch. Učební text*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, s. 477.

ŠIMKOVÁ, Eva, 2013. *Sustainability in Tourism and Rural Areas*. 1st ed. Hradec Králové: Gaudeamus, 190 s. ISBN 978-80-7435-361-1

VYSTOUPIL, Jiří a kol., 2011. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 315 s. ISBN 978-80-7380-340-7.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ, 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Seznam internetových zdrojů:

CZECHTOURISM. O CzechTourism. *Základní informace* [online]. © 2005-2017 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>

ČESKO, 2000. § 3 písm. a) zákona č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-59#p3-1-a>

ČSÚ. Krajská správa ČSÚ v Olomouci. Kraj, okresy. Správní obvody. SO ORP Mohelnice. *Časové řady SO ORP Mohelnice* [online]. © 2019a [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11276/17839268/717106.pdf/48992911-1282-4cb2-aea8-602fc90f92e7?version=1.11>

ČSÚ. Krajská správa ČSÚ v Olomouci. Statistky. *Obyvatelstvo* [online]. © 2019b [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xm/obyvatelstvo-xm>

ELEKTRÁRNÝ, PRO. Seznam a mapa solárních elektráren v ČR. Kraj Olomoucký. *Okres Šumperk* [online]. © 2019 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.elektrarny.pro/seznam-elektraren.php?kj=7&os=63&vn-od=&vn-do=&nv=&ml=&le=&zobraz=Hledej>

GARDEN FOOD FESTIVAL. [online]. © 2019 [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://gardenfoodfestival.cz/>

INSTITUT REGIONÁLNÍCH INFORMACÍ. RURÚ obcí. *Obec s rozšířenou působností Mohelnice*. [online]. © 2014 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.iri.cz/iruru/obce.asp?KODORP=7106>

LANGOVÁ, Pavlína. *Strategie rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Mohelnicko*. Zlín, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta managementu a ekonomiky. Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva.

MĚSTO LOŠTICE. Pro turisty. Typy na výlety, památky. *Muzeum Olomouckých tvarůžků Loštice* [online]. © 2011 [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.mu-lostice.cz/o/muzeum-tvaruzku-lostice>

MIKROREGION MOHELNICKO. *Projekty* [online]. © 2019a [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.mohelnice.cz/projekty/ds-5350/p1=97833>

MIKROREGION MOHELNICKO. Projekt Centra společných služeb. *Informace o projektu* [online]. © 2019b [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.mohelnice.cz/informace%2Do%2Dprojektu/ms-100866/p1=100866>

MIKROREGION MOHELNICKO. O mikroregionu. *Charakteristika Mikroregionu Mohelnicko* [online]. © 2019c [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.mohelnice.cz/charakteristika%2Dmikroregionu%2Dmohelnicko/d-158011/p1=98025>

MIKROREGION MOHELNICKO. Dokumenty. Strategické dokumenty. *Strategie rozvoje Mikroregionu Mohelnicko 2014-2020* [online]. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: https://www.mohelnice.cz/assets/File.ashx?id_org=9803&id_dokumenty=226013

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Ministerstvo. *Cestovní ruch* [online]. © 2019a [cit. 2019-02-07]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Cestovni-ruch>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Ministerstvo. Cestovní ruch. Koncepce a strategie. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020* [online]. © 2019b [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-\(1\)](https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-(1))

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Národní dotace. Cestovní ruch. *Národní program podpory cestovního ruchu v regionech 2016-2020* [online]. © 2019c [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Cestovni-ruch/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regione>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Národní dotace. Cestovní ruch. Národní program podpory cestovního ruchu v regionech 2016-2020. *Rok 2019 - Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu* [online]. © 2019d [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Cestovni-ruch/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regione>

z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Cestovni-ruch/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regione/Rok-2019-Rozvoj-zakladni-a-doprovodne-infrastruk>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Národní dotace. Cestovní ruch. Národní program podpory cestovního ruchu v regionech 2016-2020. *Rok 2019 - Marketingové aktivity v cestovním ruchu* [online]. © 2019e [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Cestovni-ruch/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-v-regione/Rok-2019-Marketingove-aktivity-v-cestovnim-ruchu>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *Venkovské minimuzeum Klopina* [online]. © 2019a [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Venkovske-minimuzeum-Klopina&content=popis>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *Expozice místní židovské historie* [online]. © 2019b [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Expozice-mistni-zidovske-historie-Lostice&content=popis>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *Expozice ručních řemesel Mohelnice* [online]. © 2019c [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Expozice-rucnich-remesel-Mohelnice&content=popis>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *Síň selských tradic Police* [online]. © 2019d [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Sin-selskych-tradic-Police&content=popis>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *"Život v podzámčí" Úsov* [online]. © 2019e [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Zivot-v-podzamci-Usov&content=popis>

MUZEJA REGIONU MOHELNICKO. *Hřebečský grunt statek Studená Loučka* [online]. © 2019f [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://muzea.masmohelnicko.cz/index.php?page=muzeum&uname=Hrebetsky-grunt-Studena-Loucka&content=popis>

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Veřejná podpora* [online]. © 2012 [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html>

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V ŠUMPERKU. Naše muzea. *Muzeum Mohelnice* [online]. © 2016a [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/nase-muzea/muzeum-mohelnice>

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V ŠUMPERKU. Naše muzea. *Památník Adolfa Kašpara v Lošticích* [online]. © 2016b [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/nase-muzea/pamatnik-adolfa-kaspara-v-losticich>

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V ŠUMPERKU. Naše muzea. *Lovecko-lesnické muzeum v Úsově* [online]. © 2016c [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <http://www.muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/nase-muzea/lovecko-lesnicke-muzeum-v-usove>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a.s.	Akciová společnost
CSS	Centrum společných služeb
ČOV	Čistička odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MAP	Místní akční plán
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OkÚ	Okresní úřad
ORP	Obce s rozšířenou působností
OSN	Organizace spojených národů
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
TIC	Turistické informační centrum
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu UNWTO

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Území Mikroregionu Mohelnicko (interní zdroj)</i>	<i>49</i>
<i>Obr. 2 Vývoj počtu obyvatel mikroregionu (interní zdroj)</i>	<i>50</i>
<i>Obr. 3 Vývoj počtu obyvatel Olomouckého kraje (ČSÚ, © 2019b).....</i>	<i>51</i>
<i>Obr. 4 Přírodní předpoklady obcí výstup SPSS (vlastní zpracování).....</i>	<i>71</i>
<i>Obr. 5 Kulturní a společenské předpoklady výstup SPSS (vlastní zpracování).....</i>	<i>72</i>
<i>Obr. 6 Infrastrukturní předpoklady výstup SPSS (vlastní zpracování).....</i>	<i>72</i>
<i>Obr. 7 Grafický náhled informačního panelu.....</i>	<i>86</i>
<i>Obr. 8 Grafický návrh letáku pro naučnou stezku.....</i>	<i>89</i>
<i>Obr. 9 Grafický návrh mapového podkladu s letákem</i>	<i>89</i>
<i>Obr. 10 Grafický návrh loga aplikace</i>	<i>94</i>
<i>Obr. 11 Náhled mobilní aplikace.....</i>	<i>95</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Vývoj počtu obyvatel v obcích za rok 2018 (vlastní zpracování)</i>	51
<i>Tab. 2 Ubytovací zařízení na území mikroregionu (vlastní zpracování)</i>	69
<i>Tab. 3 Hodnocení předpokladů rozvoje</i>	70
<i>Tab. 4 Souhrnné hodnocení</i>	73
<i>Tab. 5 Přehled zdrojů financování</i>	90
<i>Tab. 6 Rozpočet projektu</i>	91
<i>Tab. 7 Harmonogram projektu</i>	92
<i>Tab. 8 Analýza rizik projektu</i>	92
<i>Tab. 9 Přehled zdrojů financování</i>	97
<i>Tab. 10 Harmonogram projektu</i>	98
<i>Tab. 11 Analýza rizik projektu</i>	99

SEZNAM PŘÍLOH

P I Semistrukturovaný rozhovor

P II Prohlášení

PŘÍLOHA P I: SEMISTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

Rozhovor je adresován aktérům a stakeholderům participujícím na cestovním ruchu v území mikroregionu Mohelnicko.

1. Zhodnoťte přednosti území mikroregionu Mohelnicko ve vztahu k cestovnímu ruchu. V čem podle Vás spočívá jedinečnost uvedeného území z hlediska oblasti cestovního ruchu?
2. Uveďte, koho považujete za klíčové aktéry v oblasti cestovního ruchu na území Mohelnicka, vykreslete, v čem spočívá jejich význam a hlavní role.
3. Představte, jaké jsou podle Vás hlavní trendy z hlediska cestovního ruchu ve vaší obci či na území Mohelnicka, popř. jakým způsobem jsou realizovány?
4. Identifikujte, jakým konkrétním způsobem jste se podílel/la na rozvoji cestovního ruchu na území mikroregionu během posledních dvou let?
5. Zhodnoťte, jaké jsou Vaše zkušenosti s realizací projektů v oblasti cestovního ruchu financované z veřejných prostředků v programovém období 2014-2020.
6. Proved'te hodnocení dosavadní spolupráce a podpory cestovního ruchu na území mikroregionu ze strany Olomouckého kraje.
7. Představte své potřeby z hlediska organizace projektové činnosti v oblasti cestovního ruchu na území mikroregionu.
8. Identifikujte cílové skupiny cestovního ruchu na území Mohelnicka a uveďte, jakým způsobem se tyto skupiny snažíte do území přilákat.
9. Zhodnoťte a popište současné problémy a výzvy v oblasti rozvoje cestovního ruchu na území Mohelnicka.

PŘÍLOHA P II: PROHLÁŠENÍ

Mikroregion Mohelnicko

sídlo: U Brány 2, 789 85 Mohelnice

kancelář: Moravičany 330

IČ: 70626812

e-mail: mohelnicko@mohelnice.cz

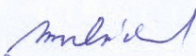
web: www.mikroregionmohelnicko.cz

Čestné prohlášení

Svazek obcí mikroregionu Mohelnicko tímto prohlašuje, že mentální podíl Bc. Pavlína Langové na přípravě projektů, uvedených v diplomové práci s názvem *Návrhy projektů podpory rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Mohelnicko*, a jejich následná propagace na sociálních sítích, webových stránkách a v informačních zpravodajích, činí 100 %.

Mgr. Jitka Macháčková
Manažer mikroregionu
tel.: 731 104 001
e-mail: mohelnicko@mohelnice.cz

V Moravičanech dne 21. 3. 2019

Podpis:

Svazek obcí Mikroregionu Mohelnicko
U Brány 916/2, 789 85 Mohelnice
IČ: 706 26 812 -1-